پرۆلەیتارەو تدەرە خەکو یسی، زہ صوخوا!

زەزغەفاغەر: ادہقەۆبۆنۆم ی کامیس.

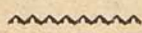
پسال

زشتراذاغەر: س. س. س. ر. - م یس زفمە یا اپصمرە
تەیذاپەر (ثەینترالنی ئیزاتەیلستغۆ نارۆدۆڤ
س. س. س. ر.) ارح.
مەسکڤا - ۱۹۲٤.

پرۆلەیتارەو تدەرە خەکو یسی، زۆ صوخو!

پســال

زەزغەفاغەر: ادہغە ۆبۆنۆم ی کامیس.

زشتراذاغەر: س. س. س. ر. ـ م یس زفمە یا اپصەرە تەیذاپەر
(ثەینترالنی ئیزاتەیاستڤۆ ناردۆۆڤ س. س. س. ر.)

مەسکڤا ١٩٢٤.

ЦЕНТРАЛЬНОЕ ИЗДАТЕЛЬСТВО НАРОДОВ СОЮЗА ССР.

Москва, Никольская, 10.

Северо-Кавказская секция.

Комисси[illegible]дыгейск. Обоно

Литературный сб[illegible] ч. II, на черкесском языке.

گوشئاپ.

«پسالہم، پسہم ہغہخاغہخہر
یہوخوہمہ، ہغہکوہدخہرہپ».

مش ہپہچہ قدہچہغہ تخہلم «ادہقہ ئہدہبییات وہغویغ» ہتراغ. کہمیسیہم ازہر. ادہقہ زہ صپقہچہ زہذہچژہغہنہر یغوہو ہلہغوی تخہلم «پسال» فیوسغ. «پسالہر» ژورنالم پہنہغہو قدہچشت، پہلہ غہنافاغہ یہمئہو حازمرہ زشخورہم یہلتہغہچہ.

«پسالہم» اناح نہیتہو یئہشتر ادغہ وہرہدہظ، ادغہ گوشئہظخہر ہوغوہین ترارپغہذہنہر ارہ. اش پہمہچہو نہیپہ زہمانہو تزمرہتم ؤہف تحہبزہو قغہنافہرہمہ اتہیگوشئہنہر ارہ.

ادہقہ خہبارہظمہ اشہغوازہو تی خہکوہ یسمہ تیالہؤہ، اضہرہ خہبارخہر ادغابزہچہ قاراغہتخہو کامیسم قفاغہحنچہ. ادہقہ چہلہ یہغاجہمہ تیالہؤہ، ادہقہ تاریخہظ، ادہقہ گوشئہظخہر اوغوہیہنچہ، قواجہو زدہسمرہ ی زف لہپقہ قریکوہغہ تاریخمرہ اتخہو قتفاغہحنچہ.

ئہبہنۆم ی کہمیس.

Главлит № 21408 Москва. Тираж 3000 экз.

Типография „Красный Восток“, Никольская, 10.

اتحەمجاغـوەو ہتناحظ شضہغەر ہگو یطسحاغ، ریغەلیوثیەو. ہتناحظ قولای زفەمخوغەر زەریلەژنمجەرە ہنبژرە ہکواحەرە اتریغەکوەدەنەو نەیت ہضغ، انەیتری ہغەثەجاغ. لەینینەر ریغەلیوثیەم زخەحاغەر ١٨٩٢ یلەسر ارہ.

ؤەفضەن زشیوبلاغەری بتربف، رابوەچخەر صەفجە زەحیشەخەو ریغەلیوثیەم یضجەو خوشتر اگوریغافەو ارہ قزەریوبلاغەر.

١٨٩٤ یلەسم «خەتــا زفمە یاغوسەخەر» ہترەو تخل قدیغەچـغ -ہتخغ. ورسیەم ریغەلیوثیەو شخوشتر کەمونیستمە زەرمزەضواغەجن فایەر اتخلم یتغ. «سەیوز بەربی زاؤەسغۆە بۆژدەینییە رابۆچەیغۆە کـلاسیا» ہؤەوکوپ صەفجە زەحیشاغ. لەینینەر اؤەفم زەرەپلەر قحاغەجی، پەلیثەم اغەئستغ. یلەس ناحبەرە حاپسم جاغەسی سبر اشاغ. سبہرہ حاپسم زەرەجەسەو تخلخەر ہتخشتغ، صەفجی زفمە احیغاحەشتغ. ترالحاغەر زەیوخم ١٩٠٠ یلەسم لەینینەر زەغرەنیثەم کواغە، غەزەیت قشیدیغەجن ی حیساپەو. پلیخانۆڤ زفاؤەو سەثیئالیستەو ازەمانم زەغرەنپثەم ؤەف شزضەشتغەر ی غوسەو غەزەیت «ئیسکرە» ہترەو قدیغەجشتغ. ١٩٠٢ یلەسم سەثیئال دیمۆکراـ تیچسکی پارتیا زفـاؤەو لۆنـدنەم زەؤجە شریئـاغ. ازەؤجەم یەکوەلەغە سەثیئالیستخەر زەگوەجغەخ، ؤستافەر زەدامتەو. ناحماجەم ملـکو زیئە بورژوئازییە زفاؤەرەم تاگوەمجەو ؤەف ادەتضەنجە خوشت ہؤاغ. ناحبەم حاو، بورژوئازییەر تە زوژ تیتم فەیەخەشتەپ، اش تاگوەمحەو صحافەو ؤەف تضەن فایە اؤاغ. ناحماجەم خەتی پارتم خەتخاغەو چلەینسکی قزنۆس زترە، پارتم ششەو پلتەنجە خوشت ہؤاغ. ناحبەم ار ہداغەپ،

ڤلادیمیر ئیلییچ لەینین

لەینینەر شەژەپ.

ڤلادیمیر ئیلچ لەینینەر قزخوغەر ئاپریلەم ی ۲۳ ره ۱۸۷۰ یلاسر، دونایم زەیخژغەر یەنغارم ۲۱ ره ۱۹۲٤ یلەسر ارہ. قزشخوغەر، سمبرسکی قالەر ارہ. یلەس پضہکوبل ہنبژەو ۱۸۸۷ یلەسم غیمنازر ہوخغ. ایلەسم کەزانسکی ۋنغەیرستەیتم چاحی صحامچه ستودەینتمه بونتەو اضغەم خاحی قچاغەچغ. ۱۸۹۱ یلەسم بتربفہ ۋنغەیرستەیتم یوردیچسکی فاکولتەیتچه ئیمتیحان ہوبوتغ. — ۱۸۸۷ یلەسم ڤلادیمر ئیلیچ لەینینم ہتناحظەو ئالیکساندر زفاۋره ریغەلیوئیەم خەتەو، اواختەم پاچاحشتغەو ئالیکساندر یاشەنەرەر ہوچنەو ۋەف زەخیلحەو اوبہتی پالاغ. ڤلادیمبر ئیلیچم

رابۆچمره لەژاکـومره ڤرەیمنی پرەڤیتیلستڤەر ترافغ،
ساڤەیتسکی ڤلاستر اغەوچوغ، لەینینەری ساڤەیتسکی ڤلاستمـ
صحاو فاضغ. بایخەمرە ڵەرحخەمرە ئاشەر اشتی ساڤەیتسکی
ڤلاستر شامغەئەنەو زاوە قراحژاغ، زاومر یڵەسیپل یڵەسیتفە
ورسیەم یڵغ. سەڤەیتسکی ڤلاستر ی پیمە اتەیکواغ، ی ۆەفی
ڕغەوچوغ. نبڕی زڤەدە مخوغەو شت ریغەلیوئیەو ورسیەم
شخوغەم ی قین اناح ڵەشەو زئەتغەر لەینینەر ارڕ.

اقینشخوەو خوغەم قخەچچە لەینینەر ١٩٢٢ یڵەسم سەاجەو
خوغە. اوزم یڵەسم ناحبەرە ڕئغی ڕغەڵاغ.

یەنغارم ی ٢١ م ١٩٢٤ یڵەسم ڤلادیمیر ئیلیـچ
لەینینەر دونایم یەخرغ. لەینینەم ڕتره ڕمضەو، یقەبار
زەخیمخغەو زڤەو شئەر مەچەن فایە. تحەمچەو دەذخغەو
شئەمە ضوڕ اڵەغوەو، ۆەڤەو ریغەژاغەر قدەخونچە فەلاۆەخەو،
بایەو ڵەرحەو شئەر یەبقەو اگو فزمرەڵەو لەینینەر شتغ.
نەیپە ورسیەم ریغەلیوئیەو شزەیکواغەم ی پاشەو سەڤەیتسکی
ڤلاستر قەرال غەپسچەو، قەزوگوپتسغەو کاموونستیچسکی
پارتیار زەخـەزشاغەو زغەوچوغەر، کەمونیستەو قەرال
پستەوم اخەسر زەخەزشاغەو، ورسیە شخوغەم فەدمر قەرالمە
اشیضنەو، پاشەو، ونەصووضەو کومم ئینتەرن (زڤڵەپق ـ
زەپەصحافمە یا کەمونیست زەۆچ) زفاۆمرمر زغەوچوغەو
ڵاپسە فەزضغەر، زڤڵەپقەو شئەر خابزەچە زەفەدەن فایە
زۆاغەو، بایرە تحامچەرە شمئەنەو، مڵـکو خایرەو دونایم
تەیڵر زفمە یازەفەدەن فایە زۆاغـەر لەینینەر ارڕ.
لەینینەر زمرۆەو زتەیخواحغەر ریغەلیوئیەنەیرەو قەخوغەمە
اپصەو چاڵتەرە، ۆەف تحـابزە ینخەو بغەوچوخەمە زفمە

ؤەفضەو لاژەمە پارتم ششجە پڵتە خوشت ناح، خەتخەغە قوەدییەجە خوشتەپ ڕہؤاغ. اواختەم شوبـلاغەو ناحبە خوغەم بەلشەڤیک زەو قتەیناغ، ناحماچەم مەنیشەڤیک زەو قتەیناغ. ١٩٠٠ یڵەسم ورسیە ڕیغەلیوثیە زشەخوم لەینینەر قەکوژغ. ڕابۆچخەمە کریستیانخەمە ئاشە زەراغەغوتنەو ڤلاستر اوبوتنەو اریؤەشتغ. ارہ صحای اواختەم ڕیغەلیوثیەر وچوغەپ. ١٩٠٨ یڵەسم لەنیینەر زەغرەنیثەم کوەژغ. ئاڤغوستم ی پـلم ١٩١٤ یڵەسم یەڤرۆپە زاوەر زاوبلەم لەنینەر ئاڤستریەم حاپسم چەسغ. سەئیئالیستەو قەرالخەم ارسم زاوەو قەیژاغەر اضوەمیەمکوەو صحاجہ ی قەرال تەیکوەمە ضوەیغوەو پڵنەخ. او لەینینم نەیپە زاوەو قەیژاغەر بایم یافەید تحامجەم یازەرار ڕہؤاغ. قەرالمە تحەمجەو لەژا کوەو یائەخەر زەپاغوەشغەخەص بایخەر یاونەصوەضەو زەراغەوچخ. بایخەمرە لەرحخەمرە بامرە نەشانەرە خاخہ. او زەرەشتر[1] ڕابۆچہ لەژا کوەخەمە زەخیاغەضجغەن فایە، نەیپە زغەپژاغەخەو، زغەـ غوەشەغە ظالمخەمە قابغوەدەشغەن فایە ڕہؤەشتغ.

(1) ئیمپریئالستیچسکە زاوەر غرەژدانسکە زاوە خونفایە. فەیغرالم ڕہجەم ١٩١٧ یڵەسم ورسیەر ڕیغەلیوثیە خوی پەچاحر تراشغ. اشەغوم لەینینەر شغیثارییەم شئاغ. ئاپریل مارتم ١٩١٧ یڵەسم لەینینەر قەکوەژی ڤرەیمنی پرەڤیتیلستغەم ڕابۆچخەمرە کرستیانخەمرە یاؤەف زەرەزەریمحاشتەو، بایمە زەریاغوسەشتری صحایخغەو ڕہضغ. ڕابۆچخەمرە سەلاتەو فرۆنتم ؤتخەرە اؤەفر اگوریغاؤەو مەزیبلە ڕہوژ یتن. ؤەکتیابرەم ی ٢٠م ١٩١٧ یڵەسم

---

[1]) ئیمپریئالیستە زاوزفاؤەرەر قەرالخەر زەزاوەمە ارہ. غرەژدانسکە زاو زفاؤەرەر زہقـەرال کوەزم یس زفخەر زەزەوەژمە ارہ.

زششخەر رابوەچمرە مژقمرە ارہ. کراسنیا ئارمیار قەزڵفغەری زپوغەری، زلەژغەری ریغەلیوثیەر ارہ.

او زخوچەرە ریغەلیوثیەمچەرە پسە تەیمنەژەو ملەژەنچەرە امال یئەپ. زی شخوەنچہپەپشچەری زیچەتاپەچەری، ریغەلیوثیەر قدزەخغەری، زغەپتاغەری، زمغەصومرەچشتری کراسنیا ئارمیار ارہ.

سەڤەیتسکی رەیسپوبلیکم مہ ورسەو یسمە لەیینەر اناح یازغاضەوە اناحضوہ یازغەڵەغورەر، ڵەپق دەدخغەڵەپق تحامچەہ، ڵەپق یەغەزغەخەم زقزمرەئاتژنەو زہزمراوزەــ نجرە پەلیتیکەو زەریحاغەو ۆەفەو ہغەوچوغەخەر ارہ. اۆەفم یەپخغەو نەئەنالنی پولیتیکی فاوسەو، سەڤەیتسکی رەیسپوبلیکم شزەیکوەرە زیئەضاغەری زی ۆەفری لەیینەر ارہ. زفڵەپق زەپەصحافەو ورسیەم یسخەمە صحافیتنغە اغوەتنغەر ابزەگوچە تخەخەو، یەجەخەو، یەژمە زەخەتچەو خابزەو، شەنەو اخەڵمە قیاکوەو یاۆەفخەری زمراحانەو ئافتەنۆمرە رەیسپوبلیکەرە، صحافەو پسەومە زضوەیغوەمی اغوەتنەو اشفەدە وناصوەخەر پخرزغەجغەر لەیینەر ارہ. سەڤەیتسکی ڤلاستم ی نەئیۆەنالنی پۆلیتیکە ہۆەر زفڵەپق زەپەصحافەو رەیسپوبلیکم یسم خابزاچەری، ۆەفچەری زەفەغەدەغەنخەر ارہ، ورسچە ناح ڵەرحان ہڵەچنەو قالمەقچەرە یەکریغیزچەرە ناح دەدخغەو، یخابزە ناح ماچەو شمتنەو.

لەیینەر شئەژەپ، او لەیینم ہۆاغەمرە ہضاغەمرە شہ، ہچی کوەدشتخەپ. لەیینم ی وناصوە زەخیضچغەو، یوەسیەت قگورفاغەو ۆەفەو ریغەژاغەر ہغەوچونمچەرە زەمبلەژنەو

یاشئاچه یاپسەوچه ناحضوم فەزشەشتخەمه یاگوغو
زەریضشتەغه قودیەر ارەپ. قەلەمچەره اؤەفخەم اڵاپسه غەوچوغه
زخوغەر لەینینەم قپ. ار زلەژغەر مارکس، مارکسیزم
اش جراؤەری ارەح. لەینینەر ریغەلیوثیەنەیرمه یالیەو
زضره، ؤەف تحابزەو تاپصەچه قەتڵتاغەخەر زفمه زەراگوریغه
ؤاغەر ارەح، زەراریغەشتاغەر ارەح، زەریغەوچوغەر ارەح.
ریغەلیوثیەو ورسیەم شخوغەر مقوتەنەو سەڤەیتسکی
ڤلاستر مەحوصوەرەچنەو لەینینەم ڵاپسه حغەوچوغ. اڵاپسەر
رەسەیسکی کەمونیستیچسکی پارتیار ارەح. ریغەلیوثیەمچه
صپقاغەیائەو، سەڤەیتسکی ڤلاستم پاپچه، اصحی اپسی
آغەکودنەو، ریغەلیوثیەم کواچه یئەو زەرەخونچه یاعاقلییاکواچی
صحامسرژخەو کوپ کەمونستیچسکی پارتیام خەتخەر نەبقره
مینیصه زتفرحخ مەخوەح. سەڤەیتسکی ڤلاستم ؤەفضاپەو
یئەخەمی پاشەو، پڵاکوەو اچەسخەر اپارتیام ششخەر ارەح.
یاطوەنەره ڵاپسەو ورسیه ریغەلیوثیەم یئەر: رابۆچەو
چراکوەو فابریسک زاڤۆدمه ؤەف اشزضەخەرەر ارەح.
ریغەلوثییەر قدەچنچه اناح زیضواغه قەکواغەخەر.
ریغەلیوثیەر قدمچنمچەری اناح زیضواغه قەگوەشتخەری
رابۆچخەر ارەح.

یاشەنەره ڵاپسەو ورسیه ریغەلیوثیەم یئەر: مژق
(کرستیانەو) پۆمەیشکمه اغەپشڵشتغەو نەیپه سەڤەیتسکی
ڤلاستم چگوەر زەریتغەر ارەح. اش یاپچاغه بەدەد میلوەنیصەم
ڵەئەسرح. یاپڵەنەرەر: کراسنیا ئارمیار ارەح. کراسنیا ئارمیار
قزخەچغەر رابۆچمره مژقمره یاچەلەغوال. کراسنا ئارمیار
زەیزشەو، زغەزاوەری، کراسنیا کەماندیرخەری ناحبەمچه

خەکوەداغەمی، ریڤەلیوثیەم فەمچەفەو تخەتخەمی ڕتزخەر اوسەو، ؤەف تحابزەو دونایم شزەیسکوەخەرەم اشمغوازە یەمجاغەخەر اغەغواشە مەخوخ. یە پچحەو ڕهلەغوغەر قؤتەژەو یە ڕهملەغوغاخەو قرهوسەو ڕهگو قریخمە قؤەو، قؤەورە زفخەر زغەبەلەرەغشتەو، پسەون شئەن یەجەنم یەزمغە گوغوشتخەر ارەو، اشفەدە زفخەری تخەتخ. اش یازەمان کواغە، اش پچە یائەپ صوابغوەدەچ، سەڤەیتسکی ڤلاستم صوەیگوغو، سەڤەیتسکی ڤلاستم صوگورؤ، پسەوچە شئاچە صویغەغوەتن، صواوژپقەچە قرکوەشت چالەمی اصحەپەن. پچەنچەو زەمانر ماکوە، «کووەن نەمئەچە ساحڕه» زؤاغەم ناحیەو تقەوشن نەمئەچە قتشەضڕه، سەڤەیتسکی ڤلاستر زفەزاومری، زفەبانەری، زفلەپق دەذخغەو، زفلەپق یەغەزغەخەر ارڕه، تەناح یەغەزغە شئەپی، بلەچغە زەمانم تەناح لیە شضغەو تەناح خەکوەداغە شئەپی، جڕه شئە ادغە تخوەفەـبظەفە طەکوەو خەکوظم یسخەمچە تلاپسە قزمرەنەشتمرە زقزمرەطئەترشتمرە، یغوەگو قتەزغەلەغورەر سەڤەیتسکی ڤلاستر ارڕه. ساڤەیتسکی ڤلاستم ی پاشەر لەینینەر ارڕه.

لەینینەم ڕهؤاغەمرە ڕهضاغەمرە لەینینزم راؤە. لەینینەر شئەژەپ، لەینینیزمەر شڕهء، ڕهجی شئەشت. لەینینیزم ی براق اپەو چەحان فایە زفلەپقمە تە ادغەچە تاشش، سدا زڕپوەچە؟ ابراقم دەذخغەر قدیشرن ی مۆراد.

ژف پچەغابە قشیناغ، ورسیەمی یسەو نەمچ قەرالمی اخەسەو. دەذخغەو یەغەزغەو شئە ژفەر بە، ابەر زغە پشلەو، اش ی پچەطەپسچە پسەوەو شئە ژفر ماچە.

لەینینەر زی‌پاشەو، لەینینم ۋەفەر قزفدیخغەر، لەینینم ئەسەر زەریتغەر چرەکوە لەژەکوە تحامچەر ارہ. ئەسەر زئغمە ۋەفەر زەخاضجغە، زمی‌ائیخن ہملەچنەو پتەو ائغ. خابزەو نەیپە شتەر لہغەرە زاوەرەچە قداخغ. یلەس پچاغەرە قین ترالەغواغ، ژف بەو تەیکوەداغ، ملکوشخوە زەرار تەیخواخغ. ژفخەر شئەن، پسەون املەچەو یاونەغوە پسەوچەخەر زەشقواغەخ.

فابریک · زاڤۆدخەر وچوغاغەخ، مەضوەکو غوەگوخەری زەشقوەغاغەخ. ژفم وزشخوە قەیوزەو بەرە شیغەلمە زەرەزەنیغەسرەم، زەرەزەشیغاقوەرەم فەدەو قەرالری زەشیغەقوەغاغ. او ازفەو وزم غەیدەی ہضغەم وزەر زخەچژچەرە شخن ہگو ہحەو، ژەو قشەرە ضوەئاضوەو، دونایرضوەداخەو، وەخوژفە گوزاظوەو زەرەخورەم فەد نەیپە سەڤیتسکی رەیسپوبلیکەر ژتەیتر.

قەرالم ی صپقەو سەیاسکی خەزیایستغەر قەیئەتژہ، فابریک۔ زاڤۆدخەر یەغەتەرەزژہ، مەضوەکو غوەگومە یائازە، ہواسە زەموەچنەو اخشە پەیوہپچہ، ژفخەر یەجەنەو بەو تخل ترارەیغاذە، یەجاپەخەر یەضخ. تە ادغەچەرە ریغەلیوئیەم واسەو یئەر یقودەدەو جری قتگورفاغەپ، سەڤەیتسکی ڤلاستم ضواغەو پلخەمرە، ی ۋەف زەیحاچەمرە اشغوەزەدەدەو جری تخوغەگوەپ. ملکوچە زەرار ہضاغەمی یە ی ئەناطە

غاغ٠ پثەظياشە كوەتى، ادرە پثەظياشەمە اخەتەو پثەظيە رو ـ
بتشـغ. ابزەگو رضرەپتى ئەپە ڵاپەچە زفايەر اگوريغافەو
ياسەمەقەوەو، اخەت شتغ. جاش فەدەو زف قزمرکودو
لەينين سە سەخە. ار ئاجمى رامپەسنچە مەخور. لەينين
سەمەر قەوچە كارت يەضەنر ى چاسەشتغ. اواختەم شخەنخەر
رؤەو، شخەو ى سەنر شتغ. اش فەدە ڵەخانەخەم زفمە
زرچە افەداغ ناح، يالى پؤەنەو زى يەپڵەغولـەشتغەپ، زف
گوچەغوەو، گرپزانەو شتغ. ارەو شت پەتەو پەمچبغوچە وقزەـ
يپڵچە ى يناغەم صحەر يەغەونازە، وەيغاشتە، يەڤ زمرفايەم
تەيتەو ت‌ريخم ى ماشنە زمريغەچەرەزرەم وزەيپڵچە. زبغومچە
زف قزمرکوەو، زبغومچەرە زەمانەو زمرتر رغەؤەرضەنچە
زفمە ياليەو، ريطور زنەبغرەم زەدخەڵنر سدەو غەضەغوەن!
زمرؤ زفاؤەو زف ئاجى سڵەغوغەسە، لەيڤ تۆلستۆيرى
سضەشتغە، او پستەورى زرکور يەخولە لەينينم. رصحەرە
رپقيپلرەچە لەينين زمى فايەپ، زفايەر لرخوظەو، اقرلضوەو
ڵەشەو غوسە. او زخوچەرە لەينينم ؤەفشخوەو رضاغەم واسە
زمرفەپضشتر، ورسيەم ى مزاقوەو زەچە زفەو چرگوم تەيتر
قزەڵيوبتەو، افيضاغەم پەبغوەغەچنچە ى فەصواشەر، رؤاغەمرە
رضاغەمرە وچو نمچە قين زەيبغەدانر ارر. لەينينم رپسە زمرـ
چانم فەدەو تپسەخەر چانەو ؤەف طضەنر ارر، يەغەرغە زفەو
شئـەم خابزمرە غوەگورە رغوەتنم پاپچە. جارر سە گوشئە
زاولەو مڵەخانەم قەسؤەن سيگو خەڵغەر.»

ماکسیم غۆرکەم ی پسالؚ.

لەینینر یلەس ٥٠ زەرخوغەم پاپچە ١٩٢٠ یلەسم پارتینە زەحاحەو اضغاغەم، خەخاکوەو «ماکسیم غورکەم» قشیؤەغە رەیچر (پسالەر): «وەکوپ! زفخەر قەخوخ واسەو یائەر پسالەچە قەؤەغوایەو، اش فەدە زف دەغوچە ورسیەر تحەمچ. یەڤرۆپم اش فەدە زف بەو قیخواغ. گوشئەم پایە خریستافۆرکۆلۆمبم فەدەو (ئەمەیریکەر قەزغوەتغەر). پەڤرۆپم اش فەدە زف ئاجی قیخواغ، تاریخر یەژ زفەیە لەنهقوەمچە هغازە شتغە پؤەنجی خونەو. ورسیەم ی تاریخه اش فەدەو قحەفاغەبا زفەپؤەنچە خونەو شتەر پیؤتر ڤەیلیکەر ارهـ. جاش فەدەو زف دەغوەو ورسیەم ی مزاقوەو، قەرال پستەوری قزەدیرهوبتەو، چرهگوەو تزتەیتر زەچە قزەدیرهوبتەو. پاشەو، دەغوغەمچە یالیەو، پلتەن فایەر، ڤلادیمیر ئیلییچ لەینین ارهـ. سد فەدیز گوشئە داخە قەسەؤەچی مەعەنە کووەو لەینینم ؤەف ءاغەو یئەمرە، ی قارو ی یناغەمرە، پستەومە اپخرپلەو شت ی اقلم ی کواغەمرە، زەلیوبتەو قەسؤەن سلەچشتەپ. سە خەخاکوەو سالرهتە، او گوشئە قەزغوەترەپ لەینینم شاپخەو یئە صپقەم لەزغەئەسەو قرسؤەنەو.

لەینین پەلیتیکەمچە ینره صحاچە، زفمە زەراخەتنەو، وزەردەگوشئەن، وزەرەیوەلەنمچە، زف قزەرهکو قوەدی وەش فەدە سەفەد. او زەرشتر قرهوشحەتەو زگومرە قەسؤەتەژشت: ١٩٠٧ یلەسم لۆندەن سکوەغاغ، پارت زەؤچەم. الەخانەم سغوەیشایەو، سبغە وزەو سشتتی، لەینین سی نۆمرە قەکوەغاغ. ستنچمە، ونەو سزەرهسم زنەغاچە یئەمە یمئەمە زەریضەضەنەو. «کاپری» سزشەئەم لەنینر سادەژ قەکرە-

تہونەنا؟
نەم قەیئەرەم ہپسە یەء،
نەیـکو سەیکو اؤی،
یائاشەجە زاوزەندی،
یاتۆپخەر زەدپەبغوەو،
غوسە پہتە زەفەخوی،
زفەخوپش پصەدەسەو،
خۃ کو چەشخ ظالمەو،
تحەمہچە صوە تەیخەر،
زدەگوەن امضەژەو،
پچەن دەڵ راغاضی،
مەضوە لہغەر اچاذی،
خہندە-پسہندەو الہوی،
مہوە - مہ چہم یەزەفر
ساڤەیتسکەم ی صاو.
تدە شئی زاراغەوہؤی،
زہ سحاتم زەڵاغائی،
راسەیہشخوەر فەوصواصوەر،
وەصوەشخوەری فەیغہخەو،
خہم تەیتر فەبہوەو،
غوەگوم تەیتخەر فە کووەو،
وەدجنری قافوتەو،
تۆپ وەماقەر فەغرزەو،
موزیـکەر فزە گوەچەر،
چہم تەیتر تخہتخەو،
حادرہخە یەخژہغەر،
لہصحە نافەو لەینین.

لەينينم ى پشنال.

لەينين قزەرەپسەو،
يەجەنغەم فەيەسى،
غەسەنغەم فەشەسى،
پەسەرەمە ياغەپسڄچە،
شڄسە نەف تريخى،
ى خەكوظەو راسەيم،
ى پساوچە گورڄؤى،
ى گوچايە قزەچابلى،
ى امال يەوسى،
ساڨەيتكى ڨلاستر،
خابزەو شئەم قاخيبزى،
يەغەزغەو لەژاكوەو،
ڄلەژرە زضوەگوەدەو،
زى دوناى زفەزەظوەر،
صحاكوە يئەو قەوڄشى،
مەش باضەو تحەمڄچەو،
چەنەو يائەر زضواشخەو،
زەخەڨاغەو چەرڄپەو،
غەرپەمى قيمچەو،
غاضەو يئەر قەزڄحر،
ڄت اؤى قاغەتەجى،
جرنەسى سدەو شڄتەو .
مڄ دونايم تتەيتغا؟
تشڄئەمە تاوخومە تپسەونا،

ؤہغەچغەن فایە. بلەچغە زەمانہم قەیلژہغەو شئەمە اپەرمر ورس شۆڤینیزمر (پڵەپق شەخو پخاتە پۆمحہنغەر) ارہ.

پەغاغەرە ظالماغەرە خەڵەو مہورہسەو ورسیە یسم بؤەف یەپەغەچەو ؤم ـ پەم ہضەو چینۆڤنیک ئـاجی ساڤەیتسکە ؤەف ضاپەمە ہجری اچەس، ثەینترەمی پەمج چپەخەمی.

ڵەپق زەمشبە زمرہس سەڤەیتسکە قەرالہر پہتەو دەغوەو زەرخوشتەر زەفەمغەدەنہغە ؤەفمە اخەمہڵەو، ؤەف ضاکوەخەمی ؤەف ضاپەخەمی ڵەپق پستەوری یازەفەدەو زخوچە ارہ. ؤکراینەم، بەیلەرۆسیەم، ئەزرەبیدژانم. ترکوستانم فەدە چپەخەم ؤەف ضاکوەو ژفمە اخەتم یناحہبەر وہرہس. اخەکوخەم یـاشحەرخەمرە یاچہلەخەمرە زەپخرہغەو، یـارابۆچخەمرە یالەژاکوەخەمرە زەپەغونەغوہ خونمچەرە اوە زەرشتم ڵەشەو یزمرار قاکوە، اش فەدەو یسر مہورہسەو شت خەکوخەم اخەت ورس ؤەفرہضە خەم یاغەسەنہغە ناح یـن، ورہسم یاغەسەنہغە ادرە غەسەنہغەمە اچہؤ خون فایە زؤەرەر سەڤەیتکی ڤلاستم ی ناثیؤەنالنی پۆلیتیـکە زەخیضجرەپ یە پخرچنچە فایەپ. اوزخوچە اپەرەر ورس شۆڤینیزمر زەرکوەدہنم تپہڵنەر ارہ.

ورسیەم یس ژف ڵەپق زەفەصحافخەر شئەچە پسەوہچەمجی کولتورنە ؤەفمچی جہرەچە زەفەدەخەپ.

ورسیەم ژف لەپقخەر یسہخ کەپیتالیزمر (مڵـکو زیئەمە قەرال ؤەفەر ائـەیـڵەو) ریمـکواغەو، پرۆلیتاریئات (نەبپە ہوچررەم شەخو زیمئە ژفر) یمئەو، اش قخەچچە پسەوہچە شئاچەمچە کولتورنـاغـەمچە ینەو اوہژہ

تەڤاریش ستالین

یا- ١٢ -رە پارتیێی سیەزدم لەپق ۋەفەچەرە (ناثیۋەنالنی ڤۆپرۆسەچەرە) ھغەوچوھغە ریزەلوثەم شھش:

« لەپق ۋەفم یغەوچوھچە، یقولای قەوەۋەچە یقوشتەپ
یەژ ۋەفر زەضوەبغەچن فایەناح. ۋەکتیابرسکی ریغەلوثە
ناثیۋەنالنی پرۆغرامەو ھغەوچوغەر غەثەچاغە خوھنم پاپچ
اۋەفم بلەچغە زەمانم قەیلژھغەو پەرواجە فەخورە پستەوری

سۆڤینیزمر ارہ. اشەغوم لەپق ناح زکوم زتریغەپشہحەنم پاپچە ناثیۆەنالیزم قزخافەرەم اش یەبەنغەن فایە. ارہ یاشەنەرە ۆەف ضەنەو تیئەر.

ورسیەم رەیسپوبلیکەو یس پستەور سەیوزەو زەرەگوەحاغەر، ہپەی ورسیەر زەو زەرشہتغە ضجەم فەکوەژہ ہضرەضەو سەڤەیتسکی چینۆڤنیک ئاجی ثەینترەمی پەمج چپەخەمی شہ: پارتییەم خەت زفخەم تیاجە! لپلەنخەو، مہورسەو ورسیەم یسخەمە یاشچاغەخەر یاداوەخەر غەثەچاغە زەرەخونم یامال زەراحانەو. زقلەپق ناح زکوخەو ورسیەم یسمە یاشچاغەخەر ناحہضوەو غەثەچاغە خونەر ارہ رەیسپوبلیک-زەفەصحافەو ورسیەم یسغەخەر سەیوزچە زەگواحی اکواچە زہ چاضہغەر. ورسیەم یسغەخەر سەیوزەو ساڤەیتسکی رەیسپوبلیکەمە شاغەوچوغەو تاپەچەرە دونایەم تەیت دەنخہغە زف پستەوری سەیوزچەرە فوەشہغەچەرە زەرزەگوەحاشتخەم ی شپە وہبل.

رەیسپوبلیکخەمرە ئەڤتەنۆمنی ۆەبلاستخەمرە ارہت ۆەف ضاپەخەمە یەژ خەکوم شہش زفخەر چەسن فایە، زفلەپقم ہبزەگورە یخابزمرە یزەخەتچەرە اضەو».

قيناغەخەو. او شت زف لەپقمە ۋەكتيابرسكى ريغەليوثەم، الەپقچە خابزەو اريتہغەر يەژ يەژہرەو زنەسن فايەم نەسەو زەراغەكوەن الەچشتەپ، اپە يصغە زف ڭەپقمەاچەحەژن الەچشتەپ ازف ڭەپقەو زيگوغو تضخەرە پاچحەخەمرە بايخەمرە زەراپخواغەخ قـارہوہنچە اضہغەخ، ڭەپـق زەفەمدەنہغەو نەيپە ورسيەم يڵر زہيڵەس يڵەسيطوچە بغەكوەدن پڵەچشتەپ، او مغەكوەدغەنەو امال يئەپ.

اش غـەكوەدہچەو يئەرى ورسيەم ى پرۆليتاريئات اوژپقە قينەغە زفڭەپقمە ئەپئەغوہ افەخونەر ارہ: ياشئەچەرە ياغەسەنہغەرە زقرہئاتہنمچە، اوہژہ قيناغە خەكوخەو ورسيەم يئەم فابريكـ زاڨۆدخەر اشضغەنفايە، لەژاكوەو ارسمە چگو اغوەتن فايە. اوزخوچە يەطۋەنەرە زف ڭەپقەو ورسيەم يسەر ياشئاچەرە ياغاسەنہغەرەچە زەرزەفەمدەر دەدغەزہنەو ارہ. ازف ڭەپقمە زقزەرائەتہنمچە ۋەفخەر زەضوەتخنەر ارہ.

زفڭەپقەو ورسيەم يسمى ناثيۋەناليزم (پڵەپق، ڭەپقمە انـاحدەغوەو پضوەضہنەر) اخەڭەو شت، پـاچحەم يخابـزە غـەپوتہغەو يـەغـەزہغەو اخەز زەريئہغہەر ۔ہجرى اشمغوپشەژہغەو شت. اش قخەچچە زاغەحەفەو ورسڭـەپقم قريحژەغە ۋەفم ثحە فامہضەو شت. اش پەصحەفەو غروزم، ئەزرەبيدژانم، بوخارم فەدەخەو ڭەپق زەشمشخەر زمرہسم ناحباۋەو ناح ڭەسۋە ڭەپقخەر ناحماچەو نـاح كوەچەنچەمە اتەيۋنچەخەو شت، اپستەومى زفخەر زەگوراغاۋمرەپ.

ورس فەمەبژہمە ورس ۋەفر زترامغەكوەنم پاپچە زف ڭەپقم ناثيۋەناليزم قزشخافەرەم دەژ، اپەو زەبەنہغەن فايەر ورس

جری زەظوغاضە، ادہقەم فەدەو زی صحافیتغە زتـن زیمحساپ ژف‌ڵەپقم ڵغەو زەریحەن ہڵەچشتم».

او ورہس پاچاحخەو ادغہەمە یاپیہغەخەر ڵەشتی ادہقەخەر غونەم ناغەسی، زاوەر امہوخہ مخونەو اضغ. ورہس پاچاحخەمرە، ورہس ڵەرہحەخەمرە، ادہقە خەکور زاشتەم بەو ظالماغە راضاحاغ. ادہقەم یناحبەر زاشتەم بەو ستامبول یەغەزغەچە راغەچژغەخ. ستامبول یحژم ی زەمان ادہقەم لیەو شضغەر قاؤتەژ زخوچەرە یەتحڵمە ارہتەو زپڵەغوچەرە، صحەثہصوەر یەغەتەجہ، نەپسر قەیغاکوە.

چەچەتەقوغە تحەمچە طەکوەو قەناغەری قاغەکوەشی، کوبانم یڵمە اناح چپە دەیمە اشاغەطسغ. زتراغەطسحاغە چہگوخەر تەیمەنخەو، صوغەخەو، ارغوەی زشہبەو، اش قخەچیچەرە تەیحاغوەر شبزاجەو لەژغەر قزشمچن چہگو ثہد ثای. ہوژپقەچە ادہقەمە زگوەرەچە زقامئەتنم پاپچە، قەزەق ستانیثەخەمچە قاغەطسحاغەخ.

ادہقەخەر زتەیس چہگور زەظودەدەو چحەدەدەو، پسەیتکو شہوبلاغەو، فەذہ نەسفەچەرە یەقودیہ. پاچحەم ی زەمانم ادہقەمە تحڵ یائاغەپ، ادہقە ڵەپقر کوەدنچە شناغوەو شتغ. ازەمانم شئەغە زابتخەمی، ادہقەم پشہ خانەو خەتخەمرە، ڵەرحەو خەتخەمرە زہقوابتی، ادہقە لەژەکوە پسەواکوەم یبەر ضوہنچم خەتەو، زہ قەئەتہچی یمئەو ائغغ. ساثەیتسکی ثلاستر قزەیژەمی، ادہقەم اناح ڵەرہحاؤەو خەتخەمە زفخەر قاغاپری، ساثەیتسکی ثلاستم پاغەغوەچغ. ہوژپقە اخەم ادہقەخەر زەراغەغوەشاغەر زفمە زەحاضچی، قابغوەدەحەژغەخ ساثەیتسکی ثلاستری قابل اضژغ.

چلەین ادیغەیسکی ئیسپۆلکوەم.

ئادیغەیسکی ئافتەنۆمنی ۋەبلاسـت.

ادرهغەخەر کەفکازم زیسر بـەدەدە ضاغە. زاوەم
خەمجخەو، پی یائە زەپتەو، قررهکواغەخ. اوژپقەرە ۋەف
غەئلژرہ خوغەر وررهس زاوەر اررہ.

کافکازم یس تف لەپقمە اشرهشەو، ادرهغەر اررہ
اوژپقەم زی ئاشە زغەئلژغـەر. یاخەغەگو قاوخومەن
یحاترچە، ادرهغەمە بەو لغە اضاغ، بەو لەبلەناغە زەراحاغ
سەئیئالیستمە اناح زەرهۋەو کارل مارکسـم، کافکاز
زاوەم ی واختەم شئغەم ی تخلمە اشرهش گوەرەم
مرەوشـتەو دیتخاغ: «ادرهغە لەبلانەخەر جری ورسم
اتەیکواغەخەو قەبار قەۋغ، تفلەپقەو شئەخەر صویاپل

زفاؤەو زفخەر زفايەو، شەچمی، حەپشپمی، پسەوالەمی، يازغەغوەترمر اديقەيسكی ؤەبلاستم يلـەو زەرخونچە ؤەف زەراحـە. بەمرهضەو اؤەفمچەرە زەؤچە قالـەم شئاغ. ؤەبلەستنۆی سەيلسكوە خەزيايستـغينی سەيوز اضرهغ. پراقلەينی خاذغ. بلمرە امالرە زمراغوەتنم رهوزٚ يحەغەخ. پشرهزە قدەچەو، ادرهقە چلەو ؤسمە ليە اريضەو شت. اش تامبەو نجەم رەيكوەچرە ادرهقە ئەبزوم ارەيغەغەئەچەژرهـ. ساقەيتسكی قـلاستم ی فەيدە اناح قزەرنافەرە يەجەن ؤەفمرە زفمە ياپساونغە وخومـاغە زەزخون ؤەفمرە ارهـ. ادرهقە قـواجـەمە طوەچيـطورە طـورە يەجـاپە ادەت ادغابزەچی ورسبزەچی اشراغاجەخ. قالـەم ادرهقەخەر شەيجەو «سۆڤ پارت شـكوەل» دەت. راستۆقمی، مەسكڤامی ادرهقە چالەو نەبقرە ٥٠ ناحبە شەيجە. يلـەسيش يلەسيپل يەجەغە چالەخەر جەحان الـەجنەو قالەم يەجاپە شزەؤاخرهـ، شزمراغافە. زنبڤ بلەچغە يەمجاغەمە اپاپچە ورس قواجەمی، ادرهقە قواجەمی يەجەپە ٥٢ رە ادرهقەخەكوم يت.

ادرهقابزەچە مەسكڤا تخلخەر شترادەخ، اؤەفم پاپچە تی زفخەری شئەخ. اتەيذاپەری قالەم قاحژرهنەو شت. «تيپۆغرافيەم» خەوتپەم ؤەف زەرشيضەنم فەغەساغەو خونم پاپچە، ادرهقە چالەخەر مەسكڤا اغە كواغەخ.

ؤەبلەستنۆی ئادەيل نارۆدنی ؤەبرەزۆقانيەم كەميس چەس، ادرهقابزەچە تخلخەر اضخەو، كەميسەم شرهش زفمە خەكوم ادرهقە قەبارهظەو، ادرهقە پسەلـەظ زضەو يسمەو ادەژ ماكوەخەصی قاتخرهـ، زەراغەزافە خاوتنم پاپچە.

زفمە ياپساونغە وخوماغەو زەرخونم پاپچە. ادرهقە

چلەيڹ اديقەيسکی ئيسپۆلکوەم.

١٩٢٠ يڵەسم سەڨەيتسکی ڨلاستر کوبانم يەطۆنەرەو قزەيحاژم، ادہقەمە ريغوەليوثەم ی ۋەفچە ناح زەحەضج يائەو خوی، قەرالہچەو سەڨەيتسکی ڨلاست رەيسپوبليکەم ناح تەرەمزەو زەردەپسەوشتخەم ی امال ہوڑ يحاغ. اپەو کوبانە چەرنۆمۆرەم يا ئيسپۆلکوەم يەپخرہغەو «غوەرسکی سەيکڠ» شاضغ. يطانە «غوەرسکی ئيسپۆلکوەم» اغەوچوغ.

اش ہوڑم ثەفتەنۆمم ہوڑ يحاخی، ١٩٢٢ يڵەسم يولم ٢٧ م ثەفتەنۆمر قداخغ.

ساڨەيتسکی ڨلاستم سدا ادغەمە قافيحغەر؟ ياحەز- يستغەخەر زەروچوژنمچە امال قافەخوہ. «کوەئاپيرانيا»

ادغەله لەژەكوه پسەواكوەخ!

١٩٢١ يڵەسم سەڤەيتسـكى ڤلاستم پيخەمچه فرۆنتەو يئەر ﺭﻫو خى، قەرالغوەم يخەزايستڤه يمڵكو ؤەف زەتريمغەو- چوەژمه مخونەو يصپقەو فەيـﮋاغ. تەدخەنـەرە پسەوەكوه لەژاكوەو قەرالم يسمى زاوەر زەراوخغەم فەچەفخەو، پسەون، لەژەن، خاغەخوەنم ﺭﻫوڒ يحاغەخ. او زاوەمچه زيؤەف كومدغه افيڤارخەم اشئەو سەڤەيتسكى ڤلاستم يەپينغەر ﺭﻫمغه ـ ئڵغەو، ﺭﻫپەو ضچەظەو خەبزەظەو شئاغەخەر زغەوچوژغەيمه ﺭﻫؤەو تخوەفەـبظافەو خەكوم قيناغەخەر شئاغەخ. ڤرانقيلم يزەمانـم پريڒڤالسكەر قزەيحـه واختـەم اشفەدەو قينەغه بەيلەغغاردە يئەخەمه اصحه قائاتژغاغ. بانديتخەر، شايكەخەر اوغوەيمه زەراغەزافەو قاوبلەژغاغ. اساڤەيتسكى ڤلاستم يپيەو زى گوغو قەتضخەرەمه، ؤەف اناح زشاضەن الەچشتغەر ئافتانۆمنى ؤەبلاستخەر ارﺭﻫ. اش زفەو ارسخەر يەمجاغەو صونجخەو سەڤەيتسكى ڤلاستم ضواغەو پڵخەر قاگورمفەو غەپزەغواضوەخەو زەرەشتم قخەچەو، مﺭﻫ يڵەس زﺭﻫ طوشم راغەگوەدچن امڵەچەو ئادغەيسكى ؤەبلاستـم يڵغه بانديتيزمم ﺭﻫڵاپسه قزخەچغاغەرى ازيگوغو قەتضغەخەر ارﺭﻫ. يزەخەضﺭﻫچ ماچەو ساڤەيتسكى ڤلاستم يخابزە قگورمﺭﻫفەو ادغـه ئاجى بانديت شايكەخەمه اخەحاغ. اشايكەخەمه غوەگوم رگومرە اطەچەو، زفمه يابلمخەر، ياشخەر اتراخەو، شغن زيئەم شاخەو سەڤەيتسكى ؤەفضەخەو اپەقيفەرە اطەچەو اوچەو، زف زەرامغه گومژەو زف شامغەئەژەو شتغاغ. زونـاغوەپ اش اغەو نەخوغەر، زوناغوەپ اش لەژاچه يمئەو قاغەناغەر، زنەبغرەپ اش اوچغەر. مزەو مﺭﻫطوەو سەڤەيتسكى ڤلاستم بانـدتيزمەر

خەكوم بەلنیشیطۆ یت. زر قالەم دەت. زر حەتغوظقوایە
دەت. دۆكتەر وچاستكەو ٤ یت. فەیلدشە وچاستكەو
١٤ یت. زفەو یسر مہ لەخانەم زمرەخورە: ادہقەر
٦٨٢،٣٨، مہ ادہقەو یسر ٤٣،١١٦ مەخوہ.

ادہقە خەكوم یملكو ۋەفجە پسنجەو زەتەیوچوەژنمجە،
یغەسەنغە ۋەفی ۋكوەتغەو خونمجە جەواپرە امالرە
قزپچن فایەر، یەجاغەو یسمرە جہ چەلە غوالەو یەجەمرە
تاپاچە یەجەشخەمرە ارہ.

خەتی ی صپقەن فایە،، ہضەرەمجە، كواجەو یثەمجەرە
خەكومرە زفەو یسمەرە حەلەو ۋەف افیضەن فایە، خەتی
ہلەچشت قەیرەمغان.

کرای ئیکەنۆم سەڤەیتم اۆەفر لەشەو یگواپەو خوغە. ئادیغ ۆەبل ئیسپولکوەمم حپصە قریلحاغ، ئادغە خەکوم زفەویسەومەح باندتیزمەر خەکوم زەریکوەدچنمچەرە بزەجاضەو یتەر وبتغە زەرە خونمچە، زی صپقاوغەو شتخەم نحە صوەیغەپسەو قزەرار یۆەرە الیغەئەسژنەوە پریزدیوم ئادغ ۆەبل ئیسپولکۆەم کرای ئیکەنوم سەڤەیتم حپصە قریلحاغەر زەریغە ثاچەرەم فەصحافەو یەرژی زفمە تحە صوەیغەپسەو ارەیۆە، زفمی اشەگوغوح تاپەچەری زفخەر حمغەتنچەو، زفمە زەرار افەخونەو بزەجاضەو فرتنەو، قەیژەرە شئەمە فامدەنەو زخامغەتنەو، اغەکودنەو. نەیپە شوبلاغەو زحبزەجاضە زحفرتنەش تی خەکو یتن یەرملەج باندتیزمەر وەرەکوەدح، بزەجاضەو قەیژەرەر خابزەم ئەچەراح!

لەژەکوە پسەراکوەم یحۆەف
وەرەوچو، ضوح وەرەخو!
سەڤەیتسکی ڤلاستر وەرەپساو!
کەمونیستیچسکی پارتیار وەرەپساو!
پریزدیوم ئادیغ ۆەبل ئیسپۆلکۆما.
ۆەرغبیورۆ ر. ك. پ. (ب)

ہغەكوەدنەو فەيژاغ. مزەو، مہطوەو پاشەو بانديتخەم بائەخەر
ہۇبتغ. ارصحاى ائاپچژشتغ، زضواغەبلژشتـغ. مہيلەسەو
تزەرتم ى قيحاغوم ۋەبلاستنۆى ئيسپۆلكۆمەر مہ ۋەفر ہمغەـ
كۇەدمە مخونەو ہوژ يحاغ. ۋەپلاستنۆى ئيسپۆلـكۆمم سد
فەديزچە يصپقاغەچى مہ ۋەفرہغە كوەدن ہلەچشتغەپ، زفخەر
غوسە امغوەتغەيمە. بـاندتيزمەر ۋەف تحامچاغوەو زەرمشتر
خەكور زەرەتەيونا خوەرە، خەكور زەرەيكوەدلەرە، مہ ۋەفر يلەو،
زفمە شئاچەرە پسەوچەرە زەرامغوەنشتـەر، مليثەرە ذەرە
يازاقوەچە بغەكوەدن زەرەملەچشترى، ادغەمـە زەخـاضچى
زقائاتى يەژمە ائاچە مہ ۋەفــر اغەكوەدنەو ۋەبلاستنۆى
ئيسپۆلــكوەمم قگوەحاغەخ. پسەيكوپسكى ۋەكرغمى، فارسكى
ۋەكرغمى زەۋچەخەر شاضخى مہ ۋەفم ونەصوە پتە تراضحاغ.
زف ثحەضەغوخەر خاذخى غوسەخەر افاضخى حاجەرەتەو
يتــەر امـوبہتمـە مخونــەو بانــديتــيزمــەر امغــە
كوەدمە مخونەو ہوژيحاغەخ. زفمە اكواچەزەرراتغەم پاى
باندتيزمە ۋەفەو ئاديغەيسكى ۋەبلاستم يلەر اغەكوەدنەر خوغە
بزەجاضەو يتغەخەرى بزەجاضەم ياپەشاغەخەرى اوبتغەر خوغەخ.
اش ياۋەفخەرى ۋەبلاستنۆى سودم راتغ. اضغە بزاجەم
يفەصوەشە نەكەزان ۋچەشتخ. زفخەر يلەسيشم زخەتغە گوغوم
ئەچەچہغەخ، زاغەپسەفژغ، خەتى تنچەو لەژەن ہلەچنەو خوژغ.
راستۆف ۋەف ضاپەو دەتەو كراى ئيكەنۆم سەڤەيت
زفاۋەو سەيغەيرنى كەڤكازرى ستـاڤرۆپۆلسكى غوبەيرنەرى
دانسكوەى ۋەبلاسترى زئامچە يلم، ئادغەيسكى ئيسپۆلــكۆمم
يل دەكلاد شيضغ. ئاديقــەيسكى ۋەبلاستر، بانديـت ۋەفمچە
وقەبزغەزەرە خوغەمرە بزەجاضەو يتہغەخەر وبتہغە زەرمخوغەم يوەفچە

خەسمی، ژم خەتمی بەو میلیارد پچاغە ناح قحە خوەزپتزەغوە مەخوہ.

ا ظەغە وز بەیکتەیرخەر زفم ہپقصوەلم ششەو زخاحەرەم وزخاڵحە. گوشائەم فەضجە، زفم ہضوە زخاحەجە ازخەحاغە صوەر ظەغە وزہ مەخوہ.

اش نەپەمجەو، چەطہیەر، صحاکوزر ارمی قوپصحەر ارمی، زخەس خورەم ظەغە وز یەضہ. او اناحبەرە ابەیکتەیرخەر زفم ہژەجە داحەخەص ژہ قەشاپەم ارکوەزەغوە تحابلم نەسخەص اری ظەغە وز اضہ.

ہج سدەوشتەو زفەر ظەغەوز خورا؟ خوجابە ی.

زفمە ظەغەوزەر زەرەزەپاخرەر بەو شت. اناحبەرە قزخەچرەر ظەغە وز زخەڵ زفم ؤپسەو قؤجرەر ارہ، اؤپسم پڵتەن ومڵەجنەو ظەغە وز بەکتەیر بەو خەس. اؤپسەر چگوم زنەسجەرە مەغوہ ساپەم شش مەخوص اساپەو زفم ہژە داحەرەم ششەو بەکتەیرخەری تحابلم نەسخەص ظەغە وز اضہ. اناحبەرە ظەغە وزہ زفەو خوخەرەر، زف قارہوہنچەو زی-زیشئاجە دەیەو، ونەو زەرسخەر سیرەست یئەو، ژہ قابزەو یەژ زفەر زفەیەشتم فەدیز شامغوەتەو، ای پاپجە ژہ دەی اکوەزحەو، دەیەو شخەخەو، ؤەف قین زضەخەرەر ارہ.

اش‌فەدەو شئەخەر مہغاسەخەو قەبزەنہغەم ضوەیەر قیابەجەو زفخەر زدەشئەخەو چلەمی، ماستریسکوەیمی شتخەر ارہ.

او زەرەشتم پاپجە ؤەفضەخەمرە، سەنەحاتضەخەمرە چلەمە ادەسخەم اناحبەرە ظەغە وزەر یاکواپەو مەخوہ. ظەغەوزم مەجەماجەو زفم یپساونغە ناح ماجە ہض ناح شمتمی بەو زف ؤەفضە یڵەس ٢٠مرە ٤٠مرە ازفاگو یتەو یەغاڵە.

ظەغە وزەر.

ظەغەوزەر زف ؤەفضەمە پیەو یائەمە اناح دەی.
سدرە زەپاخژرە وزہ پستەوەو شئەمە ظەغەوزەر اپە زفمە قاخەحاغ. زفم ہپقصوەلم ششەو ظەغە وز اناحبەرە خوەرەر ژہ قزەریشەرە تحابلەو ہبغە کوەت یلر ارہ. تلەرە زہ زفی ظەغە وزەر یەپہیہ، صەف ـ صەفەو زفم ہپقصوەل ہشخزە بەو زفہ یەکوەدلە. تەدچەری دونایم زفەو تەیتم ششەو یلەس پەپچہ میلوەن ـ ٨ی ظەغەوزہ مەخوہ، ای ششەو میلوەن ٥ یەغالە. تە تی ادغە ئەفتەنۆمنی ؤبلاستمچەرە ئەمبۆلاتۆرەو تیئەو نەبغیصەو قەیکوالەرەم پەپچ نەبقە ١٧ ـ ٢٠ ظەغەوەزەو قخەجہ.
ظەغە وزەر ادەرە وزەو زفمە زەپاخرە خەلەیر، تیفمە قزاراگوەچرە، اشمە افەدەو پسنچەو ہغالەرەپ. مەچەماچەو زفمە یاپسەونغە ناح ماچە ہض ذەغوە ہغالەرە ناحبەو مەخوہ. تاپەچە قزەرەطواغەم تەیتەو ظەغە وزمر، وہزەو زفمە اپە قاخەحاغەو شت ناحمضەمی ١٨٨٢ یلەسم نەسہ یہزەرەشترە ی سمەجە خوچەرە امضەو شتغ. ایلەسم نەیمثە پرەفەیسرەو کوەخم ہغەوچوغ: زفەر ظەغەوز خون زخوچەرە، ہپقصوەل نەچە وملەغونخەو زکوخەو، بەشم فەدەو پسە اپتەو بەکتەیر زفاؤەرەم فەدەو خاخوە، ادمرە وز زەپپخنەو شئەمە یابەیکتەیرمە افەدەو. ظەغە وزمر قزخەچرە باکتەیرخەمی اپپخنەو شت، اخەر زفم قخەحان زخوچەرە قزخەچرەر: ژر، پسەر، شخنەر، شغنەر، ونەخەر، فابریک زاڤودخەر ارہ
ا نەچە وملەغورە بەش زکوم فەدە باکیتەیرخەر پسم

تەیحاغو.

تەیحاغوم وزەرەیبەنشت امالخەر سدا؟ م تاپەرە یڵەس زاولەو بلەچغەم ادغـەم زفـەو یسمە بـەو قین اشەچخ. صومرەچر، تیفەر، خەلەیرەر غابلەر، زەخاحەخیص، نەبغە مین پچاغە زفمە یاشچاغەو اضویغەکوەدغ. ﺤﺞ ادغە ئەفتەنۆمنی ۋەبلاستم زنەبغری یسەپ، یە اوزەر قەیموزغەو یە یەژ نەپەمچەو یبلاغە خومی یﺤ ئاحل خومی قزەیرەوزرەر ﺤمڵەغوەو. اش فەدەو ینەو وزەر تە بەو زفیتیئەر ادغـەخەمچەرە یەژ وزمە یازەرەشت زەرەتمضەو قزخەچخەرە زەرەتمضەو اش تزەریابەنشت امالەر زەرەتمضەرەر ارﺤ.

اش ناح تحامچاغوە ماچە قزپمچەو مﺤ یڵەس زﺤطوم ادغەمە اخەمچەو رەینەو اخەتر تەیحاغور ارﺤ. ورس بزەـ گومچە اش زەو یئەر بـەلۆتنی لیخەراتـکە (وەرظمە قاخەچرە تەیحاغو).

تەیحاغومر ادغەخەر یظچە مﺤکوبانم زەریسخەم فەدەو بە ضاغەو شت قزیحاغەر. نەمچرە چەپاخەمی تەیحاغوەر شﺤ صحامچە، مﺤکوبانسکی ۋەبلاستم، یطوانی مﺤ تە تی ادغە صوەڵرچە ا وزمچەرە زەوژەمە اپە تشﺤت. غیرمان زاومر قەسنچە یڵەسیطو شئەو، میلوەنی ٣ نقومرە کوبانم یسم ششەو تەیحاغور یاوزغ. اپچاغەمچە زەرەخورەر نەبغیصە یسم پەپچ زﺤ نەبغرە تەیحاغوچە سماچەو ارغە.

تەیحاغوەو وەرظ وز زفاۋەرەم انـاح یکواپەو شتەر چﺤگو پسﺤ وچوپەخەو، قامل تەیمەنخەو، مەزخەو، کەناوـ پسﺤ و چوپەخەو شتخەر ارﺤ. ای فەدە چﺤزنەخەر زدەشئە پسﺤ وچوپەم ارغوەیمە شرزکوخەر بەو ترالحە. اشرخەر ینەو

اشفەدە قابزەو چەلەزكوی بەو یەكوەدلە. ازەپستەوری ظەغەوزر
قزەرەخەحاغەم تەیتەو، شئەلاغە یەضخ. چالەو قاخەچخەری
نەپەمجرە وزمە ینەو افەشاغەو بەرە شمئەنخەو یەضخ. اشفە-
دە قابزەو نەمجرە زفەو اشمە ظەغە وز اپزخغەخەر وزہ
پستەومی افەشاغەو مەخوخ. ارەو زەرەشتم پاپچە ادغە
ئەفتەنۆمنی ۇەبلاستم ینەو لیە قشەضہ، ۇەفضەو یسەر ناحماجە
خوزەغوە اش قخەچچەرە یپرەئیزڤەدیتیلنەستی ناحماجە زەرە-
خورەم پاپچە ار ۇەفتشخو، خەترەری اوزەر ناحماجە
زەرەخوشتم ہوۆ یتن فایە. ارقزخەچرە مغەسەنغە
دەیەو شخەنغەر فەمشەچن فەدیز ۇف پضەنغەر
ضوەینغەر. ینەو اظەغە وزم وزەیرەبەنشتەر زەخەپضجنغەر
زیپچرہخەچە ارہ. ازەپستەوری تەرمز زخوچەرە ظەغە وزەری
ناخماجە خوشت. ارەو زەرەشتم پاپچە خەتہ ہلەچی یضی
قارو فیمضەو قەبزەنغەر غەسەنغەر، زفناح غەیرەتنچەر
ناحغەیرەتم زەریمغەپشلنغەم، زفخەر زەرس ونەم ژہ
قابزەرە نەفنەرە زەریتنەو، ظەغە وز سماجەمە ۇہسەو قاوظوتخەرەم
شہوخومەنغە زفخەر زەرەخونم پاپچە ظەغە وزخەر شقوەو
زەرشخەخەرە زەرەیصوەخەرەم رمشخەنغەخەم ہوۆپقە
یتن فایە.

ظەغە وزم بەو اشنەپەمج زفەوخوماچە یہ.
او اقەتپچہغە زاولەر تەرەزەو زخوچەرە ظەغە وزەر
ناح ماجە خوشت.

پاپچه، خەتی ہڵەچی ہضي قەمنەو تەیحاغوم یزەرشتەر قزخەچرەر، زەرەزەخیضچنمرە زەرەزەئەزەژنمرە. ہوڕ یتن فایە.

تەیحاغوم یقەیژاچه سدا زەرەپضەشتر؟ تەیحاغوم یوزضچه ادمرە وزمه افەصحافەو شت، ضەغوەضوہ.

وزەر اپەو قزەیژاغەمرە، زہشوچوژمرە ضہچەو یئەر: تەیحاغو زفەر چئەڵەو قەیژەص سحاتنقو سحاتیطو فەدیزرە پەتہ. زفم یغەیرەت ناح ماچه یەضہ، یژ قەشەن ناح چاکوە یەضہ، ہگو ناح پسنچەو ۆەف ہضەو یەضہ.

ہنەخەر زەوتەچەو ہپقصوەل سہسەو مەخوہ. اڵەخانەر زتەیچچەرە چہئە ڵەنەر ناح ماچه مەخوص، یە فابە قخاحە یە ہچصوە پڵژەو غوصەو، ہصحە وزەو، پەو مەخوہ. ایفەدەو پڵرسترەر سحاتیش فەدیز پەڵہ. اش وڕم پچەنطەشخوە قەیخصہ سماجەم زی قەیموزغاخەم فەدەو پەم قخەتەجچەو یەطوەنەرە قتەیحاغوم نەس پساودەدەم فەدەو شەتہ.

ایفەدەو مافە قەس سحات غەنەفاغەچه قتەیحاو مەخوہ، مەفیطو شہ شہضەو مەخوہ. ارقزخەچرەر ١٠ پلازمۆدخەو زفم ہڵہ خەسخەم یاقەخوچه زەفەصحاو شتصی ارہ. گوشائەم پاپچه مافە پەپچہ تەیحاغو قزتەیحارەم ہڵ خەس پلازمۆدخەر چەش زمافەم ہکومزچەرە، ینەو مەباغوەخەص ساریک پڵژزکوەو ڵم خەتخەر اقوتەخ ڵم قخاحەخەص اش پاپچه مافە پەپچہ زەپموەو تەیحاغوم اشمە یابەغوەنہغە چەش مەفیطوە یەقودیص زمەفە زەپہو یئەو قتەیحە.

تەیحاغوم زشوخومـاچەو یئەر، سماچە وزەرەخوغەم تەیتەو دۆکنۆرەم، فەیتلخەم زاۆبغەچەنر ارہ. ادۆکتورخەمرە

قەخوخەص، میلوەن پچاغەو زنەبغرە سماجەم تەیحاغوہڵ قخاشمە ادرە پساوم خاطوپشحەزە، تەیحاغوم ینەو زفخەر زەڵەیوبتہخ.

تەیحاغوەر قزخەچرە میکرۆبخەر زفم ہڵ خەتخ، اڵم زفم ہپقصوەل زەوڕە قزەر یکوحەرەم تەیڵتاغەو سماجەو مەخوہ. تەیحاغوەر قزخەچرەر نەچە ومڵەغونخەو زکوخەو پسە اپتەو پلازدمۆد راۆەو شتخ. اخەر یەژ زفم ہڵہ خەسخ. یە ارغوەیم ہپقصوەلہ شہباغوەخەو ینہ شخوخەو خەسخ. اپلازمۆدخەر زفم ہڵہ خەس گومزەغوە بەو لم یمشچاغەو خاغەحەص لەر اغەکوەدہ، زفەر سماجەو اضہ، اغاڵەوی مەخوہ. ومرظخەم قخەچرە تەیحاغوم پہخچەو یئەر زەو شت. ارغوەیەر زفەو تەیحاغوەر قزەومزرم ہڵہ چەصوہ، اڵہ سماجەو ریصوغەم ششەو پلازمۆدەو اوزمر قزخەچرمر ہنبە داکوە، ہجہ انبەم اپلازمۆدخەر شەباغوەخ ینہ مەخوخ، اش یەچخەص ارغوەیم ہؤپس قەرزضرە ژەڵەیزخەمە (غوچخەمە) اخ‌حە. ای‌فەدەو خوغە ارغوەیەر زف پساوم زەیثاقەچەرە، اوزمر قزخەچرە پلازمۆدخەر ہڵ خەیطوپشحەخەص سماجە یەضہ. تەیحاغوم وەیمئازەو ہوڕ ویمتمە بەرە پەڵہ، یڵەس پچاغەرە پەتہ، خوژەو قخەچرہ ہغەلاپەوی مەخوہ. تەیحاغور قزەوزرەم یەژ ی غەیرەت مٰچە زمریضرەم نەپەمچەو نەپەمچ زف پساومە پاخصہ سماجەو مەخوہ. ارەو زمرەشتم پاپچە وزم بەو زەڵەیوبتہ، بەو وناغومرە چلە یەغەکوەدہ، ۆەفم فەامالنچەخەو زمرەخورەم پاپچە بەو زفہ یەغەکوەدہ.

ای فەدیز تحەمچاغوە تەیحاغوم زفمە قزمرافیحرەم

بەگوہ.

بەگوم سلەشتەو زشوخومەشتا؟

بەگوہ ادہ وز زەپپخنەو شئەمە اشش. زەخەذغە یمئەو ژفری بلمری مەخوہ. شہ، چەمہ، مەلہ، حە، چەتہوری بەگو مەخوہ. ای فەدە قابزەو نبژچەری زەخەذغە یمئەو ظەری چەری بەگوہ مەخوہ. اش وەیبەننەو زخوچەرە وەیئەزەن زخوچەرە ومضە مخوشتەر، ژفی، بلمی سماجە خوچەو یئەر یەژ یزەرەشت پہحچەو یئەر ژفم ہصوہ تدہ قەچمی نەچە وملەغونەو زکوەو بەگوہ کلوەش زفاؤەرەم فەدە زخاحەچەرە صوەم ہچؤ ترەیشخہچص صوەم خاحە. ازشخەحاغە چاپەر صوەم قەیئاتصہ ؤەصحە ژکوم فەدەو ژفم ہصوہ مہزەو مہطوەو بە تەیتەو مەخوہ. اش ہوژپقەچەرە چہخوبی نەصوم غوانە زەریضرەم فەدەو اکلەیشم صوەم غوانە بەو فەیضص پچەنخەخەر اش ارەیلحە. اچەنچەمە مەفیبح مەفیبلچەرە بەگوہقزخەچرە کلەیش ژکوخەر قارەچخەص ادمرە ینمە افەدە قابزەو اخەمی غوانەخەر اضہص چەنچەخەر اغەئلح. ژفم یەژ فەملەچژنم فەدیزم نەسفە نەس گومەچشخوە قەیزتەو قزخەچرەر صوہ چەغم رەکوەخەص ارہ. اوزەرە قریپخنەری اپە قزشەیژەرەر ژفم اناح پچاطە قزەخرەر اناح ضوەیەر، یشغن زشیخوەرەر، ئەخوەمپە طواچەخەر، ئەپصەر، صوەزەخەلحاپەخەر ارہ.

اکلەیشمە اشش، صوەم قخەچەو مەخوہ، ارەشتەو زخوچەرە صوہ چؤم رکوەزەغوہ ژفم یشغن خاحە، پوەم خاحە، اشمە اخەچصہ ژفم ہصوہ خاحەص سماجە یەضہ. اش نەمچەو بەگوہ ژف سماجەمرە پساومرە، زەنەسمە زەپاخہ: پسالەم پاپچە ہیطومە ائە زەراتمە زەپاخصی ژف پساوەر بەگوہ مەخوہ. ارەشتەو

فەیشلخەمره وث قرهواتشت، تەرەزەو رزەرمشوخومەشتمره وزمرمزەئەزەژشتمره قرهواؤەشت. ادۆکتەرره فەیشلره ویاپحژەو اوزم ییەئەزاچه اشخەم زەخوامغەضچەو ومرومرەو وزەئه زەژن فایەپ. گوشئه ظەو شرهٔ: «زره اپتەیک پساو مەعانه یمئەو یپصوچەره زارار نەپەمچ فەیدە خەلەپ.»

وزەرمزەئازەژن فایەم نەفەصحافەو پساوی، سمەجه خوژغی سماچه زەرەمخونم زشبوخومەن فایه.

ارغوەیره، چگو زنەره، پسره شتخەره وەرظرهپسره زفمه یاغەسەنغە زەرەماچەم پاپچه اتەیحاغوم یمەعانی یضەنغی زەرافەماچەم زەوژره زەخاحەخەص تەیحاغور به زفەخورەر اره.

اخەمەگوره الپتەو زاشوخومەمه بغەکوەدشت، ومغەکودپەمی ماچه پضن پلەچشت.

ارغوەیم زشوخوماچەو یئەر ارغوەی طسپەو شئەخەر زراوظ خومی، پسره وچوغه خومی، بغەکوەدنر اره. اشنەمچەو چره زنەره ومرظره، بغەغوصن فایه، ارزشبغەغوصن وملەچشم نەیفت زخاپچەچەره، پسم رهچؤ تەیوچوەصره، ژره خیمغاحەره رهچغ چەس ارغوەیچەنچەخەمره اشمه قارچره ارغوەیخەر. بەغەکوەدره رهچ چمافەمچه ارغوەیمه ونه خومی قاقرەخومی چمەفه طسرهپه زەراضرەم پاپچه اخەمه ؤغه اچەبغاوەره قارپفن فایه.

تەیحاغوم وزەبرەبەنشتەر قینەپ، وەیزشن فایەپ، قەرالخەر- شئەخ تەیحاغو یامئاخەو، اشمه ارغوەیی یائەپ، اوشت ناحمخومی ته تادەژچەری زشمغەغوپشەو رهوژ ومیتەو زشوخومەمه بغەکوەدپەن پلەچشت. اشپاپچه خەتی رهگو یەتغەو رهلەچ قمغانەو زەوژە زەفەدەو رهوژ یتن فایه. اشنەمچەو پشرهمغوپشەن فایەر تەرمزەو، زەمئەزەژغەمره زەئه زەژغه نقوەمره تەیحاغور زەراخەل زەپتەر زف پساومه اش زەرەپاخره اره. اش پاپچه تەرمزەو وەخوژفه نەس وزەگوغوەو وزەئەزەژنفایه.

یائستپی زەپەبلاغە خوشتەپ، چەترهومی حامی، مەلمی اخەر زنەسغەم پساوەر ئەچە یەئە خوشتەپ.

اقەطوەغە زاولەم نەمچەو بەگوڔ خورەر پسنچەو ئەمبەلاتۆرم گوەن فایە، دۆکتەررە فەیتلرە زدەشئەم، وث قائاخنی زەرەزەئەزەژشتر قاراغەۋەن، اش‌نە وژم پسنچەو زەئەزەژن‌فایە. وناغوەم یسم ششەو نەبقە زڔطو سماجەو زخورەوژمی زەفەدەو زەئەزەژنەر زەدراغەژەن فای، اشمە زگوەرە زەمئەزەژەو اوژ قزینەچە ادەرەمە زەرەپاخژشتم، اش قخەچچەرە بەگوەر وناغوەم یت زەپتنەو زەرەخوشتم‌پای.

وی پقڔصوەل ومغەپچانطەو بغەقەبزەن فایە، پئەخەر پسڔ سابنچە پتحاج زەپتن فایە.

پئەبظانەخەم ضوەی اداخوەو چاحەو پضن فایەپ، جەنەغوەنچەجخەر زەبلەپخون فایە، غەمافەمچە بانم وگوەن فایە. بان زدەشمئە چلەم بان شپضن فایە.

بانم بەگوم نەمچرە وزخەمی زفخەم قەبزەنڔغە اریتەو زەرەشتم پای مەعەنەشخوە یء.

حەیوانخەو شڔ، چەمڔ حە، مەلڔ فەدەخەر بەگوڔ زخوچە وەدڔ خوەو راغاژە، اث یەجڔ. اثەر زەرچغەر قەپڔ مەخوڔ اخەم زەراپپخشتم‌پاپچە بلم پساوخەری اشوخومەغەن فایە. زفخەمچی زاشوخومەنص ویائەزەن، اشمە افەئەزەو دۆکتور بلم فەئازەخەم اۋبغەچەن فایە. خەترەمی شمغوپتەن‌فایەر بەگو خورەر پسنچەو پساوخەم اشوخوماغەو زەخونر ارڔ.

زفهخوره؟ بهگو سماجهر رهینهو ىهصوه یهطهخوزهغوه ؤهصحهزکوهو کلهیشخهر زخهسهره اخهمه غوانه فاضغهو چهنچهخهر زهرسخهمره رهیتخخهص لىه فارهیغهچىه یهژ ىهئهبظانهمه ایڵهو ا کلهیشخهری قخهیخىه. ارهو زهرهشتم پاپچه زفخهر ناح زهخهگواغهو زدهشتخهم، ونهغوهشخوهخهر، لهزارمهخهر، ماسترهیسکوهیخهر، زدهشئهخهم بهگور شناحىهب. شکوهلهو بهو یهجاکوه زچهسخهمه زنهبقه بهگوىه زخوچهره ادهر چالهوچهسمی پاخىه. اشنهمچهو اش قچهچژهو یادهژ قزکوهژچه یاته یانهخهر، ىهش ىهشپخوخهمره اوزهر اخهیڵحه.

اشتهیتهو زهپاخزهغوه ونهغوهپساوخهر، چلهغوهپساوخهر زهڵهیوبتىه.

زفمه یاپچه ماچه ىهضهو وناغوهم ؤف زضهنهو یسهر تریخکوه بهگوم زفم یغهیرهت ماچه یهىهص گوپشىهسالهو گوبژلهو یهضىه. اقهطواغهم فهصحافهو بهگوم بهو راسخوهد پهخواحىه، وثىه خومی بان خومی. ارهشتهو زفخهر بهگوم مازه یڵهس پهتزهغوه تحامچاغوه بهو قافهیحىه. ىهج بهگوم سدهوشتهو زشوخومهشتا؟ وناغوهم یسمه اشش بهگوىه زخوچه بهگوهر زهرهزهپاخرهر پضهو یىه وز ضچه زپضهچه ناحبهمچه زشوخومهن پڵهچشت. اشپاپچه بهگوىه خوغهم ونهسن فایهپ، پئه یهپت خوشتهپ، زپه ودخهلىه خوشتهپ، یشغنره یپورره زشوخومهن فایه. اش فهدم یشغنی یپوی یاژه خهڵهو پسچه دهغوهو غچغهو تىهغهم زهیبغهوچه کلهیشهو بهگور قزخهچرهر یهغاڵه.

اش فهده قابزو بهگوىه خوغهمئهچه قشتهو زشپڵهره پاؤهر زشپڵه خوشتهپ.

چهله یهجهکوه زکوخهر زهخهگواغهو بهگو زیئی زیمئی لزهخهس خوشتهپ.

بەو اخەڵ، اوﺤزەر قزەوزغەم يناحبەر چاله خەمجژنەو يە' چالەو خەچرە سەقاتەو مەخوﺤ. اش ڵەپقر يەكوەدﺤڵە.

زمرتڵەچرەم فەديزچه مﺤ وزەو زﺤترە قەطۋاغەخەم شﺤنەغومشخوەو اپڵەر زاشوخومەن ويامەخەشەن زمرفايەر، قولايژچەرە قپفاغەمى امالەو وزمرمزفەخوژشتم تەيتەو وەيمزەشەو وەخوژﺤفە وزەئەزژن فايە. مﺤ وزخەمچه جاهيلەو وزغەپژەشتخەر وپﺤەژغوچه واپمڵەو دۆكتر غەساغەخەمە اۋەرەم قشومغاچەو وزمرەيدەۋن فايەر، پڵﺤ خاشەو اش يەپڵخەو وخوژﺤغ قﺤواۋەفە وزمرەزەئازەژن فايەر، يْ تە-ۋەصحايچە، سماجەو قتەواڵەرەم تڵەج قەمﺤنەو تەيئازە، صحاچه وزەر ناح ماچه تغەخورەپ، او زەرشتم تگو قەيغەكوەدﺤ ادغەخەر ڵەپق نچه اوﺤزم ياخوڵەنچەرە شناغوە.

اش قخەچەو خابزە قدەغەچغەن فايە، ورس وزچه سماجەم وەخوژﺤفە قشەنى دەكونى فيمتەو.

اش فەدە ونـاصوە شئە زخوچەرە قەزشەشتەو شت خوڵفغەم دۆكتەر زەريغەپڵنى تخڵ قفوەتﺤن، اتخڵر يمئەو زاكسمى يەفەندمى اخت اتخن فيمتخەو.

وزﺤ زيئەم قشەن زمرەفيمتم يەغەزﺤغە ﺤضنى زمريغەئەزەژن پساوەو خوژﺤنى قشەن. ادغە بزڵفغەمە ورس وزخەمچه سماجەو اخەتمە قافەزحرە يالخەر يە ندەڵفەو سيفليس خەڵەو قەخوغە ناح، پەمچ گوبغەنچه قاپﺤفەرەپ. او زخوچه ادغە بزڵفغەمە ظالمغە ين اشەضﺤ. خوڵفغە بەچايەمە شەنەو يائەمە اشﺤشەر مﺤرﺤ: ترپپيرچه سماجەو قەيشە، بزڵفغەم پەيخﺤ، سەقاتﺤ مەخوى چاله خەچژرەپ. قەچاغەم چاله خەچرەپ يەۋەص يەطۋپشﺤژﺤ

پییمه اناح شناغوەر.

مایم ٢٤ م ١٩٢٤ یڵەسم ئادیقەیسکی سۆڤ پارت
شکوەلم زەۆچە شئاغ، ئیسپولکۆمخەری ۆەبلاستنۆی
ۆەتدەیلخەمە یازەڤەیدویوشخەری، ناح ۆەفضەینەو ۆەبلاستنۆی
ئسپۆلکۆمم چەسخەری شئەو. ۆەفەو زەتەیگوشائرهنەو
زفزەۆچەغاغەخەر سیفلسمرە پەمچ ورس ورخەمرە ادغەمە
اخەبەغواحەو زەڵیکوخەو رهغەگومەچخەو، اتحەمچەغوەشخوەم
ی غەوچوچەو، ی غەکوەدرهچەو خوشتم یەگوپشرهسەنخەو،
وناصوەو ۆەبلاستنۆی ئیسپۆلکۆمم اۆەفم ریضەڵاپخەم
تەیگوشئەنخەو ارره.

اپەو زدراڤ ۆەتدەیلەم رهزەچە دۆکتەر پۆپۆڤم
دەکلاد قضرهغ. قداغەر: ورس ورخەمە ادغەخەکوم یسەر
زەڵاکورە، سماجەو سمەچەشمە قیاگوالەرەم رهزنرهقوەم
ی لاژەر اوزلەپقەر ارره.

سیفلیسر قەزشتەرە زفر زەئەزەژەو ززیمغەخوژچە یەژ
رهغەصوەو رهشخەو نەصوۆصوەو ی سورەت مەخەشاغۆو خوەو
زەریغالەرەم پەصحافەو، اوزر ی صورهزره پەیخره، ی چالە
پەیخره، وناغومر زەڵەیکوره.

ادغەر زەڵرهکوەو زەخاحەو، زەخەسەو، زەدەشخە رەینەو
زەرەشتم قخەچەو زەپاخزە زوناغوەم یەچص سیفلیسر ادەرە
وناغوەم ماکوە. اورهزەر زپرهل ترهفم چالەو خەچرەمی اوزەر
خەڵەو قرەکوە قزشخورەم داملەغومی رهوڒپقەچە زقەیغەنافە،
زفر یەغالە، ئەیە-تایەو، سورەتجەو رهنەپق پەپقخەر پخرزرهغەو
یەغره، ی اقل زەرەیغەکوەچره دەیلە یەضره.

سیفلیسم فەدە قابزەو تریپیر ززە ورس وزەر ادغەمە

ادحەقەر!

ادغەخەر سافەيتسكى• ڤلاستم صحەفيتح صەيضغ افتەنۆم
قصويتغ صوىۋەف حوژ صويتنچە فيتح صوخوغ. اپەرە
ۋەفەو زەدەصووبلەن فايەر يەغەجەنمرە يە. جاپەمرە
ارح. ضەنغەر تمغۆتەو شئاچەرە پسەوچەرە تيئە خوشتەپ،
تلاپسى قنفەئەتشتەپ. شكوەلم ىغوسەزفر، شكوەلم ئەپحئەرە زفر،
ادحقەم ى ۋەف زەروچونم زەرفەلاژەرە زەخەصوضحچ.
مح لەخانەم، ورسيەم زحكوى، ينى، زفەو يسر يەطوپشغەو
يەجە. تەرى تاقچەچەز خوشتەپ. خەترە زفرى مح
ۋەفمچە ئەپئەغوح خون فايە. بلحمەى گوشحئەمى،
وناصوەمى، خەتى زەريلەچ قەيرەمغان.

مح لەخانەم زفخەر ملكوچە زمشحقواغە حەزحرەو
شت. يەڤرۆپ زاوەمى، غرەژدانسكە زاوەمى وناغوە
بەو زەشيغەقواغەو، بۆ بلم حغەكوەودغە خوغە.
يەطوپشغەو زفخەر لەژەن فايە، پسەون فايە. ولەور ناح
ماچەو، قين ناح ماچەو، زفخەر لەژەنچە غەسەنغە يشچاغ.
يەڤرۆپم يس لەژەكوە غەساغەمە، تە كوەث ٥٠ قزەرتخرە
دەيسەتنەم فەدەم پود ٣٠٠ قراخح. كارتۆف دەيستنەو
تە پود ٣٠٠ قزەرتخرەم، اخەمە پود ١٠٠٠ قراخح.
تە تى چەم شە قاملبظە قچەچمە، اخەم ياچەم شالە
يز قچەچح.

ژحبغەر قەيپشەمە قپخرحچەو، چحئە خومە حمبوتەو،
ينەفحنە ماچەو، جەخاصوەر ياطەو طضحرە ونەم اچحپەچە
تە تەيلغەكوادەرەم ناحبە حمحەو، پساونغەم قەيكونەو
ونە گوبسەفخەر اضحخ. تە تيبلحمخەر زەرتم يەبزر

یەطؤانی قەیشە، اوزە صوزمی ار شەضر، یاشانەو قەیشە، اوەزە یەزەشرفە نەسچە بزڵفغە بەچایە یەغەونەخور.

اوزەر زیلاژەو شنەژرغە صوزخەر پەمچلمە اداکوە، اخەمە اپاخر، اوزە وزرم زەیوصوەبغور.

ادغەخەر یەمجاغەو موزەیمە اچاحەو وزر شناغوەو شئەخەم زفم لیەو راضەرەر نەرڵەغور زەرافەخورەم قحەچەو زاوخومەژرەپ، زفەساقرژخەرەپ، اش وزەر یەغەباغوە.

اذغە زدراق ؤەدەیلم مر ؤەفم ریپەسرە: مر ؤەفر ؤەفشخوەو ؤەف شناغوەو ڵەپقمچە تحەمچاغوەو زەرەشتر ادغەمە زەخیاغەضچغەن فایەو، اضوەص غەخوغەن فایەو ارر.

قواجەخەمە مر وزمە ضچەو یائەر، ئەزاچەو یائەمچەرە لەیکثەخەر قشؤەغەن فایەو، مر وزخەمە زفمە پقر صولەو یائەر سورەترجەو، حەدەغوەداخەو، زەریضەو عەزابەو ریغەڵەغورەر نەرڵەغوەو سورەتچەرە یاغەڵەغوغەن فایەو، وز زەریئەر رضەو بزڵفغە پساو قشەو سەقات زضرەم یؤەف زفمە اڵەغوەو سودچەرە ؤەغەن فایەو، وەخوژ پەفەچەرەقزەر-سؤەغاغەم تەیتەو خابزە قدەغەچەن فایەو ارر.

زفەو ریحڵاغەمە ؤەفم صحاج ریپەسرە ریؤەڵاغ، ناحبەمی زدراق ؤەدەیلم قغەڵەغواغەر غەثەچەغەن فایەو اڵەغوغ، ادیغەیسکی ؤەبلاستنۆی ئیسپۆلکوەمم ئەبیزاتیلنی پۆستە ناقلەین قدیغەچرنەو ادرغە خەگوم یسمە ابشرشەو ورس وزچەرە سماجەر وەخوژفە قشەنی دەکوەنی فیمتەو.

ادغه شکۆلمه اناحبه‌م سادره خاته‌ره ابغوه‌ده‌ڵه‌پ، اش چـﮩگوه‌و ﮩوبتشترماچه صوصحه‌مس. سادره خاته‌ره یه‌جاﮨه‌م بغوه‌ده‌ڵنر فه‌یده‌شخوه: سادم ی غه‌طسچه‌ره ی زه‌یحاچه‌ره چه‌له یه‌جاکوه‌مه اضه‌ن، سادم قپـﮩچه‌ره‌مره خاته‌م قده‌چمره یه‌جاﮨه‌م ی فه‌یده خون.

تـه تیه‌جاﭘـه‌خه‌مه ی چه‌زﮩوم ده‌ژ ؤه‌ف اضه‌ن اوبله‌ره‌پ، ی چه‌زومـی اغه‌وچوژره‌پ. یه‌جه‌ن زاوبله خابـزه‌م ﮩوژ مازه‌چـه قیناغه‌و وی چاله وه‌غاکـوه‌چـه اچه‌حه‌ژشته‌پ. ویچاله یه‌جاﮨه‌م وزشفایه‌م قچه‌پشه‌و ده‌یسه‌م اخه‌بغه‌نمه یه‌جاﮨه‌م بغه‌کوه‌ژه‌و وه‌ضیچه یه‌جاغه خوشـته‌پ. چاله‌ر سینیتابره‌م ی‌ـ‌ام یه‌جاﮨه‌م چه‌طوپشح. یونم‌ـ‌ی‌ـ‌ اـم قچه‌شژ، ﮩیطوم ازفاگوی ومغه‌حه‌ولیه‌و یه‌غه‌کوالی، تخل ﮩضه‌ن. زمازه‌چه، زیڵه‌سچه سیچاله ئازه خوغه‌پ پؤه‌و چه‌له‌یه‌غاجه‌ر وموبﮩ. غه‌سه‌نغه‌ر کوﮩو، عیلمر ضه‌غوایه. ویچاله یڵه‌س زتفخ گومره‌م یه‌غاج، جاشﮩغوه‌م یه‌جاغه خون.

«کاتۆن» اؤه‌و ریممه زه‌مـانم لـﮩ گومره یائاغ. «که‌رفه‌غه‌ین» ﮩزه‌وی قوحابه یئه‌و قدرال گومره شئاغ، ریه‌ﮩم ی زه‌رار قه‌یچه‌و شتغ. او زه‌رشتم پایه کاتۆن زه‌ؤچه‌م قشﮩگوشﮩئه خو قه سی مﮩره‌و شته‌و ﮩغه‌ئڵژ شتغه: «که‌رفه‌غه‌ین غه‌کوه‌دغه‌ن فایه» ﮩؤه‌تی. ته ادﮩغه خه‌مچه که‌رفه‌غه‌ینه‌و تیئه‌و، مغه‌کوه‌دغه‌مه شئاچه قته‌زمتشتر مغه‌سه‌نغه‌ر، چاهیلنغه ینه‌و تخه‌ڵر ارﮩ.

تـی ئه‌فته‌نۆم ی ضواغ قزه‌رتـه‌چشـتری، وزه‌و تزوخه‌و تخه‌ڵخه‌ری زتخه‌چژشتخه‌ر، اتـه چه‌ینﮩظه‌و،

ڵه ڴوانژم قه سرہ، قاته یسه، قاته یشخه، ادرهمه یابلمخه‌ر زشائرہغره ته تی ونه‌مه افه‌د. یه‌ڤرۆپم گوبغه ۏهفر ئه‌چه اضه‌رهپ، زەراضه‌ره مارشن.

تی ورامخه‌ر زهظوهو، پسرہنظرہ زخوچه وخه‌چرہن وملّه‌چه‌و شت، اش مظواچه ته‌یته‌قوهنچه ته‌صحاخرہ. یه‌ڤرۆپم یس چله‌مه پسنظ یائه‌پ. تی ونه ناطه چڠ دغه‌طسمه چئه‌تاغه خوشته‌و، ژبغه‌ر رہوبتشته‌و، بخه صحه مرہصحه قپچه‌شته‌و، دغه‌طسرهپ. یه‌ڤرۆپم یس چله‌خه‌مه یاسادخه‌ر مه‌زم فه‌د. غه‌سه‌نغه‌م ی ۏهفچه ساڤه‌پتسکی ڤلاستم رہڵه‌چره قتفه‌یضه، او ته ته‌یگوغورهپ. جرہ شرہوبلاغه‌و بژحه‌م زفه‌دغه‌حه‌زررہن فایه. ونه زیئه‌م ی ونه رہین فایه. رہغه‌ته‌رەزژن فایه. پارتره دۆسکه‌ره زیمئه‌م زەریغه‌غوهتن فایه. اخچه زیئه‌م یه شکوهل له‌ژغه‌مچه قه‌زغوه تشتم ته‌یتراد، روچک، چه‌رنیل مش افه‌ده‌و زفه‌یه‌شتر رہغه‌حه‌زرهرہن فایه. اناح ۏهفه‌ر به‌ذوهغوم ومغه‌حه‌زەرمه ۏهفشخوه قزپرہچه‌و، یه‌جه‌نر زهپزغه‌وره، پخه‌ر اررہ. غوصه‌زه زفمه ناح پسنچه‌و قزشاشه‌شتم پخه‌و چمافه‌م یه‌جاپه‌ر زفه‌یه‌شتر غه‌حه‌زرغه‌ن فایه. پخه‌ر زمغه‌خه‌زەرره پۆپیچیته‌یلستغه‌م ی غه‌ثه‌چه‌ن رہضاغه‌و ضومرهمرہض. وی یه‌جاپه پچه ۏمرہڵه‌و، صحه‌نغوپچه ۏمرہڵه‌و، وی چه له یه‌غاجه چرہئه ڵه‌و، مه‌لاچه ڵه‌و، یه‌جاپه سی، چاله یه‌سه‌غاجه، پۏهچه مه‌عه‌نه یئه‌پ، ۏهف ضاچه‌پ.

وچاستکه زپرہمڵ یه‌جاپه‌ر چله‌م افه‌ئغشته‌پ. اوزەرشتم پایه یه‌جاپه‌مه چرہگو افه‌ظوغه‌ناف. اخچه‌و چرہگوم قخه‌چره ته‌رەزهو زهیصوح. تخڵمه اده‌ظوغاح، چله‌مه ی حیساپ یاظوغه‌ڵه‌غو.

ادغه تخہام ی تاریخہ شہش.

زەمان چہژەجه ادغەم تخٔل یئەغەمی یمئاغەمی جرەجه تاریخم قغەنەفاغەپ. ادغه ادات ادغه خابزەم ویەپلٔمەو، ادغەم زفغەو زەخەتہجەو یائەم ورغومزەن خومه زەمان چہژە-گومرەم تخٔلی یائەغەن فایەۊ غەساغەخەوی شتہغەو یاوەپەسہ-او یائەغەمی یلٔەس صەزاوہلەضو خوہغەو ائەجەکوەدەژغەن فایه.

یەنەگویاغوەو شتەر زف ٔلەپقەو یەۊرۊپم یسر تغە-قوەجپەم قیجی تغه قوەحاپەمجه قزەکوەم اکوەشہستخوەم ی‌زەمانہ قشوبلاغەو ادغەمه پی یائەزەپتہغەو، پہیەر قرامغا-حەو یاخەغەگو اوخوہمەنہغەم عیلمره غەسەنہغەره پیمغە-ٔلہغەخەو ارہ. ادغابزەر تخٔلہ اضہنم زفەیژاغەخەر ئاجی ضاغه.

نەگۆمقوه شۆره ادغه ئەیلفہبەره ادغه تاریخره زیتخہغەر یلٔەسیضەم قەیخوہغ. ی‌ئەلفبه دغوەتژہغەپ، او تاریخەر ورسبزەجه خەوتہغەو قتئاجەحاغ.

تخٔل خەخاکوەو پۆپکۆ زفاۊەرەم شەرۀلہقوه نەطاخوقوه یگوغو قەیضہژہ. ینەۊساغەو ہدەژہ حاجەو کوەشتغەو یەۊە. ادغابزەم ئەلفبه فیغەوچوەو نەطاخوقوه بەره پلٔہغەو ہجه حازەرہ نیغەسہغەو پجہحه ئەیه زەیلٔەغوم مەخاشیص ہغەستژہغەو پۆپکۆم قەیۊەتەژہ.

ار زخوغەری یلٔەس ۸۰م قەیخوشت. ادغابزەر تخۂل اضنم حەتغوظەقوه قازیره ئیسماعیل شەردەنمری (قەربەتایەخ) پلٔہغەخ. اخەمه تخٔلەو اغەوچوغەم ٔلاپسەو یئاغەر لاتین ئەلفبەر ارہ.

يەلەرغغە يەمگوغونغەو تـخەڵخەرى زہزەپورہشتر، غەسەنغەم كورہوەو تپەحەمە ارہ.

چالەو قواجەم دەسمە تخڵر ى ضەغوەضوەو، يەجەنـم قەچەفەو، ناح ۋستەو اخەتخەر خەستپيچغەو شحەرمە اشەيغەجەغەن فايە. اش فەدەو شت چالەخەر زدەغەكوەغەن فايەخەر: قاڵەر، راستۆق، ڤلاديكاڤكاز مەسكڤا. ادہقەمـە چەلە ياليە ئاجى قاخاخوە قەنەفاچە ہمغوەتزە اخـەكوەدەژہ ناح. چالەخەر قزەرنەفەنمچە ئـەپئەغو صوافـەخو. زف ڵەپقم زقيەتنمچە چالەمە جەواپشخوە قابغوەدەچشت.

يەمجاغەر نەصورہ.
زغاسى خاسەم كوە.
يەجاپـەر قابزەمـە چالەخەر پساون. چەلە يەغەجە دەغور چلە دەغوڵہخو.
سضەرەم خەزغەخواغەمە زمۆەرە چەلە يەغاجەر
چەلە يەغەجە دەغوەپ.
دونايەر زيەر چالەخەر ارہ.
ويچالە ضو وەڵەغومە يەغاج.
شكوەلم ى پيير چالەمە ياپى.
غەسەنغە زدەشمئەم زەخەضج شئەپ.
نەفنە زدەشمئەم وشەغواشە.
اناح زەجەغوەضور زفم يەژ ہبزەگو.
يزەگو شمئەو، ڵەپق شئەپ..

ادغابزەمچە يەغەجەغوەضوڔ زەرڔخوەو يەجەرەمی زەخەز- ڔخرەمی ناح قزەرا گورفرە نەصو قەپلەژغەم فەدەو ادغەمە زەخاضجڔغ. چلەغونەغو پستەومی خەبار زەخاخی چەلە يەغاجە لڔخوخەو يەژاغەخ.

تیخەكو ادغابزاچە چەلە يەغاجە يبغوەتەنەو شتەپتی خذەل ئیبراهیم ستامبۆل كوی چەلەيەغاجەخەر قریشغەخ. اپەرە چەلەيەغاجەمە ازە تاریخم قینەن فایە.

اخەر: حارون لەثەروقو، (بژحەقوەيەظم دەسغ)، چەمال (تەخوتەمقوايە دەسغ)، ئیبراهیم (ولاپە دەسغ)، خەلیل (شنجیە دەسغ) عاكیف (جامبەچیە دەسغ)، ناحبە خوشتغەخ- او زژە قەتضەژرەر اخەر ارڔ.

مش اپەصحافەو ادغەبزە يەغەجەن يەژەغوم چەلەيەغاجەچە زیضواغە قەكواغەخەر: حابیب تەچەخون، صالیح ناتخو، قەزانل ئیبراهیم. يلەس زطوە ادغابزەم چالەخەر يەجاغەو زابتمە خەبار زاضەم يەجاپەخەر فاضڔغەخ، ستامبۆلقیجغە چەلەيەغاجەمە راغاجە مخونەو وناصوە قاضغ. اواختەم قالەم دەسغە ادغە يەجاغەخەر (ئینتیلقەینخەر) ۋەفەر سدەو خون اۋی يەگوپتڔساغەخ. كورس ضغەو ادغە چالەخەر چەلە يەغاجەچە غەحەزەرغەن فایەو الەغوڔغ.

١٩١٤ پلەسم تەخوتەمڔقوايە اپەرە چەلە يەغەجە كورسەر شخوڔغ، نەبقرە صەنڔقوە فەدیز چالە ریغەجەنەو قحەچغ. اواختەم تەیفەو يەڨرۆپە زاوەر قەیژی ادغە تخلم ڔلاپسە وچونمچە- یزەرار قەكواغ.

ریغەلوثەم صحەفیتنڔغە زفمە اریغەغوەتی صحەچە غرەژدا- نسكی زاوەم ۋەفر تەرەزەو ڔمغەخوەو بەچایەرە قڔقودڔیغ.

١٩١٨ يلەسم سەڨەیتسكی ڨلاستم اپەو ادغابزەچە ئەیلفبە

حاتغوظهقوه قازی خاریغهوتهغهمه اشهشهو تخلیطو قتئاـ
چهحاغهو تیٔ. ورهسهو ادغابزهر زهریغهزافهو پلغهخهر ؤسلار،
لولییه، لۆپاتینسکی اخهر ارهـ. ؤسلارم ادغابزهم ئهلفبه
فیضغاغ، ورسیهم شخاوتهغ، مهسکڤا یه بهتربهف بیلیؤهـ
تهیکمه (تخلهر زچهل ونهم) اچهلهن فایه، او قتئاچهحاغهـ
گوهپ. لولییهم ادغابزهم سلهڤاری غرماتیکی فیضهغ.
مهسکڤا دهت رومیانئهیڤسکی بیبلیؤتیکم چهل. زترااذاغهر ١٨٤٦
یلهسر ارهـ.زشترااذاغهرئادهیس. پرۆفهیسهر یاکوٚڤلهیغم
ادهقهمه اپاپچه ترااریغه تخچغ. لۆپاتینسکهم قهربهتهـ
یابزهم غرهماتیکه فیضهغ. اتخلخهر قهدغوهتهغهو تیٔ.
یلهسهر ١٩٠١ـم لۆپانینسکهم تامبیقوه پاگوه یغوسهو
ادغهبزه ئهلفبه خاوتهغاغ، او پخچغهپ، زیوصوه بغوغهپ.
ورس ئهلفبهر هلاپسهو زهرشهتغهر اره ارهو زفهخوغهچه
یهنهگویاغومر. جاش تهیتهو خهت ریغاژهمی هلاپسه موچوهو
یلهس ١٩٠٩ـم قهسغ. ایـلهسم ترکوهیهم عهبدول حهمید
تراشی ادغهو اش یسهر غهسهنهغه ؤهفم پغوهلحهنچه امال
زهیغوهتم ئهیلفبه اغهوچوغ، تخلخهر خاخهغهخ. مه هج
تزهرتخهو، تزهریجهره ئهلفبهر اش قیچغ.

ئهلفبهم پهمچهو تخلخهری خاراغهوتهغ. ادغه تخل ضهن
تخل خهوتهنمچه زیضواغه قهکواغهو ته تضهخهره: یوسوف
سوعاد نهغوچومره زاغوه نوریره. اش یامزاقوهو زیضواغه
ینهو قهکولغه بهو شئه صحهچه اش ازه تشهغوازهگوهپ.
١٩٠٩ یلهسم ادغه تخلخهر هئهغهو ستامبۆل قیچی
خهنهل ئیبراهیم تیخهغهگو قهکواغ. اپهو پهنهخهس قهیکوالی
اش ادغابزهچه یهجاپه شزهؤیخهغ: بادمر صوهوم زهریهـ
یهنرهم فهدهوه ادغه چهله زکوخهر یهجاپهم چیزهـ خوغاغه.

یاڅــه کو ژهغرافڅهری چــهڵهنهو ارہ، ڵهپق بزه گوم ریغهجهنهو یهغهجا کوهڅهری غهحهزمرغهن فایه اۋاغ. م زه‌ ۋہجهم یضواغه قه‌کواغ، تی‌تڅہڵ تهیذهن ۋهف ناح څهخونمجه.

مهسکڤا ثهینترالنی ئیزداتیلستڤه زفاۋهرهم تی‌حارفڅهر حازمرہ شخوہغهو تڅڵڅهو یادغهحڅهره شترازه. تهیذهن ۋهفمجه زاغهسهنهو جهله زاوہله مهسکڤا دغه‌کواغه.

تهیذاکوهڅهر تیڅه زخوجه قالهم تهیذاپهری قهتحہژن تی‌حیساپ.

قدبغدجغ. ١٩١٩ یڵەسم یەطۋەندرە ادغە وچتیل کورسەر خورهغە، اشی نەبغرە ٦٠ـم قەیخو قحەچرهغ، اپەرە کورسم شئاغەم شرهشەو زرهزاورهلی خەتەو.

١٩٢٢ یڵەسم یەطوەنەرەو ادرهقە ئەیلفبەر سەڤەیتسکی ڤلاسنم قدیغەچرهغ. یاشەنەرە کورسر حەتغوظقوایە ١٩٢١ شخوغ. یاپڵەندرە وچیتیل کوسەر ١٨٢٣ یڵەسم قالەم شخوغ. رهج مغە باتفەنەرە ادغە وچیتل کورسەر خوغە.

ستامبۆل قیچغە ئەلفبەم پەی مچەو مسرخواظ موحاممەد کەمال ادغە ئەیلفبە شیضغاغ. اش اشرهشەو ئەیلفبەخەر مصەوست نابەقوەر مسررهـ قزەیچرهژم فزدیحغاغەخ. ئـەیلفبەو قیحاغەر ماچەتی زفمە زەڵاضاغەپ. خواظ موحاممەد کەمال یترهکورهغوەم ادرهقابزە رهضەشتغەپ، لرهـ زەخوم زەریغەضەژرهغ. ادغابزەر رهتخەو ادغەم رهڵاپسە چەوپچەو شترهغ. یپساونرهغە زتەیتی، تخرهڵەو رهضغە شئەمی مڵەخانم تشغوەزەژدپ.

١٩٢٢ یڵەسم بولم پیتبغۆرسکە زەۋرهچە شئاغ. زبل شئاغەخەر: داغستان، چـەچـەن، غۆرسکی رەیسپوبلیکەر، قەربەتەیە، قەرەشەیە، ادغە افتەنۆمخەر. زتەیگوشائرهغەخەر: غۆرثەو سەبغەرنی کەفکازم یسم یتخاچە یغەوچورهچەمرە ییەجاپە یذچەمرە.

قەیکوەڵاغەم ناحرهبەم زەدیشتاغەر تخاچەمچە لاتین ئەیلفبەر ڵاپسەو خونر ارهـ. ار وەوچوفەچە تخاچەو صحاجرهـ یئەم رتخەنخەو، یەجاپەر ڵەپق (ناثیۆەنالنەو) یەجاپەو خون فایەو اۋاغ. اش قیجرە زیەجاپەم شاجرهـ خابزەر زف لەپقمە صحەجرهـ یەژ رهبزەگوچە شاجرهنەو، ازف ڵەپقمە ابزەگوی یلتاریخی

اش ﺮﻐﻪگومەچﺪەچە «زەیملاچستڠە» (زخەغوەگوم قیچغەو شت یەجاگوەمـە یاڅاس) یائەو، تحەمافـەم زە زەۋچەخەو شت. اپـەرە زەۋچەغوم ونـاصوەو ﺮضغەم شﺮش: «نەپە شەیغەژاغەو خەکوەو تقزدەچغەم تفەلەژەن فـایەو قتتەیفە، تەیجە پەتزە سد طضەصونـا طـۇەو تشﺮس خوشتەپ، تەیجە پەتزی تیضواغ قەدغەکون فایە. او زخوچە ادﺮقەم نەپە شﺮوبـلاغەو تزەرافەلەژەصوشتر ادﺮقابزەچە تخل تخنر ارﺮص تخلەو تفەتخرە تخن فـایە. ادﺮقابزەچە تخاچە زمضەو تخەتخەمی نەیپە شەیغەژاغەو زەراغەضەن فایە.» اۋی وناصوە اضی زیضواغ قەکوەن تخل زاولە تخرﺮغەو، خەوتپەم څاوتنەو یەتغەو خوغە.

اش تەیتەو تحە مـافەقەسمی زەۋچەخەو، مش افەدەو مەعەنە زیئە گومرەم رﺮگوشائخەو، یە تی ۋەف زپصە یلخەو مەسکڠا دەسخەم، یە خەکوم قیجەو قاگومرەم یا «دەکـلاد» یەدەۋخەو شت.

تغە قۆچپە «ۋنڠەیرستەیت» یەجەپەشخوەم ی غەپسچ. اپە تنەسی تغە قۆچپە «ۋنڠەرستەیتم» یەجەپەشخوەم تزچاحەم «تغە قۆچپەم ی زفخەم زچاپە یسخەو واڅاپلە پـوەیغوەمە جاشکـوە» تاخەغ. چەشی مافی زەپمﺮوەو، کوپ کوپەو قاکواخەزە مازەرە قەکواپە یتغەخ. زفلەپق زەفەصحـافـەو ٦٣ رە قـاخەچغە قەکواغ. نەبغرە پچـاغەر ١٧٠٠ نەسغ. تورکی، عەرەبی، تورکستانی، بوخاری، پەیرسی، هندی، کیتایی، یاپۆنی راسەی، سبر، کەفکازم ارﺮس زف زەفەصحافخی زی زف قەمکواغە قەناغەپ.

اپـەرەمچە نبژی تزەخەزەغەن، تزەکـون طـۇەو طضاغەپ. تزەڅاشی کوپ کوپخەو تاضی، ازﺮ کوپم لەپق

ادهقه چەله يەجاكوەحەو مەسكڤا شئەحەر.

مەسكڤا ادهقه چەله يەجاكوەو شئەخەر نەبقره ٢٢ ره مەخوه. مش شهشەو نەبقره ١٣ خوەوە، تغه قوەچپەم شئه زفمه اپايه زەؤاخهغه (ؤنغەيرستەيت) يەجەپەشخوەم تچەس. ادرەحەرى زرهز طورهطوەو يەجەپەشخوە زەفە-صحافمه اچەس. پستەومى جره نەس الەپق دەذخغەو زارائغغەر ياگوقاوەو، امالەو يئەم فەديزچه ياخەغوەگو زفەيدە گومره زمرفاحن، زگومره ياضواغ قزمركوەنم رهوژ يتخ.

ستودەينتخەر اغا كوەو مەسكڠا پەمچژەو «دۆم ۋە تديخ» غەپسەفپە ونە يئەص اش اغا كوەصى شاغائە.

وناصوەرە ئەدەبرە زەراخەلنەو، شناغوە چەلەو زەرشتم پايە، «تەڤاريشسكى سود» ياء. زمخون گورە قزخەفاغەو يە مخونچە زەيكواغەو خورەمى ۋەف راتهص يەوسودىه؛ بۆوى يەغەكوەژىه.

مر تە تزچەسم ى غەپسچ. ادرەخەر زچەسخەرى جاش فەدەحازرخەو غەپسغەخ.

كەفكازم شهش، يەجاپەمە بۆو اچەس خوغە. تدرە خەكوى دەغستانى، چەچەنى، ينگوشى، اسەتينى، قەبەرتايى، قەرەشايى، ياخولفغى، بزلفغى، ويمجەنەو امال زەريمئەر اضاغەو يەجەخەو دەس. خەتى ى زف لەپق بەو زەرەيجەن، يەجەپەشخوەمە بۆو زەراچەفەنم پل، وەيمهجەو زى پضەنى پلەچشتەپ، غوەگوى بغوەتشتەپ. غوەگوزاقوەو شئەر يەجەنرارىه.

ارهص تى نبجەغوەو ادهغەم خەت چەلە غوالەمە تزراشگوغەرە جرى تزەرياجەرە يەجەنخەو، زەرەيجەنم هوژ يحانخەو ارىه. تخەچە طەكورە بزەطەكورە اضەو تى، اخەر پارت شكۆلم چاحەخەوە زيلەس چەسخەمە، يطانە ناح يەجەپە شخوەمە اچەحەن، پچەنچەو يەجەن الەچشت. يلەس زطوشچە زف چەرهچە خونخى، زفەبغازەرە اغەثاچەو لىه خوشتخ. قواجەم دەس چەلە غوالەر زەكوەدلەرە وزئايەو «تغوم» وزەرەيمسەشتم ناح خەملمى وەيجەن فايە.

ارهص ادهغە چالەخەو تى نبجەغوخەر! تاپەچە قزەر طۋاغەم فەدەو زف لەپقەو، ساڤەيتسكى رەيسپوبليكم يسر يەجەنم يەبەنغەو يەجەخەص، صوەرى اوژ زقيصومغان، صوى ثاح خەصومغەكوادەو صوەيجە.

يەمجاغەرە قاملفغەرە زەفەدە. چانبەچى

زەفەصحەغەو ١٠ـ١٥ خەسەو تەيجەو، ڵەپـق زەچەناچە زەرشمئەن فايەمچی وناصوەخەر چەڵخوی، زەنەۋاسە تخوخی، پستەوری زبنـم فەدەو ضوړ زمرەڵەغوخـەو، زمزەزەن زەشحەەن تازفاگو يمڵەو تەيجاغ.

ونەو زەرڵخەر قابزەو، پەخەر، جەنەغوەچەنجخەر تحەمافە قەسمی زەپلاخوەو، بانم کوەخەو. ياشغړنجی، ياغوەملاپخەچی قابزەو ائړغخەو، يا يەجەنجی ونـاصوە پڵەو، مەزيش پەپچەو ئيمتحان شئەو شت.

ڵەپقەو زی بزڵفغە يەجاکوەخەر چەمړس زی شئدپ. قەبەرتايەو پەصيطو چەس. ی بزڵفغەمە ئەدەب اخەڵەو، ونەو زمرړڵخەری صحافەو شت. اوصپقە دەيسەو زەکوالەرە يەژ زشړش کوپر ارړ. يەجاپەم چامغەسخەرە بزلفغە ئەدەبسز.

مافەم سحەت ٥ ـ ٦ دەيس شەئە. پـچړحەرە کولوبم ڤەيچەر يە سەبران، شەئە. تيـاترەمتخوەخـەم بـيلەيتخەر افاگوەشړض مازەم طۆ اغاکوەخ.

تحەمـافە قەسمی «کينەو» يئەص زگوەرە قشەيغەڵاغوە تحەمافەم زمافە «ئيکسکورس» مـافەو خەتړص، کرەيملم، يـە فابريک زاڤوەدخەم، موزەيخەم، سـابيخەر زشاپورە ونەخەم، غەزەيت خەوتپەخەم، مش فەدەخەم ماکوەخ.

چەلە پصەصە يبە زړکوخەوی، صە زطو خون صحافەو راغاجەو، اغاسەو، ائړـغ. ناحبەر تەتارەو غابلەم يبەو قغەناغەخەو ارړ.

پچړحەرە کولوب کوپ غاسەخەر موزيک، غـەزەيت، سورەت، ئـەفتەمەبيل تراکتەر، مش افەدەخەم ياۋەفمە افاغاسەخەو شئەخ.

دەيسەم يەزەشغە خورەم زيغەپسەفنەو غەپسەفپەچ ←

واسه زفه‌پضنه‌و اضغه‌ر، 1923 یڵه‌سم کراسنۆدار ئیبۆنم ی 16 نارۆدنی ئه‌بره‌زه‌ڤانم شیضغه ڤه‌یچره‌ر ارہ.

ڤه‌یچره‌م خه‌تہغه‌خه‌ر زه‌چه ادہقه چال، ادہقه پصاص. قشاغه‌قه‌مره قشزضغه‌خه‌مره مہ سوره‌ته‌و ده‌تخه‌مه قاغه‌نافه:

شامیلم ی ۏه‌ف.

1 ــ شامیلم ی ۏه‌ف.
2 ــ جانبه‌چره حه‌بیبه‌ره زه‌رزه‌فه‌وساغه‌ر.
3 ــ ادہقه وه‌ره‌دظخه‌ر، شچه‌پشن اخه‌ته‌و.
4 ــ ادہقه ناصوه‌خه‌ر،

٥ ــ ١ ش نه‌په‌مچه وزاوہل. تیئاتره‌ذه‌مه نــاخہبه‌مچه قشاضخه‌ره‌ر، تخـا کوه‌خه‌مه اتخہغه‌مره وسـا کوه‌خه‌مه اۋاغه‌خه‌مره ارہ. اش فه‌ده‌خه‌م مه‌عه‌نه ین یائه‌ۏ غه‌پسچاضره‌و

ڤەيچرەم   خەتہغەخەر.

تيئاتر.

زی غەسەنہغەرە زی زفغەرە ناح دەكويەغە زف گەپقەو تيئائرە ؤەفر ينەو زخەمہڵ شئەپ. جرە نەسجە تە ادہقەم تبزەگو تخڵجە غەلەژاغەو، تبزەجە تخا كوەخەر زەرتخەمتغەم صحاجە تيئاترە ؤەفر تخەڵغەپ.

ريغەليوئەر قدەجی تبزەگوی، تی تخہڵی فيت تزەخوم، تيئاترە ؤەفخەری قتخەحاغ، طەكو ـ صوەكوخەری اتخہ خوغە. مہ تاپەرە يڵەس زطو بلەجہغەم قواجەخەمی، قالەخەمی ادہغە چالەرە ادہغە پصاصەرە زەخەتەو، ادہغە شەن ـ سەر- خەر قاغەنافەو ڤەيچرەخەر شاضہغ. اشمە اشہشەو اناح

شہئەخەر تخل اضہص قداطو يشہ، اش نەپەمہچەو نەيپە تی ۋ ەفخەر زتەيری ماچە ناح مضەمی قەزغەنافەخەری اخەتەو قداغەچہخ.

تيئاترە ۋ ەفر ناحہضزەو غەپسغە خوہ قەسری زف لەپقم ی زەخەتہچەرە ی زەخەضچرە ناح خاخوە.

تيئاترەر زفمە غەپسہچەو يائەم ی لاغو. ارەو زەرەشتم صحاچە نەيپە ی فەنقوەنہغە تەری قتلنەس فەيژاع. چالەو يەجەو، زی غەسەنہغەرە زی زەخەضچرە دەكوايەخەمرە تبزەگو زەراغەزافەو تيئاترەم يپحە خون انخہنچە تاشەگوغوہ.

كوەبل بيلۆستەن.

شت. اش اتخہغەو تیئاترەم قشاضرە قزخاخرەر، ناحہبەمچە تفمە شئەچە پسەوہچەو یائاغەر، نەیپە یائەخەر، یەژمە انەگو چەجہغەمە افەدەخەر ارہ.

جانبەچرە حەبیبەرە زەرزەفەوساغەر.

اش فەدەتخہغەمە قبگوراغەفەنەو شتر، تفمە زەخەحە زەخەجہچەو یائەر، شەن ـ سەرەو یائەر، شئەچە امال قولایەو اخەلر، یازەخەضجرە یاضەنہغەرە زلنەسہغەر، شچاغەو یائەر، گوضواغەو یائەر، ۆەفەو زپہلمە افەدەخەر ارہ.

زەمانەو تف لەپقر زەرتہغەم یەلتہغەو، تخاکوەخەر زتەیگوشہئەر، مہ قەتلہتەغە زاوہلەر تخہلچە قبگورفەنەو تخل اضخەص تیئاترەمە قاشاغەنافەخ.

تە ادہغەم جرەچە تیئاترەم قاشپض خون فەدەخەو یظچە اۆاغەو

طکوەپس زاقوە قخەخی، میکرۆسکۆپم تەیڵحاپەو یئەم تەیغاطکوی، خاپڵ. پسەوضحە ژہکوخەر خیزەو، زەیزەیرە فەو، زہم زہر ہدرەو، زہم زہر قریفەچەو پڵەغوشتخ. اپسەوصحەو خەسمە میکرۆب اراۆە. میکرۆبخەر قەخوہ، ژہ قاشە، ماشخە، مەباغوەخ. میکرۆبخەر یاسورەتچە ئەجەوی زتەیفغە: بەش ژہکوم، ۆنە ژہکوم، خورەیە ژہکوم، بەلہجە ژہکوم، فەدەخەو. میکرۆبمە ژی، نی، پنی، یائەپ. اجہصوەچە ژہ قاشە ہجی ماشخەخ. میکرۆبمە قومصحەم، صحە کوزم فەدەو پەمہچرە حەیوانم یاتڵەغولەرەم شہش یائەپ. میکرۆبخەر زخەس پسہ طکوەپسم ہبغوچە شہغومی، ۆکسوسمی، نەبغەسمە ادرابغورە ڵەنہقوەمچە ۆچشتخ. شہغومرە ۆکسوسمرە ضوہ الەغورەپ. پسہ نالەو میکرۆبخەر زخەسر زغوصچە بەژخەر سدەو خورا؟

اشەغوەم میکرۆبمە جہصوە پتہ اتەیخوەصی شڵہن الەچنہەو مەخوہ. یەژ قەیزەغن چاپە یەغوەتفەچە اوشتەو شئەن ہڵەچشت. ژہم زەریحەرە ساپەم میکرۆسکوەبچە وزەیپڵچە، وثنالی، ۆدەنە نالی، ثہ نالی، خەمڵەغوەن شئەپ. اش افەصحافەو ظوغەو خورەیە زەڵەغە ژہکوخەر خەپڵەغوەشت. جاخەر میکرۆب غوصەخ. امیکرۆب غوصەخەر ساپەم تەیڵەو ژہم زەرەیحەخ. اوزە میگرۆبر، قەیکون جہپە زیفەچە، قەپسەوہژہ مەباغوە. چپەر زضوەکوەدچە یەطانی قزەرطۆاغەم فەدەو ہجہصوە پتەو مەخوژہ. وزخەر قزخەچرە ارہ.

«میکروسکوپ، میکروب»

زف غەساغەخەر بەضاغەو نەم ہمڵەغورە زہکوظیەو شئەمە یاڵەغوچە ڵہخوشتغەخ. زفم ہنە ہڵەغور ناح ینەو شئەخەر ارہ. او اناح نە چانمی ہمڵەغەو شئەر بە. پساڵەم پایە بادەم ہپاچ، ہن، ہڵاقو مخەم یازەرشت نەقوەدہیەچە پڵەغون پڵەچشتەپ. بە ضاغە زفمە گو زڵاتاغەر، پسہ زەرہت غرافینە خورایەم وشزەبغرہپڵەو، بادەمی، قامزەگومی زگومرەم وەیپڵمە ی یناغەم فەدیتف ناحی ناح ینەو زەرویغەڵەغورە. بەضاغە زفمە وزەپڵرە ناح ینەو زەرویغەڵەغوەو اپچخەر قزاگوپتسہغەر. او غەساغەخەر اش قشموچوەو، اقاگوپتسہغە اپچم فەدە زاولە تروپکەم راغەکوی وزەپڵرە شئەر زەرشتم بەدەدەچە ناح ینەو ویغەڵەغوەو اضغ. اتروپکەم میکروسکوەپ ہتز ہجرە میکروسکوەپخەم شئەو وزەپڵرە فەد مین زہطوچە ناح ینەو قہواڵەغوہ. بەذە ظغەی زہکو گومرەم میکروسکوەپمچە وەیپڵمە زتەیتم ناحی فەدە ٥٠ چە ناح چاحەو، فەدە ٥٠. چە ناح صوابغوەو، قہوەیغەڵەغوہ.

پسہ طکوەپس زاقوە گومرەم میکروسکوەبمچە وخاپڵەمە غەضەغوەن خەپڵەغوەشت. بانکام مەقو غوصە طەکو یڵح، پسہ خاجی چپە فابە گومرەم مەفە زہشپڵە شغەت. مەقور صوہ زفەیژەچە، نەرمہڵەغو پسەوصحە زہکوخەر پسم خیزەو خوشت. او نە قزمرہکوەچە پڵەغون پڵەچشتەپ. پخەپە زہکوگومرە خەشایی پسہ

اراپ پتشهسهظخهر جری قاۋه.

. به مضهو ادرهقه خهکوم یس چلهمه اشرهش گومرهم
یهفهند زهۋچه شاضغ. قواجهم زهۋچهر زاوخم حاچهمه
مهولیدره شغاچهره افاضغ. مهولیدم یهفهندهو
یهکوهلاغهخهر قشرهگوشئاغ، وارز قشاضغ.
ناح یهفهند لرهظۋهمه غهضهغوهنخهر قهزۋاغهخهر اخدت.
اراپمه پتشهسهظهو قاۋهتهژرهمه اشرهشهو، خهکوم یسمه
اناح اضوهئازهمه اشرهشهو، یهفهند لرهظ غوغه زرهکو
گومره قهتهجی، وارز قضغ. رهناپهجی، رهماقهجی، یصپقهو
ئاوطهخهر زمریضنشتغهمجی قۋاغهر یهژری رهضوهص
مهخوهو، زمریۋمرهمی اضوهصی رهغهخون یجساپ پۋهنهو
شتغ. قۋاغهر: «اراپ بزلفغه گومره پهیغهمبارم رهناپه
رهلهغومه ضوهیغوهو، رهماقه زهخیخمه ضوهیغوهو رهدژ کواغه.
غوهگوم خولفغه گومره زشۋهچهم ته وکوره رهۋی
قهیوپچغ. پهیغهمبارم دهژ سهکوه رهۋاغ. ارمه پهیغهمبارم
یحاترچه ورهنهگو یخو، قهئهتی وناپه سهیغهپل زهیۋم،
پهیغامبارم یحاترچه سهمضهن شئهپ رهۋی رهناپه
ریغهلهغوغ.

پهیغهمبارر زهیارهت رهضی صوزر یادهژ قهکوهژغ.
صوزم یلره یهژ ی ئیزنچهو ی صوز پهیغمبارم
دهژ زمرکوهغاغهر زهیضهم گوبرغه. صوزم پهیغهمبارم
یحاترچه سهسمضهن شئهپ رهۋی زهیۋم، ومضهن
شمئهمه، تهیپلنبا رهۋی حهکوم مهضوهستوه ریضحاغ.
ماضومر ینهو زهخۋم صوزر رهوبتی، حهکوم ریذی، پچهر
فیضژغ. زاوله ضاغهو جرمه ستغاخهبا رهۋی حهکورپچهر

سدره ز وزمی ی میکروب سوره‌ت صحاف غه‌نه‌فاغه یء. سماجه‌م ڵهہ ناڵه خاشه‌و میکرۆسکوه‌پمچه زه‌یپڵخه‌جه میکرۆبه‌و خه‌سر اڵه‌غوصی، وزه‌و یلاژمر قاضه، وزه‌و وثخه‌ر قزفاغوه‌تغه‌خه‌ر شئه‌خ، ڵهہم زخه‌بغه‌ڵادمچه اوزم ی میکرۆبخه‌ر ہغاڵه‌و. ئه‌زاچه‌مچه مہ ڵه‌خانه‌م اناح زی‌ضواغ قاکوه‌ره مہ ضچه‌ر ارہ: وزر زه یزحه‌ره‌م باذمر اشہش، ضوه‌یم زته‌یطسحه‌چه ہڵاقوه‌مه‌اپہڵه‌و قتره‌یخص شخنمی سدمی زته‌یطسحه‌ره‌م قتره‌ینه.

ماضوه‌ر، میکرۆبر زہوچره‌م شہش. ماضوه‌چه ذغه شخہنم وز قزپچ میکرۆب قده‌مکوه‌نه‌و چشتر ارہ.

میکرۆبه‌و شئه پسته‌وری زه‌فه‌ده‌و زمراره‌پ. فه‌یده‌شخوه ہته‌و شمئه‌مه زفمی، حه‌یوانمی، پسه‌وچه امغوه‌تنه‌و میکرۆبخه‌ر مه‌خوہ: ضوه‌ۋره زغه‌ضوه‌ۋره، صوره زغه‌صوره میکرۆبخه‌را ش اشہش. امیکرۆب ڵه‌پقر شمئه‌مه شخہو بغه‌پزه‌نی، حه‌لہغو بغه‌ته‌جہنی، سانه پضہنی، صوه بغه‌ته‌جہنی پڵه‌چشته‌پ. وثه‌و، پچاصه‌و یه پسه‌وصحه‌و ڵاغه‌و چہگوم شہش خوژہن، خه‌حه‌ژہن فایه‌خه‌ر چہگوم شہش زہضری امیکرۆبخه‌ر ارہ.

گۆشئاظحەر

١ ـ حه ی گوبژ قوەم ترەیحه
٢ ـ خەبزەمضه خەبزەلخو، حەگولهظوه صوەو خەزلح.
٣ ـ مەزرە مەزاحەرە وی‌صەف اشمؤ.
٤ ـ تغوظم هشخغی همشخغی هنبه یل.
٥ ـ کووەن نەمئەچه ساحه.
٦ ـ زهحه زتەیغوتحەرەم حیصه تەیغوەتحه.
٧ ـ حەلرە قوەلرە زەتیەنەرەپ.
٨ ـ حەر پهسصوه ارەیغاشه.
٩ ـ چەتهو ژەغوف زفیضی
١٠ ـ چەنچەچه قوصحام یەواغەم فەد.
١١ ـ سؤمزە سبزەگو ثاضو قتەینەژغەب.
١٢ ـ حام هچه وتەیوجوەمه قوەثاقه.
١٣ ـ به زیئەر نەصوه دوه زیئەر لاپزە.
١٤ ـ دونایەر وگوه یلمی وابەقو غوەنچەج دەملمه حاولی.
١٥ ـ زفەپ چهزەپ.
١٦ ـ زەفەمؤ زەضوەؤغ.
١٧ ـ شهصوت ریبزی یەئەزمژغ.
١٨ ـ سپلەزە سنه داغه قتەینەژەغەپ.
١٩ ـ قەبەرتایەم ی گوشائه صوەوپسه ی صواته
پسه خەت.
٢٠ ـ نەرە ثارە ازفاگو.
٢١ ـ اوبرە بسم ضه.
٢٢ ـ زی بلم کوەدرەم پسەکوەدیصه یەغاخه

ۏیخی یپڵاحیەمە، حەکو کومزم وث قەشخوە داخە یت.
ضوزری اش تنچ دەدەو خەس".

مش فەدە پچرحەخەمە زفحەر یەبغەدەۏنم زەمانر زمریکومشچغاۏمر تی یەفەندمە سدیغوە زەحاضچشت. اش فەدە دەیلاغە قەمرۏ اۏەو زفەو شتخەر زەخەچژ وەخوفە قاۏەن یاساپ شتن. انە لرصی مەوچرتەخە ناح مش فەدە پشرسەمە ومسابی زکوەو وملەیلەو ویدەۏن زمرفەمیر زەخیضچەو بۆ بە لخەت.

---

٤٨ — شغن گواشه یاطه پشون.
٤٩ — پخاشه کومرەم ی صوز استەژہ.
٥٠ — یەخن ئەپەزال قەیلژن نبژره خوەن.
٥١ — سیانه زہپوناحی سؤہ زہئغ.
٥٢ — حاینایه ناحی نەقەپاق.
٥٣ — صوەمره قوپصحامره زەشەچغ.
٥٤ — وەیمزەش ومشنی ویؤەف خون.
٥٥ — مایست مایہست اؤه زەخوم شخن ئاضو دەد سضوەضغ
٥٦ — قوەچەپثم یەدجمه یابغہقو زەپیچغ.
٥٧ — ثەیمه یابغہقو تخوہ شافی اقودییغ.
٥٨ — پشہ مطس پاتخل مەخەشاغوەشتغ.
٥٩ — قوەش ی ئاشەره قوەش ی صوزره ژف اشمغەگوغو.
٦٠ — ضوخەچ بزاج.
٦١ — دەیلەر شخل تحابلیەر قوپخ.
٦٢ — شتخوچایەره وبچایەره زەفەدە.
٦٤ — وزەشمه ماضوە وہشنەمه غوسه.
٦٥ — قوەنظ وەیه خالفه.
٦٦ — لہ زکور گوبژہ غوەضو.
٦٧ — پصحه وشخوژنر گوبغەن.
٦٨ — چەتەچەغم نان شمؤەژ.
٦٩ — خابزەر شت صحایچه زبزره شثەپ.
٧٠ — تخدە بزاجەر گوبزەجەض.
٧١ — زیمئەم خابزه یئەپ.
٧٢ — خەت یغوه ناغەسی خەت ی چاسه قدەخوی.
٨٣ — وەصوە زەبزره قون بزەگوره زەفەد.

٣٢ ــ نچەپە شخەرە ودری زفمە اضد.
٢٤ ــ زفم ی زەیكواپە ی كوەدژپ.
٢٥ ــ وەشم زەیئەتفە پخەم زەیغە پسە فہ.
٢٦ ــ شخەچغەرە نەچغەرە زەرضەرەپ.
٢٧ ــ نبجەغو ئغنرە فچلە خومەنرە زەفەد.
٢٨ ــ صوەور ئاضوہ صحای زہگو ہمحرەم ہشخرەپ.
٢٩ ــ یز یصوچە زمضەرەم یبغو رەیصوہ.
٣٠ ــ صحار پەؤەنچە خورەپ.
٣١ ــ شہم شہشنەرە وانەم یەوە.
٣٢ ــ واپە جەدرەم ودەمحاشخ.
٣٣ ــ زفەر چہگوم نەپەمچ ہغەشخەچرەپ.
٣٤ ــ صوزم وہناغوەر یەغەونە؛ ہچی یەغەونەخوہ.
٣٥ ــ حە حەقوماقەر چژە پؤەچە قەمغان، ماضوەر بلاغە
پؤەچە ومكو.
٣٦ ــ ماچەر ڵاپە.
٣٧ ــ بلەر زتراوچاحرە ہبزەگو.
٣٨ ــ نبە دەیەر زەگومرەتخ، شخن دەیەر قەنەن ناخی.
٣٩ ــ نەم ہڵەغورە صحام ہواس.
٤٠ ــ یچغوەم ونەمسەو زمطەچ.
٤١ ــ یە زمڵەغوغەم ضوہ ہضەرەپ.
٤٢ ــ گوغەر اتە چەنظ.
٤٣ ــ گورەڵەگوانژەرە ظہ خورەپ.
٤٤ ــ ومضرەم وچەوپچەنەر گوبغەنەپ.
٤٥ ــ وەدەر قوپصحە ناش پشەرەر داحە.
٤٦ ــ مۆلەمخو ئانە خوەچ
٤٧ ــ حاچە قاكوەمە ؤەری غەطڵ، بەرە شڵغ پؤەو ومشخژ.

٩٧ ــ زفـم ويغه ونه ضوه يغوه و ويغه ونـه خومه ويغه و ــ
ناغه م ہچاپ.

٩٨ ــ قواجه م ی چو ناحی قواجه م ی بلاغ.

٩٩ ــ چہيه مره گوغه مره اته چه نہضو.

١٠٠ ــ ونه قه يئه رهم ہپسه يه ئه ژ.

١٠١ ــ حام قوپصحه چه وه يوه مه ہل وزره پ.

١٠٢ ــ ثغوه ره صوايه ره زه ديائی چه داصحه ر ترادغ.

١٠٣ ــ ثہغوهم ہث چر خومه قه بم يه حه ژہ.

١٠٤ ــ مہصه م پچه صاچه ته يفه مه مه غومہغوہ غوه ی
ته يفه مه مه غومہطمہ.

١٠٥ ــ وطومه وز وزمه وشمئه م ہچاپ.

١٠٦ ــ گوشائم ی چاح ناحی داريیم ی چاح ناحضو.

١٠٧ ــ زه فه ده ر زه داصوه زه صوه غور زه ده وجہ.

١٠٨ ــ اپه و ڵه ره اپه و راحہ.

١٠٩ ــ اپه و ڵه رم چه فنه ر يی.

١١٠ ــ اؤه ره ضوه ص يه وصزه مه ڵه ژہ.

١١١ ــ ده يلم وه يموپچه و ی خه بار قوه يؤه.

١١٢ ــ ته يتم يه پڵی ته يڵه ر غايه.

١١٣ ــ شومنه ژشت صوزه م زه فه ومض.

١١٤ ــ وه حه حام وزه رحان قه يغانه.

١١٥ ــ اته چه نچه مره قوپصحه نچه ئاحه مره زه فه ده.

١١٦ ــ سی حه ثاقه ره پ سی ش وه ره پ ومؤه.

١١٧ ــ وی مصوزره وی مبزه ظره واؤموؤح.

١١٨ ــ شاپه ر زدبلچه شاچه م مه عانه يئه ژه پ.

١١٩ ــ ونه ظم ی اپسظ قو.

٧٤ — يەچەپژە ماضوەرە قون ئەپشەغورە ومضہ.
٧٥ — قەپكوحەشتمە تحەچەت خوہ.
٧٦ — وخوەنەشتمە ورس شەفہ.
٧٧ — زى محەداغەم ى نساش.
٧٨ — تيانە قسەبەنمى يسەچہ.
٧٩ — اخشەر ويانە قويتمى پچہ.
٨٠ — جەگوم پاگوە قەيچہ.
٨١ — زيكو ويسم ى وەرەد ۆە.
٨٢ — دەگوم ہۆەن يقون يەغوەتہ نەصوم ہغوەترە يەقوزہ.
٨٣ — اخادەرە مەدەخوہ اخاپخوەرم ئاح قاخەيخہ.
٨٤ — وەضورە ڵہ ضورە خەت يازەش.
٨٥ — تغوظم ہصوە تراخى زاطوپشم وخوغەبا جرى
زاۆەم زى صوز ہتش زشەژغەلم سہناح ضوۆ ہۆاغ.
٨٦ — شہنەرەم ماقە يەصہ.
٨٧ — زەشرە پشنہ يەوە.
٨٨ — وزەوپہژن ومغوەتمە ويپاۆە يەوپہژ.
٨٩ — قوەسەر زدشبەم بەنەر شہخواو.
٩٠ — يەمنەم قەيلى تەلاوەم ہحژى.
٩١ — زصحە زفەمئغژرەم صحائغژن يەشتە.
٩٢ — زيئاحە ماچەر ظچە چەداو.
٩٣ — ارغوەيم ہكوەپق زہ خاخم خەپخرەمى يەپل
زخەپخرەمىيەپل ہۆاغ.
٩٤ — پسہر پسەم ہزنقو.
٩٥ — چەغوتحەر غەچەپخژچە ئاز.
٩٦ — گورە ئەبظانەرە خەت ہغەظى.

١٤٥ ـ وزەمشخوەم شخوە قوەڵ.

١٤٦ ـ نسەم وەيموبزەمە دەنە ۋبزە قويترەپ.

١٤٧ ـ قوەشم انـاح جـەغوەغـومرە صەوەغـوەم انـاح
چاسەمرە زەفەد.

١٤٨ ـ قـومشـەر ويغوەمە گوغوہ وی غواجەمـە اپـە
قہوەچەلەژہ.

١٤٩ پئە داغەمە پصحە شفەژ.

١٥٠ ـ بەرە اۋرە مەخوہ.

١٥١ ـ صحەكوە زشحرە صحە شحغوە يەفەژہ.

١٥٢ ـ زہ زفم زہ زفەر يشحەپس.

١٥٢ ـ احەمحەرە ئەحەنچ.

١٥٤ ـ احەمحەرە قامڵفغەرە زەفەدە.

١٥٥ ـ يە زہحەڵم ضوہ حەڵ.

١٥٦ ـ ينەر چەصوە دەئی.

١٥٧ ـ پسچوظری غوەگوظم رپامەزە رەكوەژہ.

١٥٨ ـ ونەچوم وەيوەمە مەزہ چوم ہبظە مەسہسہ.

١٥٩ ـ پچە نقويەر بظاحە زەكوەم ہتحاكومە قہگوا غوغ.

١٦٠ ـ بزاجەم دەلاژەمرە ياژەم حەغەتحەرەمرە زەفەد.

١٦١ ـ شەفەر فابەو افزہ بزلفغەر زكوزە اغاسە.

١٦٢ ـ يانە يەپلی ہپخو قاشە.

١٦٣ ـ ونە چەفەن چەڵ فەدەو پلە.

١٦٤ ـ پلاقوە پانە حەڵ فەدەو كوە.

١٦٥ ـ بە زيئەر نەعوہ صوە زيئەر ڵاپزە.

١٦٦ ـ چاتەم پيوپچرە مەچژہ، ژەم پيوپچرە چژرەپ.

١٢٠ ـ وزپه یکوەرەم پاکوه وەیغەضہ.
١٢١ ـ دەیلەم یغوەمله پەشخہ.
١٢٢ ـ غوەملا پەم یەئازی غوەملاچەم یەئاز.
١٢٣ ـ زەبغەچەسرەم وانەر پضوەیتته.
١٢٤ ـ زەمپەسرەم ورەیغەپسخہ.
١٢٥ ـ بقم وفەمہضومه چەنچەچه یەو.
١٢٦ ـ حالغومر بەره یڵمه ماظه ضوزەر ظہ خومه ضوہ مەخوہ.
١٢٧ ـ خەزغەخوەن زہسەؤەم خەزغەچی، زہستحاچـن
زہسەؤەم سیتر الی.
١٢٨ ـ گوشائەر بغەوچومه چوم فەد بغەطسمه زەم فەد.
١٢٩ ـ گوہپسی پسائه، زپلاحی طس.
١٣٠ ـ وشتمه تائه وشڵمه وبزەو.
١٣١ ـ پسەڵەداخەم بلەو غوانەم یسەر قرەیشہ.
١٣٢ ـ سی غومه سی غوەنه دەپل، سی غواجەمه قسڵمپڵەژ.
١٣٤ ـ گور کوەدمه سر چەژرەپ.
١٣٥ ـ زہضوەسەغەضص سی پؤه سەضہژہ.
١٣٦ ـ پرامہژصحار مەصحائه صحاژ ہڵەپق یەوەژہ.
١٢٧ ـ بزڵففەم یہ دەیلەصەودەخەڵہخومەلاخومڵخوره پڎه چەنەژ.
١٣٨ ـ مەلم ہث یؤس پصاـەم ہواسه ی جان.
١٣٩ ـ ودم گوپسه یئەپ.
١٤٠ ـ وه تەیو سه تەیسەچ.
١٤١ ـ غوەگو رکوه غوەگو تەینەرەپ.
١٤٢ ـ پسەر اشه ناپەر اشەفہ.
١٤٣ ـ ویانه قمڵففەر پتەپ پتہ قمشاغەر وی نسەپ
١٤٤ ـ زەیتەیپوەغه مەلہضو ونەصوایه قہقوەزہ.

١٩١ ـ وەیوەمە مەقوے وەیوەمە قورە.
١٩٢ ـ حافەر زیەر کووەژرح.
١٩٣ ـ مەچە ماچاو گوی ناحبە پکون.
١٩٤ ـ چەتو غونەغو رپش.
١٩٥ ـ اناحیچەر اناح چاس.
١٩٦ ـ وی غونەغو ضومە یفەمەبژمە قپتەیوە.
١٩٧ ـ پسم وفالەمە ئاضوے ضوے پڵەغورە داخە.
١٩٨ ـ چەم زاقوەم سەیغەش مەشم پحنچە سد یضواغ.
١٩٩ ـ لەغوابەم بن رەیپخےحە، صوزابەم بن یەپوژے
٢٠٠ ـ پچەنظ زیڵەژغوەم پرامبژصحە زدەیحژے.

---

١٦٧ ـ خم تەیمحاغەر شتاغوە ۋچاغەپ.
١٦٧ ـ قوەبزاجەم یاژەم وخەیغەسڄ.
١٦٩ ـ پخوبزاجەم خاسە وریحە.
١٧٠ ـ نبژرەن شئەپ نبژرە نسە ناح.
١٧١ ـ یکوترەیز خوژرەپ.
١٧٢ ـ پسم خەت پثەلەر مەسڄسڄ پصاصەو بەرە
شسرە اوجەغوڄ.
١٧٣ ـ سیغوەم ارغوەی تەجی.
١٧٤ ـ یەم یغوەم حارش ثم یغوەم ثاحنچ.
١٧٥ ـ بژە زدەسم صوەر یەضڄ.
١٧٦ ـ وی قوەش وشتەو قریامغەج راجغەمە وتەیمبەنەژ.
١٧٧ ـ ژف زەۋمجە شئەپ چخ زەۋمجە ناح.
١٧٨ ـ ڄوژرە پشڄقوم نبغو ڄوبترژرەپ.
١٧٩ ـ شەکوە کوەغوم حاظو اڄورەپ گوزظوەغوم ڄور قاحرەپ.
١٨٠ ـ تحام قیوضەن ژفمە قڄواخوەنن.
١٨١ ـ وی زجاغوەم پصحە ماتەم فەدەو یەڵەغوڄ.
١٨٢ ـ وزنەمسشنت قوەتاتەم ودەمئەبای.
١٨٣ ـ زتش بلاغەم غوەگوچژە رەیکوە.
١٨٤ ـ چەتە چەغ نان شاۋەژرەپ.
١٨٥ ـ زی قوە کوەدەغەم قوەغوەغ ماقە ڄتحەکومە یت.
١٨٦ ـ حادە تەیشە شومن انەژغە قەومش.
١٨٧ ـ وزغەغرەم وریجاس وزغەشخرەم وریجاغو.
١٨٨ ـ کوثەر زیثەم ڄثە تەیت.
١٨٩ ـ حاظوەر زڄوشتمی یەحڄ زمڄوشتمی یەحڄ.
١٩٠ ـ گوئارە ڄئە یەثاقە.

چەرەچەو شغەر جەپڔاو، چەتە روەچە قاخاحە، لاقشقوەچە صوى الخەس.

ىسارقرچە مەبربر، شاپسرغەخەر رەيغەبربەخر، بڕحاقوەچە الجەرى.

تانجقيەو شغەر شرگوبغو، ذەبغوم لغەو دەيكوە،جرە پچحالرقوە حاجبيرام.

وەيپڵنچە قوەپڔە غوچرصو، اصوانەم ڵر تخوبەر فدەيفر، اخجا گوقوە صوى اغوبەقو.

شرقوەلەنەر كوەپقچە زەرەيفە، چەتاپەم قپفەرە رەيلرخر، بڕحاقوەچە بۆمرەقو.

ىشقوەلەنر زرەيسە، زمدمرەمە زاپەيچەسەژر چلتقوەو غوەملەغەصو.

ى اصوە زكوەر غوەپەخو، نەيپەرە شتخوەر رحغ، دبرەاقچە قەرباتر.

وەيپڵنچە تخوەپڵ نەگوضو، چەتەضوم ڵپسەر دەيغاغوە، اسقالقوە پشماف.

قەرەقوەلەنم وتەيس، زششەر شاپسغەم قامض، چەتەروەچە زيازغەضاغەر، صناخو تەيوچوەژ.

ى براقخەر يحاف، پسەر يحافەو مەزاوە خورشەچە صوى محەمەت.

ركوەپقصحە شە خەڵ، شرسەكومخە ڵەو يازاوە، حادپاصوە تەچەظرح.

ى براقخەر قحەيسە، زپسەو خەڵم يەمبلەژرە، ڵەپڔەرشە محامتال.

قەزۆەژغەر: خوطرظ زاوربەچ.

بزيقوه زاو.

خوارمر شهچه قيابغهدى، مهجده حادهچه قيابغاچوى، حاجهمقوه باتچهرنى.

چهرهچهو شهغهر پصهپهخو، زشمخوژمرهم تىقالهر باتهقوه پشهقوى.

قوهدهمحار يهغاله، حادهمه يالهزه مهزاوه، بهرزهج يهدهج. شهنتاليطومر قجهيسه، گهس پاشهر خهيغاجه، خهوسهقوه زهيكومر ييهشخو.

ى شخوهنجهجيطومر يهغاوه، حاغور زمشيطور يهوهجه، قويصهقوهچه بزهجهوهس.

ى سابيطومر گهرهچ، ى حاجهشپچهر فاضهژ، يهشگوهوه يهسهنجهل.

چهشره تىقهرهغول، مافهره لهغه مهضواى، صوهنظجه صوى حاغوندهقو.

زهقوه زمشبهم ياجاغو، ذهبغوم لغهو پهؤتهر، قمچهربيهقوه نهغوهى.

تانجقيهم شابهر شهجهو، چهرهچهومر قيازغهقوتهر جهجهقوهچه صوى يهرهمز.

غوهچهغيهر بلهناصحه، شاپسغاصحهم دهجهگوه، دخوجه صوى مرزهبهچ.

شەرەلەقوەم یاحانیفە داخ.

یەوەوەی تەتحەوسخە، تحەوسخەملپسەر خاوش، حەپاچقوەم یاونەشە گومم زەوەشخومر قشزەچابلە، بزڵفغە صحایچە تحە ضوە گوخەچی، شەرەڵەقوەم اسپخوچاس، صەحە غەزاغەم بظابەخەر قترەیغەز بزەمؤم فرەیغەغەخ، داخەصە زەرەضەچاضو، پصەصەضوص زەرەژەرؤ، یەطواغەر زەرەفەصواش، زیشەنچە یەلبرزساق، زپقەگوشەم لیاغە خەڵ، وەیپڵنچە ظوەغوەشخوە نەف، حەنیفەداخەر زفبەم اضوەگوخەچ.

قەزؤەتەژغەر: **مەستافە قەلەصاو.**

قەرەقامل.

الاحەم یەپڵرە وەرقم سەیرەمووب،
بنچە سە سزفایەر توتۆقوەالی،
الی سەشخوەو گوەڵەر گوصوەپچەغوم فەد،
الی قشەشتم فەدە لابە دەمسخ،
شخومشخەو یوسفظەر ڵەچەن زەشخو،
بلپیطومر زغەخوەچغەر خوەکوەن پییقو،
شچاغەر یزغەقوژرە چوامقوە براقی.
حەچا کومم یاتیتەظەر بەرەبانم یەوە،
پچەگوشەم برٚمچە یەواغەر لاخوقوە پشخظ.
پشظحابلەم ی چەلەغوالەم وریاچەبە ناپ،

وەشنەﯘ زاوەر.

تدەپلیەمە ظوەغوشخوە زاقو، تقەیپلخمە شوزەقوە غوەگو، تقەمشتەنجە اوشەج قانەر تی شەس، بۆرەقوە شہ قەلە لەس، شغوەتژ یەسەر قزنەسژچە شەچە یاوزە تدیشژن.

یاتغەخەر صحاپقم شەظەراظە، یاغوندخەر حاظ ثەقاج، تقەمشتەنجە اوشەج قانەر تیشەس، شغوەتژ یەسەر قزنەسژچە شەچە یاوەزە تدیشژن.

یاغوچخەر تغەم پەضەتہ، یاچاتەخەم قوپصحار پامن، تقەمشتەنجە اوشەج قانەر تیشەس، بۆرەقو شہقەلەلەس، شغوەتژ یەسەر قزنەسژچە شەچە یاوزە تدیشژن.

گوەگو غەخونە پشەسیەخەر قەوزەرەخہ، وەشنەﯘ چاپەم لپسخەر زەلشاغاچە، تقەمشتەنجە اوشەج قانەر تیشەس، بۆرەقوە شقەلەلەس، شغوەتژ یەسەر قزنەسژچە شەچە یاوەزە تدیشژن.

وەشنەﯘەو ویلەغوە زاقوەم چغہظبەخەر زەلۇاغاچە، ذەصحاشہو پچخەر تیمترقوە قەیوبلە، پچەغوالەر بظاپەم شەچەرەزہ، غوەوشخوە چاتەخەر قشەیغەبزہخە، تقەمشتەنجە اوشەج قانەر تیشەس، بۆرەقوە شقەلەلەس، شغوەتژیەسەر قزنەسژچە شەچە یاوەزە تدیشژن.

یاپصاصەمە دصەخەر یابلەرپس، یاصاوەخەر پسە یەمیلەژ، تقەمشتەنجە اوشەج قانەر تیشەس، بۆرەقوە شقەلە لەس شغوەتژ یەسەر قزنەسژچە، شەچە یاوەزە تدیشژن.

بۆەرەقوە پچہصحەم شەپسالە، شغوەتژ چہلەم قشەیغەبزتە، تقەمشتەنجە اوشەج قانەر تیشەس، بۆرەقوە شقەلە لەس، شغوەتژ یەسەر قزنەسژچە، شەچە یاوەزە تدیشژن.

تفه‌قوه‌لهضو ی وه‌ره‌د .

یان:

حه‌حایه‌و سه سی صاوه!
سه سی صاوه زه قه‌داۋ،
سه‌سی صاوه زمزه‌ۊن!
وه ویاته‌و زی خابزه پخاته پـه‌محره
زه‌ره‌شتغه‌ر سه وه‌سۊه‌شت:
ویاته تفه‌قوه‌لهضوشتغ،
ویاته لهضو لپشهشتغ،
پش یه‌زه‌مخه‌ر قه‌یوپحژشتغ،
وپحه‌ژبه قراحله‌شتغ.
حای تحه قریته‌و،
غه‌تخاپه‌خه‌ر قزنه‌سچه،
یاحه‌ساپه‌خه‌ر قافه‌یـگوه‌شه،
یامه‌قوضوخه‌ر قافه‌یشه‌ی،
حای هۊه‌و زاچه‌چیه‌چه،
صحاج زده‌شـتم شه‌یغه‌شنه،
ار یه‌ژ ی پشغه‌چه هغه‌شنه‌شتغه‌پ،
ی صواته‌خه‌ر برقوه‌و،
ی نهشخه‌ر یقوغه‌و،
چه‌مبغه‌پشه‌ره‌ر کوچه‌م یضاغه‌و،
غوه‌گوپیبل زشزه‌خه‌جره‌م
شریغاشخه‌شتغ، شریفاصوه‌شتغ،
یاوناصوه قزافیضجه،

ویاتەو حانرھقوەظم رھناپە تحەم تریخرھغ،
پشظەگوشەو باتوظ نبەصوەر پسرچم قرەكوە،
داخە گوشەم رھچۊ رکواغەر حەکورنە تغوظە،
ایتەچقوە اسلانبەچظەر حەولیەو قەكوە،
زی ڵکوە زەپمچخەر چەلەمەت پش،
اسلانبەچ پش گوشەر ڵکوە زەوڕ،
اوڕپقەم زمدەژغەر بزا کوەم رھقوە یسمەیل.
ادەگوشە یەجەرقوەیەشخوەر زی قەمنەو ونەصحەپح،
یالیەو قاخەپقپچرە نانوقوە قوی.
قو یقوە اسڵانچەر یبەر سی پسەڵخوپاش،
مامرقوە یاشەشەداخەر سیپصەصەغوس،
نەغوەی گوشەو الە وەسمەنەر سی شای غاظو،
ادەگوشە ونم یانەصوم سی خەج قرەیذ رھ.
قایتمەسرھقوەو سەلمەنظەر پسچوخوظ ناط.
داخەمغوەر اضوەزشاغەر چەخوسانشرھو،
چەمگویەم ی شرھوچەراچەر گوبغەم قیناغ،
داخەگوشەر اضوەزشاغەر لاشەپشغوس.
ارگوشە ونەو زچەسەر زمرەبڕذەش،
گوەشەظەو وزڵەخەسر توتن باصو،
ادەگوشە برولەشخوانظەم غەوثەر یەبغەخوی،
جەگو گوشەر تزخون مافەم پصاصەم وەینەتری.
پشظ الەم یپصەصەاخەموقچاغەنەت،
نەجقوەم راغەزەغەلم وەلاح سدەمکوەن
داخەمغوەم ی
قتەیحەن ارەدە قەلەپوەشخوە.

قەزۊەتەژغەر: مەستەفە قەلەصاو.

سەسصوز بزاجا؟
سیدواتەر تاب لبغو،
سی بظابغوه تحەجغاخە قەیسەغاشخە ،قەیسەغاصوه،

ای قاخەوتەصوجرەم فژ جانە ششەڵە،
یاچەکوەبژەخەر ذەدەپەبغوەو،
تەچەلیەخەر غونەنچەو،
جەخەصواجەم شزەئاخرـ،
ائیخن زافیمدەچە بغرـقولیەم قراذەجرـ،
صحەپرە زیضتی قادیجژشتغ.
ارصحایجە وە سی صاوەر وصەواش،
وەرقرە پشرە واشەگوغو،
وتفەقوەڵ صحایجە وگومخوەژ،
پچەدژ وی‌مافەص ویسەو ررزیاغەفرـت،
زاوەم وخافتەژچە پصحەجب ومغازە،
وگو غازی زیاغەوچ،
سەری جیەو سریاغەش،
نوەر اشەفژن اؤەجە،
ویاتە یجەن یاموت.

رـقو:

یەوەوەی تیانەظ،
تیانەو بزەگوطواج!
تیانەظەو طوەگوە بزاگو،
وە وڒە ضورـ قسفدەجرەپ،
خەمە بن بغوربغوێظوسی‌ئەصی،

ىۆه تخده لہ يهباقوهشتغهپ،
حهسه غونهپقہ بزاجهر اريغاظوهشتغهپ،
غهظوهنغوهر قزنهسجه،
قوهلهبزوخهم زاخو زالهو،
بزشخوهر زپشہشاكوه جه، انهچم زهيوخهبزہ،
پچهغو زانجه قحاريغهشتى
حهمهشپقم چارهيغاسه،
دهيهچم ىلهفجه اى ہلاپسه قارهيغهفہ،
تفيهچم يپتهمجه ہقورى قدافيه،
قامزهق پهنايهو،
كوہ زبغوپض خارهيغهشہ،
حهمهشہبظه قارهيغهہ،
صوزمه اضغه جهپخهر چهوبظاپهم قزسجه.
چكوهر چهشؤهمه فاؤ،
مافهر اى شجحى،
ثاحهر اتى شماجى،
وهرقظ نبه نهجخهر،
خهظبظم قزهدهيبه،
مہ تفهقوهلہضو بايم تهيظوغهقاش،
مافهر جحهص اى شدغهكوهن اؤهو
وياتهم قزهخيخى،
يهژ ىہضوضه قخهيغهجہ،
جبجه دهجص قابغوهداحه،
صوى قوهجهپش لہپضكوير
سهسى ونهم قرهيشاله،
ار زهريشهلهغه صوزهر،

املەغوغەپس سى پس وڒەو،
بەدەدەرە سشاونەغوەچى،
اوشەجەج فەدە شهوخەر،
سى زاقوەمە سەقسضوەلہ،
زەرەلەنيطو زفاؤەرە
شەنتيەم شسەغەچيە،،
چيەنم سفەصواغو،
تغوەنم سفەيژە،
سهزەيژەچە زفخەر مەزاخەم خەسەتغوە،
مەزەغوەضوم سزخاپچەچە
يجغوابە قەسەستاتە،
زەيكوە شهوم خەتجە اگومغوەر قەسەشەفہ،
چەوپچەشخوەم ساققاشەمە
بلہپقپەچە خەسەلەصوہ،
اصوەفر سە سىجان،
تيانەظ زە سجەلرہج،
تياتە ى لہجە قەرەچش،
سى قوەپشەو تامشهوخەر،
سى مخابزەچە قزچحەچە قيزغەچشتەپ،
زە زەتەيلح تيان.

يان:

حەحايەو سە سىصاوە،
وياتەو زىخابزە پخاتە پەمحشتغەر،
ى زەرەشتغەر سە وەسؤەشت:
ى كواخوە بظەپەپل،

چەوپچە بغويطوم شسەغەسر،
چرلەنرستەم زيپساحژمە،
وادەژچە زگوضواغو،
زدحە تركو قفەزغازەرەم،
واپاصحە صحەشە شرسە يەغەض،
ورسم ىقوندوزم پلەؤفە فشسەغاچەيپ،
مدە وىجەنە كوەچم لەژاغە خەزغاخوەيەپ،
بەجاصوەم زەيوەغەزر،
ثزاصوەم وقرچەچر،
بزوثفم ضوەو خەخوچرە
پخاتە پەومزغەحەيپ،
پش صەوابە زرزەخاحەچە
نان ياپشرقو قوياسەغاؤە،
سؤمب پؤەو زدەپچيەچە،
تژنر بظەچە پس وەيسەغاصوە،
قوصحە ژەنە پصەصەداخەر،
سە سىونەم ارىصواش،
تياتە ىروەتچرشخوە چەتە چەج قياسەغەض،
زەرەڵاو ىضوەنەژ،
چەتەؤدەو قيازغەضرژى،
زەسەغەضەو غوچەپژەظم،
ى جابغونەر يەزغەلرغوى،
پشرصاوەم ابلەبغوچە،
سىچەتاثە قدەسنى،
نان زؤەرە چەلەمزەر،
سە سيدەژم ارى چەس،

یەژر لەشە شرهوەو،
وەرەد ماچە چیۊچەو،
کوپھم یتەو قحەچژر،
چەوبچەشخوەم قزسژچە
ار قزدمسژغە صوزەر،
سە سصوژ حەدیا؟
چەوپچەشخوەر فۊمسەخر،
چوقوەفیطوەر چەسەطوپشر،
بغوش حانظوەر بلاغەصر یەسەطوپشلە،
مرتفەقوەل صحای پشرشخوە پال،
دصە جەدگوەر فپلاغ،
دصە بەشەر چەسەژغ،
سە سی ونەم قەیبلەغەژر،
شەنت (١) ظیەر فەسەغەکواتە،
دصە صحانتەر فتەیسەذە،
چەتظیطوەر کودە پسدەو،
ادرابغوچە ششەغاظە،
ای نەسچە ضوابە قدەضەن سەۊەصر،
لـظ کوپسە پشرضوەر غوجثاثەم فپسەۊر،
یەزغەنەپقرە فەسەغاظە،
قرانجەو صەظیە چانمچە،
تریغەشمە زۊیوپچەو،
رپەچاچەخەر قزیۊانطەچە،

---

(١) تەیطسحاپ

ی حانثه تخلہپ،
ینهتصوەخہر چوہ واسه،
چوہ غهسهغیطوخہر وەسهپسم افهیباقوەشتغهپ
شهجره زره یچوقوەف، یپهفیطو فزەلهغو،
ای قامغہزەقهش خومه،
چهم دەغوەر قرەیفخ،
خظیهم فهدەخہر ویاتهم یغهش،
کوہلهپیطوەر ززەفیشهجه شتہلمه قافاضهشتغهپ،
قافهەضهشتغہر ی وەتچ ورٚ،
جای کوثهظخہر ی حال،
تفهی لتزاغہر یوم،
ی وەش چان خ ـِپس،
ی جاپسه فهکوەنهنچ،
ی کوصوه پخهنتہرەضو،
چوہ ضویطوەر قحهیوبخ،
مہزشہخوەم قحهیحج،
جهیاجهم اصحهپهغو،
پخهبغوم الهداق،
نباجہر زشقاقهو،
قہرەوەر زشجهترره،
پخهم ترناغه خهمتخهو،
کوپلهمجه فرەیغهشہ،
کوجهمجه پهیغهشهتہ،
سی وەرەدہر پهلهنقو،
سهیمپشهو زەخهنهن یهؤەصی،
دەیهغوغه پخهحنہر کوجؤم قلەیذییه،

شـهوخمر قزنهسم، يه شـهو بزهجهظيش،
قوصحه زهيكوه صوقبجره؟
ئهستهغمژهر سه سيخابزهتي،
جان ثيش‌قيزغه كوهصي،
چه كوه چهغم قحهسهشه،
پشه صهويشم قياسهطوپشه،
زرزخمو قهيستغوهخي،
يانهجيش فخهسهبزه،
سي‌بزه كواله قهيسهغافه،
سه سگوپه چهل صوزم واتهو فهسؤاتهيپ،
سه سؤاغهمره سضاغهمره قهسؤاتهمه،
وي لهوژ چهچژشتهپ:
انبهته ثهنهچهو، چوهقهلهج بغوهتاغهو،
زچيغهپلمه زغهلاغوهو،
صوهته يهصوهغوم صحاشهتخوهو،
ى پاؤه قوهنزغهشهو،
ى پش ريتغه ش تهيسهو،
ومرق بزهجهظيش وهسهپس وژم قرچهو،
سي‌حاديشم قاؤلادي،
حهديشمر زهخاطاجي،
بقهر ضاچه قاچمرانهيپ،
يهرزهجهنا كوه قهيچژ پؤهنهو،
سهغندافخمر قزگواپخي،
خان ذيطوم قاخهچژي،
شه ده خيشمر زگواپخهژي،
عهقه كوهژغهم خهبار اضه اؤيص،

سه سهگوەر ای قلەيشرژہ،
ار صحايچه وه سی صاوەر وصەواش.
پشره وەرقره واشەگوغوہ،
وتفەقوەل صحايچه وگومخوەژ،
پچەدژ وی مافەص ويسەو زرياغەوبہت.
زاوم وخافەژمه پصحاجب ومغازه،
وگوہ غازی زياغەوہچ،
سەری چيەو سرياغەش،
نہوەر اشەفژن اؤەچه وياته يچەن يامغەح.

ہقو:

تەتياته زتفەقوەلشتغ،
پەسته پلانه يەغاظه،
تخلەظبه يەؤاته پوەچه،
سه ای سفەمغەدەل.
خان ذيطو زەفخەپلەو زەفخەپلمه زەرامكوەو.
زەكووەغو ازفاگوەو، تارقچەچه زەپزغەش،
ؤەصحەپلاپەم سەيوہصەو،
ضوہزه غيش قاكوەو سلەغوغه.
مہ قاكوەره تفەقوەل شہو اؤاغ.
ی شخوەملاچه توبتن،
تەيؤنچہنص يەذخن،
ی ش داخه تەيتشن،
غوەنچەجپخه قەطضن اؤەو،
كؤص سہص قزەراؤەو،
سه ستحەكومه قريذاغ.

یان:

یەحەحەیەو سە سی صاوە!
اوۤرە پسالەر جہ وەسؤەن:
قوەجاپصەم سکواغەو،
«یەغەی» حەدەغە صوزم ساخەتەو،
سی قوەجەپش لہ پضکویەر،
دمزەرمشەخی زەؤصاصە:
مہ تفەقوەل صەوە بایەر تەظوغەوجہ،
اخچە چادە اش یئەص،
تی ومرقط خەخەسخەر
ای قرتشەژشت اؤەو،
سە ستحەکومە قریداغەص،
مپەدمرە سقەزغەؤەشخورە ارارہ.
ار زؤاغە لہ پضہکویم،
استناحظ گومرە لہضوتی،
اخەمتغەو قاخەحاژی،
ؤەفەر اش زراؤەم،
یەوەوەی دەیلە زاوہل،
مش فەدەل اوہچا!،
او چلە کومژم دەسمی قپصحاپەن،
او مەچەماچەزە ہئەبظەلابظەخەر تەظوغەبزحە،
ی گوەخوە ـ حانئەم افەضوەو،
ی کوہچە ماشە یہوچوەو،
یہکو ہغەوچومە یوچومژەو:
تفەقوەل چالەخەر قەتەظوغەف.

سەری اپصەچە سشہتەو سقەیدەؤہ-
یەوەوەی خان ذیطو!
چەش مەخور صوە صوەچیە،
نەفہ مەصہ صنە صوەشتخہ،
صوە صوی چیە سد قصویتیا؟
صوە نچەپە صوزەچیەم تە تصوخە گوەصی،
تی پیم یاپش صاوەو میشەر قەتہوچغ،
شہ ئاشەو اش یائەخەر قزەدغافی تە قەتحہغ.
چلیطوەو زەمضوژخەن اضوەضرە،
ناح ضوخەو قزەضوژی،
قوەجە ماچە ابغوەدەستی،
پشہ گەوەسیشر اراغەتی،
اتژن زامغوەتم،
انباصوە زەڵەیطەخوی،
اشپخویش خاراغالحی،
زی حەدیش سە سئەچەضاغەم،
ی جابغوچە سشەیغاضوە،
تخدە ضوچە سەیغەلکوە،
سەیکوەتالەمە سەیؤصاصە،
صوەنتبذم سشەیغاضوە،
سە سحاصوە ثە دەیڵە،
چرلەنہستەر سچەرضاغەمی،
جەخەصواچەر سە سیوچوپ،
سە سیوچوپە سە سضەژشت،
زە زەتەیڵح، زە زەؤن تیان!

وی‌قوەجەپشم واتەیکوە قەسمی
وی‌ؤەف ضوڄ یەپکونبا،
پخوەنتەپضڄکوی یڄئەتی
جەخەصواچەم شیونەچی،
ڵەرغپسی شچەڵخەو،
شچەڵ داخەخەر اش اخەڵەو،
زَزاقوەمی قشمچەو،
ڄئەدییم یەذەچغەو،
ی‌قوەجەپشم قاپیغوەخەو،
سی‌ڵڄکوەظم ار زەیڵەغوم،
ضەخلەدەو قنەسژی،
تفەقوەڵ نەپاضو!
وە وڄنەضو قزتشفاغەچە،
مر تی‌شم یاصواشە صحای،
تە تی صواشە سدەو خونا؟،
تەقاچەم فچە چەتص،
ئەبڒب ززز قتفشخ.
یەوەوەی زومەخەت!
مغەرەیغەم تزەچیغو،
تە گو بغەم تزەدیت،
یەژمە ادەسمغوەتغەر
باختەجیش قیسخغەچە وگوغەرە؟
ذەلغوەم سصووچی،
زە صوزەبقرچژبا ڄؤیص،
غوەبڵە تاسمچە قەیوچوحە،
ئەبڒب زرزر قافخیخەو،

اوشتمی لکوەو فەتەظوغەض،
لکوەو قزخاشاغەر وەرقظ خەخەس،
تی تحەرؤە تحەرشخ،
یئەطەکوری ئەچەشتحەژغ،
یغوەنچەج ئەضوراخ،
تحیخ ی چاحغەو بزغەتی،
تحە پضہکوخ یچاحغەو خوغە،
قرەیشەچہ نرەیشەچہ،
مەل لەقومزەپچغەم فەدەو
ہچپقہپە قلەیوپچە،
نەفمصەو شەپەر تەیلەو،
لەپترەدەدەو قسلنەسی،
ظوەکوم یەوەص قپەیتەقوہ،
ای ہبەقو قرەیغەوہ،
سە سزەرەوەشتەر زەریحلاخەرەپ.
یە تفەقوەل نەپاضو!
وە وژە ضوہ قلەغەچ،
وی قومجەپش لہ پضہکویەر
قلەچغەص مەو خەغواصحام شت،
فەدە شہچە پضہکو ی ائہغ.
وەنەزەپل پضہکویم ززاقوە قشبغاچەمە،
قیچچەنص واوچشت،
صحەشوەن یەؤەص زشەلەتہ،
یانە یەئەص یەوبتژہ.
یە زیانە زی وزہح!
خەت قحغا مہ وزصحاسرە؟

سەرەسەرە جەدگو يئەص،
ارناح تابوەو قسفيچظوغو،
ی چاتە ياشەنەرەو ئەسەليەو قيچظوغوژ.
تفەقوەل چالەر قيادەؤتی،
ہـؤەرە پستەوری قزەخيخی،
ضەخدەدەو يانە دەژقنەسژی،
يەوەوەی تيانەظ!
وە وزەنەگوياغەم جہ وؤچاغ،
مہ ونەظيەمی زيغەزاغ،
تفەقوەل غوەگومی زيخوەژغ،
غوچ زاچەچە زيوپچاچی،
موچوتچەر يہ شہ ضاغوەتی،
چەمداغوەم زقريذی،
چەوپچەشخوەمچە قدەچغەو،
سی‌لہكوەظەر قؤلادی،
يە تفەقوەل نەپاضو،
وە وييەژە زہ يلەسی،
وی‌قەسژ يلەسيش،
تخديشچە تغواسە سبغەگوغەغاغەبا؟ .
وزەرەزغە گوغەغاغەر وەسمتنچە وگوغەرە،
تابودەد ہؤەن ہؤيص،
لكوەم ہصحە قفيشەی،
مدەرەم ہپلەؤ ريشەيەخی،
خہ ضوەثەيمە قضوينەنا؟
بەذەنابغەتی قشيوتخی،
ہتخ چەيم قشچەو،

سی‌لهکوەظم قزەیڵەغوەم،
ضەخلەدەو قنەسژی،
یەوەوی دەیله زاوهل!
تخلەر ماچەو سەصوەغەحر،
تخلە کوپ جری قچظوغومه،
یەزغەلیەنر سؤەتەژن.
تخلە کوپ جری قاریغاؤی،
ضەخلەدەو قنەسژی،
تفەقوەڵ نەپاضو!
ونەضو قزتشفاغەچه
زمرەونایەو ته قتەتی، تەرتەرەو زەدغەفەن.
یەوەوەی زومەخت،
سی‌پشم یاتخلە وەغەبغوهڵه،
سه سی تخلە وەغەڵایه،
مهزەغه گورە ؤەف سزخەپشچه،
قوەشم یتەو زقوەپشەر سیئەص
هپصاصوە پئه نەزغەسن،
سەرسەرە جەدگوەر
ناح تابوەو نچەسەغور،
سی‌چاته یاشانەو ئەشه لیەو چسەغوژر.
ضەخلەدەو قنەسژی،
صواپه سیتەو سیچچەن،
تفەقوەڵ چالەر صوفەسوچن،
اش یهوچهچه،
قوەشم یتەو زقوە پشەر یئەص،
هپصاصوە سئه نەظوغەس،

فەذم یائائشەئہج.

خوەذظ کودەو تحەر ذدەبغەنم گەپەخیەرقدەزمرەخ،
ئە ـ ەظەر صداخ ماخوەم، فزضالەر قزەحغاغەص،
یەرەجبەگوصەو ونەرامہخم غنپسو قدەبغەژەحص،
کەرەفەو شہ غوەبژ کەفر تۆپظم زەبقریبغەذص؛
دظنر زی بغەگورذەر قتخوخەزەش،
دۆقوشۆقوەکە توغانزکو.
مەلەئیکەر زکەگخواخوەو، حور خەجەبزر زکەگخواپسەر
خـوەذ پسہخوەم صەیپسہخژاص،
حاژ مەستافەو ونەرامخر تامبرگوم قصبغەحاقوص،
ارقویاتی ضوئغە داخەر مەخوەیم قتخوخەزەش،
دۆخوشۆقوەکە فیکەمرزەشخو.
دەلائیلجە وارزەر قتقەیض، ضەلەغوالەر زەدەیغەکەف،
فەذم ذەخەشاغەم د فەپلاضەو دقاوقح،
شەرنەمۆرەم یہغرافپسہغوەم تۆپظر قەگەیغەپسی،
وەرق ضالەو زیپسەخەچغوەر مەخوەیم قزەدەیکوالە،
شہ قارە گوصەر ثاغوەم یەحاقو،
قۆەحاقو خوەدەو زفەمضخخەر،
قاندورقوەکە فیئیسماعیل زکو.
وەفابژەگوصەم زقزەیۆەیخ،
موسلمەنەو تزەخزخەم مەخوەیەم قدۆپحە،
خوەذظەم یەرشدەخوەحم گہ پەخایە قدەزەرەخ،
دظن گوصەو دی فۆکشخوەر داری ئاصحەم قصبغەللص،
افیثار گوصەو قاخەللجر یابوکخە فیارقویاتص،
ژەنەتر تحە زەریتن.
مەخوەیم گوصەم کاورظ گوصەم لکوەر قتخواض.
زی غاضەگوصەم قخوەمیەژەر بخەنخرکە ومار زکو.

رہقودی یەچەخەو،
لەقواوەمە پەطەر اوەو،
سی لرہكوەظەر قزەرینەچغ،
ی قوەجەپش لرہ پضرہكویەر
وثم بغەچە زەدخەڵ،
زی بزاڵە غوانە یثەم
ملصوە یەصوچصرہ ۋەیكوە،
زی چاكوە غوانەیثەم
یەطەقر ۋەیغەطسحە،
اخچە ظوغەر دگوەشمە
زرزەو چەتەقوژشت اۋە. یەوەوەی دەیلە زاورہل!
دوەسمترە دوەگوەشا؟
مرہ اخچەر دوفەچەشتەر دوە دوەضا؟
قیخفاخەتی قاخەڵادی،
طوەر زرہچاپەم قشیوچی،
شەر زرہچاپەم شیوپچاتی،
بغوەر غوەیم ریوچحی،
ززاقوە رہطوپشرہژغەتی،
لەباصحە ڵاغوە خیشی،
اذغەپش غوەپسی یاخانغوە زتراخغەر اررہ.

قەزۋەژغەر: مەستاۂە قەلەصاو.

ودیطوم وەپصحە احہشت،
ومہکو . یانەم ریؤاغ،
سە تغواسە سمڵەغوغەلەر
نەیپە سڵەغونەپ ہؤی،
ینہظم ہقوەر قەکواغ.

قەرۇەژغەر: خوطظ زاوربەچ.

ایدامرقان

قمزەر زی صواتەو، چاکوەخەر زیوەتەرمە قخاشہ،
قزەرەخاشەو ایدامرقانەر فاوس.
قوصحاڵەم دەسمە بلانەم یہئاسەر قفاشە،
وەی فەدە زپشەر چەکوەنباشەو متەس.
مایسەر ریخمە پیمہچؤر یغوەگو،
یەظگوم زیحەچە نبەجە خابزەو زەیپڵحە.
نەچە زتەیپڵەرە جەمان شرقم ئەچەچرەپ،
پیم چەچیەمە زہپسەوی یئەر خەیغەز.
زریچہ خابزەتی یبزەدجظەر مەسہسہ،
وەیناح یەسم حەشخومرەؤثەر ضوارەص.
یەژەر لخو صەجاصەتی نارتم یاصاوەمە یاتخد
یتخدەر پەژتی یەژفەدە زپشەر دەمخوە.
یحاغوصوەغومە چەتەدپش صاومرخافتە،
بلمەر ہتنچە ناح پەرە نارتمە واپاض.

ساوسرقو.

ساوسرقوەو سبیقان!،
ساوسرقوەو سینەف،
ۋەصحه پاٱلەم ستەیسەو،
زہ ضوہزاغه قاكوەو سەڵەغوہ،
حەی ہۋەو یەزغەدداژی،
ڵەوڵەپیج یەزغەكویەپ،
سی پچہصحه یەسمپەسەو،
پچہیج داقەر دسەو فەسەضہ،،
نارت یاظواغه پشیومیبغو
چہڵەنقوەچه یەزغەتخوی،
ۋپسہگوشەر قژەدەزغەچی،
تسفەشثه قلەزغه ہصحه،
ضوەسخنەو سزەیكوم،
خوەستەرگوشەم یەپكوژی،
نەیپه یەسەن یەسال،
یەصوە یەتخوەو سموض،
پاٱلەو قسفەپضرەم سقەیكوەڵەژنچه
مہواشخوە سیتحەمہغەپر،
نەیپه سماڵەغوغەڵر نەیوش
گوشەم سڵەغوژنەپ،
نەیوش گوشەر پاٱلەو فەسەضہ.
سەتەنایه گوشەر زہودہ،
ساوسرقوە گوشەری ودیطو،

سادەجەگونتی چرهشخوە چاتەر زگوەمڵ.
قالتۆقوەپشەر قاخەچص چاتەم رجەگوەو قنەسه:
بیتەوەر قنەسصه بۆ رە مایسەر بقرەیذ ه.
قزەیرەذەچصه بیتەوم هۆاچە دەیغاکوە،
وزەیکوەکوەڵ یەؤەص نەپق تامغەر ترەیذە.
ڵەبغو زەرذەو چطرەو اضهغەم رەیغاڵە،
پیمڵەخەکواتەص ظوەغوە پچهچەو زرەیذه.
ئەشاشەو قاذرەر دصە تاجمەو ضوەمض،
اغەضەغـواشەو مهخا ن نەصوەر رەیقح.
تی خەغەگوپشچە یەلمزەقان فەقواپخ،
شابە تراپخەمە یه اصوەمەؤ یمەؤ.
شاصحەر اوؤی ایدامرقانـم هصحە یلس،
چرمایسەر البەچ گواشەم یەڵەچ.
فەرەشچەظەو ایدامرقانـەر داغەچه،
حەیچە زاجەرە جوەرەر زەشیبلمە چایبغاس.
ذەر زەبغرزشرە تی سەمەگوابغوچە راغەکوه،
ڵخور زوصحاکورە ایدامرقانم پەضواوه.
یذە کوەپشپە موحامەدییەخەر ترەیحە،
غوەبزچە ریغاذەو براغونەشخوەر رەیغەچه.
خهو چەتـکو مهپش زیغواجەر شراغەزه،
پشەر زەرراغەزغەو خهو چەتـکو ڵهداش.
پشتخوەو زهسەیغوەم سەشخوە بغونجاوە قسفاضت،
مر قسەزضاغەم صەوەغوم یتحەر یەوەن.

قەزؤەژغەر: خوطهظ زاوربەچ.

خونجەر ﺤضنجە شﺤويصە قابزەر ضەوەماج،
حاجەو وەيكوەلەژمە شوكوپيطوەر ققوانە.
چانەر زغەپخاپخەو، لخور زوصحا كورە زى چات،
زيچەتە ئاپصەر لەپصەو تيقانم يەفزﺤ.
يبزەمرە يشەمرە اوشەج قانم ئەدەيلە،
شوخەر زەديلمە لەرتەيمتەو قنەست.
چلەم نەمسەو پشەغوە كوەرەينەو مەچوﺤ،
كوەچەچوﺤ خابزەتى مﺤتامبرگوم زرەيسە.
فەرەغوە تەيسەر خەچەپە چژەم خەيغاغوە،
يشۆەغەغەر البەچگواشەتى فەيغﺤخﺤ.
وەپۆەنخەر باشەپ وەشفەدە زپشى يەپسخەيپ،
قەبەرتەيادەر ئەصترەخانذەم يەوصﺤ.
ياوەرق صاوەخەر شﺤوەنەفاپەچە راغەقو،
وزەنقوەقوصﺤ حاتيقوەيە پشﺤشخوەر دەپفخى.
حاتيقوەيە پشﺤشخوەر خشخوەم فەدەم ترەيفﺤ،
ذاپەر ريفەن يەۆەص پسﺤ يجغوابەر يەساتە.
ادرابغو زﺤغوەتەر كوپ زەخەتەو قيابغاش،
خەغاجەم ياپشەو پشﺤ فامبۆلەتەر صەوەغو.
نبجەغو يتحەجە پشﺤ قامبوەلەتم سەيغاپترە،
گوبغەم ىپترەناپەم پشﺤ قامبۆلەتم سرەيشە.
سقريشەچزە خﺤو چەتكو تداحە،
ساپەچە سپلەيمە زياتە سوجغەر سەلەغوﺤ.
ساوۆ زغەزەنتى نبژرە خوەنم سضوەلﺤ،
لﺤوج شوەر سى سەمەگوابغوچە قەيوصﺤ.
سدەيوصنتى ورس الاشەر سى لەخو.
سادەلەخونتى جەمان شارقر ئەغواج.

شبزيطوم ياز زەيدى ﺣﺴەكو وبتى، كووە چيمى زقەيمغە-
فەح، خﺤم وزەپريخشت، شرى پضوەكوەدژشت، جﺤنەمە
اغەسەغەشﺤص ووبتن پڵەچشتەپ، صحەكوە پضە اوژ
ويمح، بظاپەم دەكوايى زپڵەح ونە پڵەغومە يەكو،
زف پڵەغوەو، ویڵەغونەر سد قزيؤەچە وموصەفەو يەؤ ريؤاغ.
زەريؤاغەم تەيتەو، چالەر زەيكواغە. شاوم داحى حاچەشم
يسەو شسزە، شﺤو تەيغەپساحﺤغە گوەرە قداحى حاچەشم
قيحاغ. حاچە تىء فەساپش! «تحەوەيغە پساو!» ویزاقوى
زى پڵەغوغەبا؟ حاو. اقيحاغەر ونەشخوەمچە كوى تيان!
حاچە تيئ ريؤاغ. مش زف قاكوا! چالەمە مدە قاشى
صوزغەشخەن قريؤاغ. حاچەر قشاغ، ﺣﻐەشخاغ، ريغەصواغ.
اش ﺣﻮژم سدا ننە زوژ ويتەر؟ مش زف قاكورەپى
ﺣﺆى يەوپﺤﺮﺣﻎ. سيڵەغونەر دونايم سياتە سيانە تەيزغوا-
تەرەپ، سچەوپﺤەمە بغەم وقيحغ قساؤە زەيؤەم، صوزەر
اننە زطەچى واچﺤب سقەيغەپڵ ﺣﺆاغ. چالەم ﺣﺤب زەيپڵم تژن
اباسم فەدەو مخور يەذغەو ﺣڵەغوى صوزەر كووى چيى
زريذغ، ويانە زوليخا گواشەر سەرﺣ، اسڵانمرزەر ويات
مﺤ قەيپسخژغەر پشناحظ قريؤاغ. يڵەس طوەچرە يرە مەخوﺣ
چغ چەغم كوصەم وخەسخى صحەنتەم وتەيسڵحى ونەشخوەم
سقزەكوەم بغەر قاوى ويحغ، پشﺤ نەحظ اررە جررە ازفاگوﺣ
مافەو تحەم قحغەم دونايەر قەيكوحە، ويغوەترەپص قەكوەژﺣ
قريؤاغ. تيان! مﺤ شﺤ وەنە زەتەيڵر قسەتى قەبەرتايە
سرغاكوا، وە سقەپڵفغ صحايچە لەو قستەيخواغەر قەبەرتاى،
جﺤنەم قاخەچﺤغ قساؤەشتغەص اش تراوبوتەشت ريؤاغ.
وەستمە وقەكوەژشتەپ ﺣﺆاغ. سقەكوەژنچە ﺣﺆى تحە فيؤى
شەر قئيخغ، ﺣﺸناحظ يەومت ﺣﺆى صحامچە وە جرە نەس

ایدامر قانہ یتاریخ.

قەبەرتایە خەغەصوە جەگو شئەو اید مرظەر اخەتەو بغەر قەببەو ہلەغوغ. ایدامرظەر دەیلە خوژغە قسەصوەؤە مہبغەم زہگومرە یەحصرہ وەطسفە نەسفەچە سلەچەشت ہؤی لەیژاغ. مافەم دەیشەخفە لچاغ. تەینغز (خہ) ؤصوەمؤەصحە شخوە ؤتتی بغەر اش تەیطسحاغ. بغەم ہمضاخەو صحەشلادی شخوەنچیە صحادەوغ. بغەر شتی ہئغەر قغانی زەبرہبم، یتی وەنەقوە پەپخەنج قضی زدەکوایەم مەزیش چالە خەدەنم کومزلەو ہغوەتغ. چالەر قشتی قەکوەژی کوپەو زخەچغەم قاخیحاغ. مرارہ سزچەلچاغەر قاریؤاغ. ارمە بەو ضورہ اؤی ایدامرقان زەو فاوسغ. چالەر ینەو خوی، شہو شەسم اخاحە زەخوم پشی، وەرقی قریمذەو یەمغەغوەو، چەلەگوشخوەو ہجبچە برژم شاضەو، مہحەم قلفغە تۆمەر سد زغەپاغەرە؟ اؤەو خەکوم قیناغ. چالەم سیاتەرە سیانەرە زغوەتغەیمە، شہ سفەخون زغوەتغەیمە زمی سەیوبزە-نەیپ ہؤەو ہگوقەیوەو خەتزە، وەرزەمەسم اششەو لہ پصحەپەن گومرەم چالەم قریؤاغ. سد وزفەنەشخەیرە؟ قساؤ ہؤاغ. تۆمە قزمرە ساؤمرەمرە شہ سفەخون زمرەسمغوەترەمرە سیگوقاو ہؤاغ. ارمە پچەدژ قاکوی زچاپە گومرەم وسشەن قریؤاغ. پچەدژم یەژەخی کومرە تەینغز ؤصوەم لەغوە زاقوەم وردەحاشت، مۆپشاخوەم زچەوخومەن وخەغوەلحاشت، قوشلقو وەخوفە وخەلشت، شپزیطو زہقونان یاشەو قدەحان زاپلحانہ، پسہ یەصوەن پشاخوەم خەغوەلحانہ چیەشتچ. وە قخەکوەصی امالیئەمە قونانم زتەیذ، ارمرمی

خوخەرەپ قراۋەزە، قوشلقو خوغە قەبارحار قەسغ، قالەر
اشتاغ، اپەو دەحاغەر ايدامرقان، ہچەر ۋيچى، داحى براقەر
كوەزريخى ادرابغوچە چيسەژغ. ايـاى اذەو زغەكواغـەر
دەكوەداغەرى احەم قڵفغە تۆمەر اپەو دەمحاغەيتى قريۋاغ.
قالەرى زەراپخـوى قەكوەژخەزە، بلەنيـش قخـاغەڵەتى
يەژەژغ. ذەم ہنقوە پويص ڵەيژى صحايچە چەحاغەخەپ.
بيسڵان كورشەر زطوە زشە پڵاغە زيئەتزە، ہوژم كوەژپى
اً اناسن زەيۋەم ايدامرقان جەمان شارقم قامش شەوەغو
ريخى ڵەيژاغ. بلانەم چاحى قريغەغازى، قەينەپەصواوەزە
قہضى كوم قريفڵى، شەمرە، بزەمرە زەۋيذى يەواغ.
زەيوەم بلانەر كوشەرەخ چەغم چەريغەكواغ، كورى كوہ-
ڵەصوہ ريغەضہغ. كورشەشخوەر! تۆمەم ى يشە كواچە وگوہ
رەيحا؟ ريۋاغ. وزەرەگوشخوەرە گوەر زياسمغەوپەچە بيسڵان
يابنە پصاصەو اراغەشاغەم سفەد قريۋاغ. سوەڵەۋرەپ ريۋاغ.
قامبوەلەتپشمرە ايدامرقانەمرە ضوہ زەرەڵەغوەو زەنبجەغو
حالەليطوەو شتغ. پشہ قامبوەلەتر بيسڵان پراپترەم يماخوڵە-
شتغ. قامبۆلەت قاريغاشى، ايدامرقان خەكور يەكوەدڵەشت
وموويچ خوشتەپ ريۋاغ. اشفەدەڵ اوچرەپ خەكوم ہچەڵە
نقو قريۋاغ. خەكور قزەخاحى قساۋاغ وموچمە ويبلەغاغە زغە-
كوەدشت قريۋاغ. سوچن ہۆى قەكوەژى صہنە اريغەوچى
ايدامرقان قاريغەشاغ، يەشخى، يەصوى، پسہم زدغەپسكنەو
تغاكو ايدامرقانەم ريۋاغ. تـكوەن صحامچە تىشخەر باذم
اشخن ہۋاغ. اشخەم تاركوەشتەپ مدە شظخەم تاركوەشت
ہۋاغ ئاشە ہئمغەو شاوم قيچغەو ششخەتى شەسـہغەخ،
قامبۆلەتم ہغازى شخوەنچەر قشتاغ، قوەلەظمە تارەيوەن

وتەیسغ، یەسمتمە پسەکودڕ خون ڕۆی ریتغ. ایدامرقان شەسی قەبەرتایە قەکوەژغ

مدەچە قەبەرتایەر ایدەمرظم شحاغەو، ایدامرقان تەبغەوچغەپ جڕنە خەچتی اخەحاژغ، ارمرمە تدە خوژغا؟ قاکوەمە ذە قشەن خەغەگوەر یەکوەدلەنچە تەینەگویە راؤاغ. ایدامرظم جەنجەش راغەضغ، قەکوەژمە یەصوضەنچە صوزفایەر یەصوض قاریؤاغ. اواختەم خەغەگوەر زئەمچە یلغەر بیسلان پڕاپڕەر =کورشەر ارغە. ایدامرقان قزەکوەژم قەبەرتایەخەر قزەؤچی بیسلان پڕاپڕەم دەژ کوەخی، ایدامرقان تشیغە-ئەژشتەپ، ی شڕ فەدە شئەپ یەژری زڕمغوە، یامغەوچمە وی پشڕغوە تەیکوەدەن، خەکوری یەکوەدلەن راؤاغ. خون یازغەوچن قاریؤاغ. بینسلان پڕاپڕەم قالە گوەرە اریغەشتەنەو چڕلەغاجە ڕضغ. ذە سفایەص مش فەدە مافەم صوی شەرە صوی بزەرە ضوئغەو صوقەیکوال اریؤاغ. شڕواجەر ایدامرقانم دەژ کوی بیسلان پڕاپڕەم مش فەدە مافەم ذە غاجە سیئەص قەرەکو قڕویؤاغ. سقەکوەصومە سقەکوەن ریؤاغ. سقەکوەصومە زفاپوەرە سد؟ سقەکوەشت ومؤەمە یەسؤەژشت ڕواغ. یەؤەژ ریؤاغ. قەکوەژی ریؤەژغ. ازغەگوشخوەرە گوەر سە یازغەوپوەن ڕؤاغ. مەفەپالەر قەسی، زفخەر قزەؤچی، بیسلان پڕاپڕەر یاشەرە یابزەرە یاپلمە مخونەو قخەچرە شاضەم ریتمە بزەپس ریلحەمە اریتزە ایدامرقان دەژ قەسغ. قسەت ڕؤاغ ریتغەپ، قسەت حیطوم اگو قیچغ ڕؤاغ. مخومە اوچشتەر سەرڕ ڕؤی قریتغەپ. ذەم زاغەحازەری پچەدژم قالەم شامبول راذغ. بیسلان پڕاپڕەر اوژ چڕژەچە شڕت، شڕو خەبارحە یەغاکوە قەکوەژمە افاشتەرەپ فەضو

گوەشەغەغہ یغبز.

لەبەظم یپخاصحەم سی جابغونەر تەیسمغەج،
مہ جاخەمجە خەبار قیجن سەؤەص،
سی بەدرەؤەظ قفجەسەلە،
الاحەم یەپلرە صاوەم سی وەرەدظەر شەرەمغوپش.

پشزەگوشەم زخەسزدەژن صحایجە
بوتاشەم ہقویطوەر سە سیئەژەغو،
مظوەغوانەم سیجان صحایجە
سابی زکویطور لەگوەنژە رکو،
قانصەوەضو قەمکوەژشتمە،
سدہ تحەم سەیژەغزنا!

چریەو سی مەستەیەسەر التەسم شزەبغرەصوت،
ایچہشخوە جصوەم قتەیسەقوتە،
پخوەنتە ضوزەظ گوشەر اخچال!
پەستە شقوەنالەو سقەنەژغ.

چہریەو سەسی لەنستەر، التەسم قزەیؤەزغاصی،
قانص، وەضو یوەرق صواشەر سابغویطوجە قزەدشل،
حابز ودظ مغوەر زخەلپەم
لنەپس مغوەر خەسەغەتاقو،
الاحەم ہقوتەژغەر گوەشەغەغم یوەردە وہن.

مگوقوەم یاونەم شەخوە شہ خەپش قیمنی،
زہ گوشەو قیناغەر پەصحەغ جحەم تەیزشی،
اصوەف ناجەر پخەنتاجەم دەولیاحی، خەت گوشەم شسلەنا!
بەجاصوەم سقرەغوازە، ثہزاصوم ەسقرەکواصە،

ہؤی. ایدامرقان طەکو یەنەگویاغ. پسم یەژاغەخ کوەخەزە پسم نەس فەیژاغەخەو، قامبۆلەتہ ہوژ زقریغەناغ، ایدامرقان قزەپڵەچم قامبۆلەتم ہنەپس قچەتەقوەو ہڵەغوغ. ہج وقستەیمغەژ سە سیاغەناح وەویلاژەپ قریؤاغ. قامبۆلەتەر یەوی ایدامرقانەر ہوچغ. جەمەنشارقەر زچەت شەشەر پخەزەتەیؤپچەتی، قزەتریتەقوی ایدامرقان دەژقەسغ. قزەریذەچ زەریذەچژی صحایچە ہپسە خەمتژەو زەخومَ جەمانشارقەر ئەچەچیتەینغزم تەیحەژی قزدیچغەم کوەژغە. ایدامرقان یحادە قەبەرتایە خەکو جەنجہصحە پشاغەطڵغ. ایدامرقان یەژ قامبۆلەت ہەہوچغەو، او غەپتراغەچە دیشی زہوچشتخەر قپاغەطسخی اریغەوچہغەوی قاؤە.

تژن پصەخو گوشەر زەرمسەغەشج،
حەمرہشخ قوپصەحەو سقلەنـہژی.
قازمرە قاتینەمرە زەتەیقواغەخەو داشژی،
گوەشەغەغظ گوشەم یدەمشژجە
الاحەگوشەم ضوەگوزی.
قەزۆەژغەر لپی بیلۆستەن.

شرطم.

شرطم زفاؤمر پصەصە ضوزە پارہتی،
پخەناقرم تەیسەو، سەمر قەوەر یەمکوەو،
وەیکوە تالەمە گوبغرۨەو، برۨمجەری زپخرہوەو،
یانەظمی یەئە صحاوە، اسۆتنەم ازیاضخ
ای ناحجی قرہقوەچشت،
حەیت ؤمری شومە یاو!

ناترفجە حاظبەگو، نەستەبەگوجە چەتقورت،
حەقوی شرہقوی قریمن، یانەظمی یەبلپقاو،
ابزاجەمی اریضج، اش ناحجی قرہقوەچشت.
یەؤەضوزە صحاشەخەو، قەشەن گوغوخەو گوغو تافەیملەو،
لہجە تافەمیەو حاخەر اغەحاقوەو، قوەخەر اغەتەجەو،
تافەمتەجژصوەو، مہصوەجە وەتەرم تەتداغەلحە،

پەڵاپەم سقەیکوەصالەمە وەمەربزەظەو قزەفەسەشە،
شەفژ ماچەو سزقوەغەپسی، نەفصەغوە چەت گوشەم
ہبزەگو تحە قەرەیچ سلەر خەسچژەو وەسەطوپشہژہ.
سەرستاپـۆل قزاشتەجە تۆپشخوە غوەزم دەجەگوہ،
قاخەج،گوچرە سی قانصاو تەو قیسخژن.
سەرستاپـۆل قزاشەجە

شخوەنچپەمرە شہ پاچەمرە قزەغەوۊ،
وثاغە مغوەر ثایەو زترياغاشی،
حاچەش مغوە گوشەم وراشەلەژمە
سمەجە پەسم سفەحازەر.
گوەشەغەغظ گوشەم ی وە رەدظ قزاۊەچە،
دەیمظہوصورە قەمفی،
شہخەر قزافچە قادەیموەصورە ثاحەنچ،
چەسەنچە صاوەر بەذەوەغو زەیکواپەم وەمشە،
وەمشەمە زومدەچە شہکوەر سہسرە
وەنە تەیسیەرە یەومت، غوەملەگوشەر زراتچە،
ئەحیطوگوشەر لمغەئەسمە وە وباغ.
التەس کوشەو فژ قەپتانەر
چہغ صحارس گوشەم یەسەغەلاژ،
سەسیلاژەگوشەر تەمغوەم شسۊەتەژنا!.
بۆتاش گوشەم سرياپخوچاس،
وەردە چەسەنم زرياسەغەپخ،

حەمتیەر ہشی، شہ بەجەندەر ہشی،
جەگوم قۆہحی، چەسەنخەر جیغەتەقوی،
ڵەسخەر ریتەقوحی، صحەتەیخوەر اغەستەو،
ژاوم چەپسہخەژحەو، تی پخەچوەقە زەیحەو،
تیشغن حژمە تە تداغەڵحە.
ثاپە زفاضری قەمکوەو، قاکوەری قامحەو،
حەیت اۋەری چەچەوہۋە، مەشەنەچم قراغاف،
وەنە حافری راغەقوت، شہ بەجەندەری حاولی،
ہصوت یلاغەو قەکوەژغ.
وہنە بای پصاص، پصەصە خوەرطار،
ژنطاپصەم چەسەو، جەگوەر قەسن زخوچە،
شغن حافەری قارەیغەح، ہثەغەبغوی ہمکوەو،
جەگواکوەخەر قزڵەکوەم، سیوزظەر یہصوەغاف،
نەیپەرە مەفەچہحەم فہگوچە سۆمفەو،
جەگوم سمکوەنمە یەۆەص ونە شخواپچەمی قحەچی،
پہت پچەمچە قحەچی قەب شپس اپسمرە،
مامرسە شہوانمرە قزۆیغافی،
زپاری ۆمفاغەم فەدەو، ہۆپضی قڵەچی،
قابزەو زیڵەچحی، پخەچوەقیطوەم قاروچوی،
پتہ پچەمچە قحەچژی، پخەچوەقیطوەر قزەپیچەو
شہمی قەیواچوالی، نەبقریبڵم قداحی،
وەنەقواپەر قتریچی، شہ پخەچمچە قەیکوەرەیخی،
حەبزەوہدەو وہلرلفەو، حەم قڵفغەو جەگواکوا!،
صوە سصومحمی، سڵەقویطوە ساحہ ہۆی،
ہئەچاچە قدیشایی، ڵەس بزاجەر دیغەپچەحەو،

اكوپم ار يارضج، نەمچى قڨوەرەج.

ماستەجە ئاگوەو گورخوجە مەلەدەيت،

ابزاجەم اراضج، اش نەمحى قڨوەچشت.

مەيدرسە چەسەر زەاؤس، پصەصە شسمە قتفيالخو،

يسقاتم شزەرەلهر، مەل لاغەم شزەضوژهر،

اكوەرتمى ارياضج حەيت ؤەرى شومە ياو.

چوەقە لەپثو، ابغەثهخەر جرەو،

چهر چحەمە اتەيسەو، كوەن لەچؤم قچەخوصوتخ،

شهومەو ياصوتهرپاوەو، زكوەرتى قرهقوەچهر.

چەكوە پەيرهخوەو، بلنم رەيخوەخوەچخەو،

تە قتچەچەپاسكوەخەو، تزەراغەپلەچەو،

تزهرزەپلەچچە اثەخەر قؤاغەشەو،

تزادەحاشخچە يابلمتغوەو، اكوارتەم اريضج.

چەكوەظ زەپلەو، غهن زتەيملخەر ياشخوەنچظخەو،

ياحـــەزەرظخەر قزەليوچوچەو،

زەدەيوچوەچمە ئاگوم زەدراغاشتەو،

شخوەنچەچظەر قزاشەچە برببجە يەبەنخەو،

مهتحەم ديخژنمە تە تداغەلحە، اكوارتم ارياضج.

اثەخەر قؤشەو پخەقەشاغەم تەيتخەو،

چەپثظ لانلەخەو، دەيلە ژەوچخەو،

اكوارتەم ارياضج.

بصەصە صوەروەگوەو، پصەصە گوەمهؤظەو،

ى پنەظەر اغەطاسخەو، ىطەسخەغوم زترەيغاف،

اسۆتنەم ار يضج ايناچحى قڨوەچن

حايت ؤەرى شهومەو ياو.

مەلەخوە زاوربەچ يغبز.

شخرهومتخم يامەلاخوەر زەرەخەبزەمض،
كوپ زەرەمضە گوشەم سە سقاخەلحی،
يقوحە شخوەنچ گوشەر يەغەغوازە،
كوپم ياوازە گوشەر زاوربەچ تحامچ.
ی دصاپاؤە گوشەر زەرەمەزاغوی،
چەش مەزاغوە گوشەم ظواغوەر قەسەپچ،
سی مەلم ياپچاغە گوشەر زەرەطورطولف،
سيانە قلفرهغيطو گوشەمساؤظوغەچەژی،
مرهچلە مەل گوشەر ازەرەثره شاپخ،
سی مەل شخوەنطەظ گوشەر زەرەثره شەپخويطوی.

حاتخ محەمەت ی تاريخ.

حاتخ محەمەت يلەس طوەچرە شرە رهنبژەو قانغور-
قوەظ ورياغوازەو كوپەو زەيپشەرم افەدەو سەری زەيكوە
سزداش رهؤی يەلەؤغ. خونەپ فەلەچنەپ رهؤی صحامچە
سرهچالەمی پشەرحە سرهخون زەيؤەم، خون رهؤی چالەر
زەيكواپەم زديشی، پشپەم قانغور قوەظمرە حاتخمرە-
قترانی ادرە ياغوسەخەم پالەقاەی يەژاغەخ. پشپەر غورياقامل
فەدەو قامرهلتخوە گوەرەم چەررهتغ. پچەدژره قەسری زشخەچە
پشرهنر رهشتەتی، قاملم خاحەتی چەش. وەخوفە قخەتشتن.
چالەر وچتەو بەرە يەموپچەو پەتی صحايچە، لەشەو يەزەش-
زەخوم، مافە قەسری وچەت قاملم سدا خەپضاحرە؟ ريؤاغ.

شہو بزاجہ دیغہخەو،
پصەصەلەسم قزاخەحەم، صوەختانر شریغاچی،
کومزنەچری اضوریخی، چوصحه بغوی-طوەر قجاضی،
کوجہ قلاغەسی، کوہ قوہشلقوم قزەپیجی،
کوہ صویطوم ریجہجەخەو، یانەدەژ ناغەسژ،
ابزاجەم ارپاضج ای ناحچی ققوەچشت،
حەیت ۆمری شہومە یاو.

قمزۆمژغەر: حامہچو قودایناەت

مەل غونە وەرەد.

لابە ی ارخوەنظەر سەسیەغەزپ،
یەغەزپایە گوشەر سەسی بۆرۆقو،
نچەپەرە چەش گوشەم سخەمپازی،
سزمرەخەپازە گوشەو پچہحەپایەر
سلەغوی بیچەر قایزغاش،
بیچەو قیازغەشاغە گوشەم جەنچ یەزغەذ،
چەنچەو یەزغەذغە گوشەم پشہ پخابلەر قەیچ،
پشہ پخابلەو قیجغە گوشەر چہرامم ہقویش،
چہرامم ہقوی ش گوشەر ئەصحە زەتەیپخە،
لہپخغە وج گوشەر زہ ابرەجظ،
مەجاجە قوەظەر تاوچە خەج،
شہ پخەچەر زیونە گوشەر گوەشماف داخ.
شپخو دەخیش گوشەر جاخەم راحەخ،
چەخە قەلەظ گوشەم لپسیەر وداش،
شەچہ کوحیش گوشەر اقدیاسەغەشہ،
دصە یەۆوش گوشەر دەپقم شەصہغوە.

قمزۆمژغەر: مەستافە قەلەصاو.

حاتخ محەمەت پخەغوغە حان فەیحص قەکوەژﮬ. ﻟﮬظەر گوضوی اخرت دونایجی وسقو ریؤاغ. تزکوەژجە چەم قورمەن فەسضژنجە نوزور سەغﮬ ﮬؤاغ. حاتحمی سەری وسیات ریؤاغ. وە زفەپواغەو قسەمخولاغە شئەپ، زفەپؤاغەر خوغەص وسەغەگوضوە تیات! ﮬؤاغ. شئەفە یاتە فەدەو زەریشاغ. حەتخ محەمەت جﮬنەپاچحەم ﮬپخو زەریغوەتغەر جارﮬ.

قوەستەر زەرەضوەکودغەر:

حەتخەر لەن زەخوم وەسیەت قضﮬژغ، حاتخ لەپق زﮬ ناح قەمنەفە مﮬ قصوفاضەرە قرﮬصوفاضەشت، زفمە زﮬگورە اؤەمی زﮬصومغەدەیل، قاریؤی لاغە. زفمە ارصووبوتمە سحات مافە صوەیژاغ، دونایە ملکوەر قرﮬصوفاحان، صوەیناح بای زی زف شمئەو صوخون، اؤی اغەدەیلەتی لەخەی حامم ترالحی جالەمە زﮬخاوخومی، چەشم حاتخم یصوز جﮬنەمە وناصوە افیضنەو شتزە، جالەخەر قجەخوصوتی اوبتغ، وﮬنەم قاشی ﮬصحەث خاوپجی، ونەصحە پخەچونەم رالحاغ. یەژر پەکوەرم یسەو، یەمستخەو یەمﮬصوەو، شاو یمجەو، دﮬن رالحەمە ﮬؤەو مازرە یسغ، قادەمگوشئەو. وسەرەظ گوەرەم یەوپﮬژغەخ، زیقرﮬؤرەپ ﮬجی شتخەرەپ، سدا تضەشتەر؟ زراؤەم، ضوەمج پخەشاشە، صوقوتی مەضوەشخوە ضوضی، حاتخ یالەغوپشخوە پسﮬیزەو صوضی پﮬصول، قوەلەوەر قبلەم فەظوغازی ضوەصوبز ﮬلاقوە ظوغەتخی جاصوضی، صﮬنەم فەدەو ﮬصوە تەیصوخ، صﮬنە پساوەر ثاثەم پصولی ماضوەم یەظوغەلﮬغو، اغەر زی لەغوجە قەمگوشائمە قساضوؤ قاریؤاغ. حاتخم یاگواشە پصەصەظیە گوەرە قیجاغەو اننە سصحاث تدە احغەو زەخەپخرﮬغا؟ زرەیؤەم پخەچو غوانەم یپلحەمە ﮬضەشتەپ اؤەو زەخەسخغاغە قریؤاغ. سلرە پەتنی قریخژی

وی ۆەف خەڵەپ، واسۆەمە وشنەشت ڕۆی صحای سشنە-
شتەپ قساۆ ریۆاغ. مڕ قاملم ڕگوزەگو، جەخاصوەم فەدەو
وباغە، پخەنطەکوخەر قەیغەوچوەجغەو شتص، سەپخەنطەکوم
ستەیطسحاص پشنەم سەیوە زخوجە، گوەشماف! گوەشەفژ!
گوەشناغو! سۆەو پصاصەمە سیاجەمە قخەچخەص وڕجەو
زمەوبوتخ. یاجەگواکوە کوواکوەخەر یاغوسەخەو، شڕوطوەچیطو
پچەغوالم اتەیسەو صحەغرتخەر یائەو شخوەنچەر اغاوەو، مافەقەسری
سەغەوجخ. چەشخومە زەبغرمەجژص سەری سقەکوەژڕ چال
قریۆاغ. زیگوغو قەسضغەمە واشڕشنەرەبا ڕۆاغ. ساشڕشناخەرەپ
چالەم ریۆاغ. نچەپە قامڕل وجپەم ماشە پطەو ویطسحەو
چی واجۆتەیغەواغەو وجم اوژەر نەیوش، جەگواکوە
خەرقتەیحی شەقتفەکواح اۆەن یەڵەۆشتخ. قتەیحەو وجەر
قەیکوەجزە شەجەغوە وژم جڕنە پاچحەم ڕپخو دصەکوم
یسەو شڕو صحەغرتخەر یئەو قاخەحاشت، وجری اغەبیاوشت
جەرمەسم یەظڕو، شنوڵەۆ شغو راترەپ، پشنەر قەزغاجەمە
قجەڵەتی تژن زاجەجە فەپاغەر الاحەر زڕ ۆی یەپخوی ڕبغ وبت،
پئە زەرذەژ وە قڕوەمووەرە چگوم یەوەزە پئی، ژی، ڵڕ قرافشت،
فیتلە قپجاذەنص، واصوەم وداحیەشت ومشتاخەو، ومسکاخەمە
قفەنەشت، وقەشتاخەمە، ادغە پاۆە پڵەغوژشتەپ ریۆاغ.
زەریۆاغم تەیتەو، چالەر چەشم طغم چەسغ، وجری زەخاحی
حەرمەحەرحەسەمی قڕۆی، پشنەری قفەجیی، چالەر قجەڵەتی
تژن صواسەر زشغەر قڕوبوتی، تەیزەرەحی یەواغەخ.
قانغور قوەظمی ڕگو کوەدغەو، پشنەظەر قڵەصوی پشڕپەم
فەکوەژغ. چالەر ڕشی ڕشتغ قساۆەن ڕۆەزە چەشم
چیاغەپ. پچەدژ قوشلقوم قانغورقوەظەر یەپڵخەو شسزە،
چاق ۆەو پخە زەپج ماقە زەخیخغ. قانغورقوەظەر قجەجەیمە،

اسخی غوەمله افەخوی قەکوەژغەخ. محەمەت پجەغواله تەیسەو یاگواشی پجەغواله تەیسەو، یسەمەگوجە گوەتەو چەش ضونجم شبلەر قەخوەپسکمە یغوسەمە الەغوشتغ. چەسەبی یابخو ی صوزەو زەیکوەم قیجژی، چەشم وناپچەم زؤاحەم غبزە ؤەماقە زەخیخغ، زەیدەؤم حاتخ محەمەت یغبزە قەیؤە. یەجی پچەر ؤیخی یحەژی، چەشم یلی پچەدژم صوزم ﺤستخەر قاریغاشی صوی پخو صوشەژ ﺤؤی اریغەشەژغ. زفیطوپشژغەر اضاغدپ. صحالەر قاحی اغەوچوی راحلەرە ﺤحەجەو، چەشی مافی حاجەو، ﺤحەجرەم وتخنذافە فەخوشتغەپ. حاتخ یاصحالظ اؤەو جری یاٴ. قانغورقوەظەر شجە پشنە یەوەو، یەزەشتی حاجەشم یزاقوەو یسزە، وج وەرەدظ قریغاؤەو، حارمە حاسەم لەشەو زیریغەئەتەو زەخوم، وﺤنەم جﺤیج قﺤؤە زەخوم، سد قەخوی ﺤؤی قاپلەیمە، جەخاصوەم مەوجخەص تیز. قانغور قوەظم پشنەر قشتی، قواو ؤەو ریوتەجی ﺤفوتەژی، پشنەوەنەر اش شیغە ئلژغ.

حاتج محەمەت ی غبز.

یەدغاژەمە بەرەؤماف، قەسژمە سی مەفە غویطو، ەوزغوەتژغەیمە بذیطومو اگوم وشزغەچیەنتەبا، حاتخ قوەگوشەجە سی اشمەت.

چەسەبی گوشەم وزەتراخ، شﺤداخە گوشەر قپلزمراش،
زەوزغوەتژغەیمە بذیطوم اگوم وشزغەچیەنتەبا.
وەیژەگوشەبا شابەرقتفەزفن.

زیانەظ گوشەر صحاپەوەس، شﺤؤاغەگوشەر بغەصوەچەسەی،
زە وزغوەتژمە بذیطوم اکوم وشزچیەن تەبا.

ﺭﯨﺌﻐﺰە، ﻣﺎﻓﻪﻡ ﻟﻪﻭﻡ ﺭﯨﺼﻮە ﺗﺮﺍﺧﻐﻪﻭﻭ ﻣﻪﻟﻪﺭ ﭙﺴﺎﻭەﻭ ﺍﻏﻪﻟﺮﯨﻐﻮە، ﻟﻪﻏﻮﭖ ﭙﺴﻪﺭ ﻗﺎﻇﻮەﻭ ﺯەﻳﻠﻪﻏﻮﻡ، «ﺍﺳﻨﻪﺭ ﺍﺳﻪﻳﭗ، ﺍﻟﻨﻪﺭ ﺍﻟﻪﻳﭗ، ﺣﺎﺗﺦ ﺍﺷﻤﻪﺕ ﻳﺤﻪﺗﺮﺟﻪ، ﺯﺭﯨﺤﻪﺻﻮﺭە ﺯﺭﯨﺸﺮﯨﯚﺿﻮﺭە ﯙﻣﺎﻓﻪﻭ، ﺻﻮﺷﻪﺭەﻣﺞ، ﺯﺭﯨ ﺳﻪﻏﻨﺪﺍﻕ ﺻﻮﻳﻮﻧﻪ ﭙﻈﻮﻏﻪﻻﻍ، ﺳﺎﻭﺭﭙﻘﻪ ﻣﻐﻮە ﺗﺤﻪ ﺻﻮﻓﻪﻳﺾ» ﻗﺎﺭﻳﯚﻯ، ﭼﻪﻟﻪﺳﺎﺑﻰﮔﻮﻣﺮە، ﺣﺎﺗﺦ ﻣﺤﻪﻣﻪﺕ ﺭﯨﺸﻨﻪ ﺣﺠﻪﻡ ﺭﯨﻘﻮەﻭ ﺟﻪﺧﺎﺻﻮﻣﻢ ﺗﻪﻳﺴﺘﻰ، ﻗﭙﺨﻮﺍﺗﻰ ﭙﺴﻪﻭ ﻗﺎﻇﻮەﺭەﻡ ﻗﺨﻴﺬﻯ ﮔﻮەﮊﻏﻪ. ﻇﻮەﻥ ﺯﺧﻮﺟﻪ ﭙﺨﻪﺋﺎﺷﻪﻣﺤﻪ ﻗﺎﻏﻪﺗﺨﺤﻪﻣﻪ ﭼﻪﺷﻢ ﻇﻮﺍﻏﻪﻭ ﻧﻪﻑ ﻗﻴﺠﺸﺘﻎ. ﺷﻪﻧﺠﻪﺭ ﺍﻭﻧﻘﻮەﻭ ﻟﻪﺧﻪﻯ ﺗﺮﺍﻟﺤﻪﻣﻪ ﯙەﻏﺎﺧﻪﻭ، ﻣﻪﻗﻮﻡ ﺍﺭﻏﻪﻥﭼﺎﻏﻪﺯﻣﻪ، ﻣﻪﺷﻢ ﺯﺭﯨ ﺑﻘﺎﻧﻪ، ﺧﺎﺫﺭﯨﻤﻪ ﻭﭙﺠﺎﻏﻪﻭ ﻧﻪﻑﻗﻴﺠﺸﺘﻎ. ﭙﺨﻪ ﻗﺎﺷﻪﻥ ﺧﻮﻣﻪ، ﻳﻪ ﻣﻪﻗﻮ ﻗﺎﺷﻪﻥ ﺧﻮﻣﻪ ﺗﻪﻣﺎﭙﻘﻪﺭ ﺑﺮﮊﻡ ﺭﺍﻟﺤﻪﻭ، ﺯﺭﯨﻔﺎﻳﻪﻡ ﺭﯨﺰە ﺭﺍﯙﺍﻟﻪﻣﻪ ﻗﻪﺷﻪﻏﺎﺧﻪﻭ ﻧﻪﻑﻗﻴﺠﺸﺘﻎ. ﭙﻪﺭەﻇﻴﻪﺭ ﻏﻮەﻣﻠﻪﻅ ﻓﻪﺩ ﺯﺟﺎﯙﺍﻏﻪﺭ ﺣﺎﺗﺦ ﻣﺤﻪﻣﻪﺕ ﻳﺎﻏﻮﺍﺯەﻭ ﺷﺮﯨﻮﻛﻮﭖ ﺯەﻳﻜﻮە ﻳﻪﮊﺍﻏﻪﻭ ﮔﻮەﺧﻪﺯە، ﭙﻪﺭەﻇﻴﺎﻟﻪﻡ ﭙﻪﺭەﻇﻴﻪ ﺍﭙﻴﺰەﻭ ﯙﺟﺎﻏﻪﺥ. ﺻﻮﻯ ﺑﺎﺷﻠﻖ ﺍﺭﺯ ﺻﻮﺿﺮﯨ ﺭﯨﯚﻯ، ﺍﺿﻰ ﻳﻪﮊەﺭﺧﻰ ﮔﻮەﺧﻪﺯە، ﭼﻪﺷﻢ ﺿﻮﻧﺠﻪﻭ ﻭﺍﻳﻪﻭ ﺧﻮﻯ ﺻﺤﻪﺭ-ﺧﻮەﻧﻢ ﺍﻓﺎﻳﻪﻭ ﺯەﺧﻮﻡ، ﺯﺭﯨﭽﭙﻪ ﺷﺮﺍﺭﻳﻐﻪﺗﻪﻗﻮﻯ، ﻳﻪﻭﻯ ﮔﻮەﺧﻰ ﺗﻪﻳﻨﻪ ﺍﺩﺭﯨﺞ ﺷﺮﯨ ﮔﻮﺍﺭﺗﻪ ﻗﺮﺍﻓﻰ ﻗﻪﮔﻮەﮊﺯە ﻏﻮﺍﺯەﻡ ﺣﺎﻯ ﺭﯨﯚﻯ ﺷﺮﯨﻮﺧﻪﺭ ﺯەﺗﺮﻳﻐﻪﻭﭼﻮﺍﻏﻪ ﻳﻐﻮﺳﻪﻡ ﺍﺷﺶ ﮔﻮﻣﺮەﻡ ﺷﺮﯨ ﺋﻪﺩەﮊ ﻗﺎﺷﻰ ﻗﺎﮔﻮە، ﺭﯨﯚﻯ ﻗﻪﻳﺠﺎﻍ ﻗﻪﺳﻎ. ﻣﻪﻭ ﺯﺭﯨﮔﻮﺭە ﺷﺎﺭﯨﺺ، ﻳﻪﭙﺴﻪﺥ ﺭﻳﯚﺍﻍ. ﻳﻪﭙﺴﺨﻰ ﭼﻪﺵ ﺿﻮﻧﺠﻢ ﻳﻪﺋﻪﻳﻤﻪ، ﻣﻈﻮەﺻﺤﺎﻝﺷﻞ، ﮔﻮەﻧﺪەﻏﻤﺤﻪ ﺯەﭙﺨﺮﯨ ﺷﺮﯨﻢ ﺯﻣﺮەﺗﻪﻳﭙﻠﺤﺎﻧﻪﻭ ﺭﯨﯚﺍﻍ. ﺭﯨﻐﻪ ﺗﻪﺭەﺯﻯ ﻗﻪﻳﭙﺴﺨﻰ، ﺷﺮﯨﻢ ﺗﻪﻳﺘﻪﻏﺎﻟﺢ ﻗﺮﻳﯚﺍﻍ. ﻳﻪﺋﻰ ﻓﻪﻣﺌﻪﺗﻤﻪ ﺳﻪ ﺳﻴﯚەﻓﺮﯨ ﺭﯨﯚﺍﻍ. ﺯەﻳﺌﻪﻡ ﻗﻪﭙﻆ ﻓﻪﺩەﻭ ﻗﺌﻪﺗﻰ ﺷﺮﯨﻢ ﻗﺘﺮﻳﻠﺤﺎﻍ. ﻟﻪﻗﻮە ﯙەﻧﻄﺎﻏﻪﺧﻪﺭ ﻗﺪەﺋﻪﭙﺌﺎﻏﻪﻭ ﻗﺤﻪﺟﻦ، ﻗﺎﺣﺮﻯ ﻗﻪﮔﻮەﮊﺯە، ﮔﻮﭙﻪﺭ ﻏﻮەﻣﻼﺟﻪ ﺧﻮﻏﻪﻭ، ﭼﻪﺷﻢ ﺻﻮﻭﭼﻮ ﺭﯨﯚﻯ ﺭﯨﻐﻪﻭﭼﻮﻏﻪﺥ. ﭙﻪﺭەﻇﻴﻪ ﻇﻮﻏﻮەﺗﻤﻪ ﺻﻮﺷﺨﻨﺎ؟ ﺍﺭﻳﯚﺍﻍ. ﮔﻮﭙﻪﺭ ﮔﻮﺿﻮﻯ ﭙﻪﺭەﻇﻴﻪﺭ

جاورم ياحاده مەشضوبغانەص زەبغوڵ، بسڵمەنەو اخەڵر پچەدژتغەص مەشەپڵ، قاخەشەپڵجره حاجبيرامشخوم يحاد.

يەوەوەى سى چەله ناغوەخ خوغەضاغە شئەمە قساضوؤ،
پثاشەو حاجبيرامەر وچغەو خوغەص قاحژر،
حاجبيرام وچغم تەيخوەن ظيەم يەصوحل.

پثاشەو حاغوچەر وئاغە بزاجەص قاحژر،
حاغوچەر وئاغەمە تىحاجەششخوم يەصوحل.

پثاشەو شهغوشەر وئاغە خوغەص قاحهژر،
شهغوشەر وئاغەمە حاجەشظيەم يەصوحل.

اش نەمج قصوشمضغەمە سحاتحافە صوەيژاغ، ارگوشە تى لەوژ خابز يەؤەص، زضويمغەض گوشەو شەسژى، حاجبيرام گوشەم يئەضەغەضوخەر، زى شەنت پاصحەگوشەم راتەقو، زراتەقوەخهص وەرق صەوابەم شاغاى.

قەزؤەژغەر: خوطهظ زاوربەچ.

چلەوەرەد.

ماشنەر قزشاغەپسەر، قوەلەپسر زشر اجخرەر يەرمەلحابل.

٢ ـ اتاقەر زىحاجە نهشەو، وظغهصحەر زىكوشەرەخر لەشەپسنەظ.

٣ ـ ياچوخەر مەقوم فاغاله، ياڵخەر مەزم خەلحەمە حاجەمقوحابلى.

٤ ـ كارتبە شزەبلاغەچەو، پسهچاغوە شراغەچەخمە كوەشەحابلەظ.

٥ ـ مەزەوجەر اؤەص قدجهـ، ڵخەر اوجص دەحاژمە حاجەمزيا.

٦ ـ صوزشەر اؤەص قدەج، حايناپەر اضەص دەحاژ حاجەمزيا!

چهغهیه قوانثهر پجهغوالـهم یهؤس، لهگوهنژهوهس
گوشهر زی زهیکوهپال، زهومزغوهتژغهیمه...
بندلم شابهر قریفی فهمفبهر تفهزغهشهسژ، حاتخ
هقوهچه صوی محهمهت.

قهزؤمژغهر: مهستافه قهلهصاو.

حاجرهت غبز.

حاجرهت گوشهم یاغبزه زهضهره صاوهم قـهیظوغـاؤ،
اغبزهگوشهر قزاؤهچه ومرقچالهو شسخهر صوهیظو،
بهمظووهصوره صوی سهمرقهوخهر شظوغهت.
جهنهتمفایـهو بلممفـهمیه صاوهر صوشهس، شهوگـوشهو
شهسغهمه حاپژهقوم داحاقهرهشخوه تیغواز، قنزهدغهزهژچه
حاجبیرامشخوه تیقال.
پثاشـهگـوشـهو مهلظ تخاغوهر، دهمسهو قـهسژی،
پثاشمهینسیطوگوشهر مه شاو کومژم قدهت،یهوهوهی تی پشهظ
دهص حاجرهت صاوهخهر یهژاغ. حاجرهت صاوخهم توپ
وهماقهری قاغهؤی، ادهگوشه سی نسهناغو، سهرهگوشه سی
وهنهفاپه یهظوغهکومه قهبار داخهرقهسحن.
پثاشهگوشهم ینسه ناحظم مه وهنهفا پهر رهیغهکو، پثاشهگوشهم
ینسه ناحیهم تژن نهرپله گوشهر ضوهخهیذ.
پثاشهو مهلهظ تخاغـهر مهؤهصحهپلـاپهم قهیکوالی،
نهرپلهر قهیستهص مه لظتخاغهمزهیپلحه، نهرپلهپاچـهم
ضوزهغه ماجهو کوارته قریذه، پثاشهو مهلظ تخاغهر قهشهسص
قاخحه.

حەساس.

حەساسەو قارە صحە وپاغىرە؟
سبەغەن سؤەمە سە سشخرە تیاتەیپاست.
شغنەو زلاژمرە تیاتە ی اخچ،
دانەمرە دصەمرە زەؤسەصە
ڕپصەچە دەبغەزییەمە جەدگونچ،
شڕنچەو قزەنەگوشەم جەنچ یابغەؤ.
حاچەمزم وزراذخم وغەرش،
حەمز یەو چەقویشەر ویغەضوەژ.
چەرچانە قوە حاپەچەپش گورظوغاؤ،
حەساسەو قارەم یەصووؤەتەژ.
حەساسەو قارە صحەو پاغەرە،
حەساسە زەرەپاغەرە ڕئەصحیطو.
اش‌ڕنەکوصحیطومر وە ساور،
ساورەو شخوەنجەچ داخەر وەچەپقا کو.
شخوەنچڕشخوەم وزەیکوژچە یەرەجب،
بنەو قزخەچغەر لەقولەتس.
شەو ارزتەیسەر وە پترە غوەپڵ،
تامغەو اش‌تەیڵەر وە یەغەن.
پخەغیە وەوانەر ترەیغاچە،
نبەپخەو مڕپڵڕژیشەر. فچەیقوزە.
قازڕمەو ستانیثاپصەم پچەؤ شەیذ،
شخومرم یئەیاپەر قدەیغەچ.
الاشەم یچەرغەچە قافەمکو،

٧-لەبەظ چەیم صوزەڵدەس، پخەصەبە غەستنم صوەیڵەچمە. یەجەرقوەیەظ.

٨-چەمچەم ہصوە ترانخہ، تحەماتەر زشراتخخرە یەجەر-قوەیەظ.

٩- فەرزە بظاپەم صوزەڵؤس، سەکەلەو قەسمە صوەمەخہ جراقیەظ.

١٠-طہغورغور زی ازەناجەو ازان زشمجەژرە جراقیەظ.

١١-تحارؤەر قزشراغابە کوەن ڵاقوەر زشجاوترە پاطقوەیەظ.

١٢-جقایەر داخەو اغەجہ، پصەصابەر زشاغەجیرە حا کورنەحابل.

١٣-چەمجەر تغەچە اغەغومە، قوظغەغوەر جبەچە زەراحەمە قەبحەحابل.

١٤- چلەحاجەر پؤشتەچە زەراشە، اریستانتخەر قزداشژرە حاتغوظقوای..

١٥- بہغوصوەر قشتراتخمە، حاجەخەر زشراتخرە حاپەچەیەظ.

١٦-چەمتخوەنطابەر قدەجہ، نساچەو قدەجرە جەپتنچە یەرشەمە حاتیقوەیەظبا.

١٧-قاملہصحەر بەوقشاض، توچانەو اضہرەچہفەچە احژمە پشظحابلەظ

١٨-لەغوپر قزشاغاظوەو، وپچە پاؤرفزسظواغەر ولەپەظ بزاج.

١٩-صحەرغوبەم یبەرقاغەست، حاچەو یائەر چہئەم رەیستاحمە جامبەچیەظ.

٢٠-جەجەصحا کوزەر قراصوہ، قوظ صوغەم غوەوەر فاغاجەمە ادەمیەظا.

پسه‌ڵخوه‌و ویئه پسته‌وری زل ڕهمواس.
زڕ سه‌شخوه‌ظ ڕهواسه اخه‌مت،
غه‌تخه چه‌مظص کوه‌صوه‌نلال.
قوه‌لبه‌سته ئاسه‌ص بذجح،
فه‌رزاصحه دەس شه‌وجه‌نم سفه‌راز.
بغه‌چۆرزه‌رغه‌رغه‌و سفشس،
چاله‌ناح قمغه‌سغه‌می سده‌کوه‌ن.
قتفیزغه قوره حه‌په‌چه‌پش،
پشڕگوشه‌و ورسصوه‌می سی وزح یه‌ح.
ساحه‌و سراتغه‌می سفه‌یه‌نه‌پ.
پژه‌غوه‌پڵظ گوشه وه‌یقواصو،
ڕهڵه قوه‌صوه ظیطو گوشه‌ر قوه‌صوه حانث.
زه‌یکوه کوه‌غور قه‌سمه قواصوه‌م په‌س.
بلم قزناغه‌سچه ئاحه‌شان،
سقڕه‌می قفه‌سشه‌ن یه‌ۆه‌ص جه‌گوه‌ر یه‌ض،
جه‌گوه‌و اش ڕهضغه‌م لڕ شاوچ،
یمۆدفخه‌چه ماطه ماظوه،
ابذخه‌و ظوه‌کوه‌ظمه وراذخ.
چویطوه‌ر زه‌پتغه ابذاخه‌ر فه‌شحات،
چه‌رچانقوه حه‌په‌چه‌پش ار قبده‌یضه.
چه‌رچانقوه چه‌مگو یه‌م گورظوغاؤ،
تیانه‌ظه‌و قاره‌م یه‌صوۆه‌ته‌ژ.

قه‌زۆه‌ژغه‌ر: خوطڕظ زاوربه‌چ

شخوەنچپە زەخەشايەچە قاضوكوەژ.
اشفەدەو شت صاوەم سفەراز،
ونەرۆقوە باخچەرييەم سفەزگو.
حاجەمقوەباخچەرييەم سفەگويطو،
حەساسەو قارە صحاو پاغەرە،
پـاغـەو ىچەراچەر تحام يجاغو.
پصحە زىجـەغـوەنم حاپەچەپش فەوس،
دەيەفەو شرضوەذاپەر قحيازغاس
ورسرش وتەيمسمە چەوم ضواد.
قەزەقەر يەمذخرغەمە وقيمح.
قيحەنيحە پستەومى سافەتەجرەپ،
سە سى زەتەجغور وربليص.
تژنەو سۆمەصيبغوەر سى نەچح،
ار قەيپحلاغەچە سبدكوەنەپ.
سە سزدەكوەشتەر صوەسۆەتەن:
شر قارەو ارزتـەيسەر وەپچەچەغو،
تغوەنم وفەيژەصر وفەصواغو.
شەوجەنم ياچەلەغور سى پسەلخو.
چاله ناح قسلیمغەخومى سدەكوەن،
خەوسەيە پصاصەم بژنراخور،
زرزاقـوەو قـاخـەخـوجـغـەرى حەسەسەظ!
بەرەشسرە پصەصەظ تحام يجاغوە
جەغوەغوخەر قزەرواجەرە حاسەسەظ.
ويانەظر قروەجەژمەسىحابزظ،
يەظبظەو شئەر ويطسپ.
زەپە ناپەو شئەر وىپسەلخو،

خرثظ الەم يكوپ.

خرثظ الەر، شتەوجەن چناڵقو، وبرہخ بەرزوج، صەوەلخورہقوە
اڵدزكو. الەزكو خزثظالەم دەژقەكواغ، نبژی زفرہمضاغە
تەغاضە قريۇاغ. شەوجەنظەر تمغوەتەو خونەپ رہۇاغ
شەجەنم دەژ كواغەخ، ياڵەغون زراۇەم نەيكوە اۇی
يەژاغەخ. كوەخەرزە پرۆشنەكوەپ دەژ جەجغەخ. زەجخەم
سەلات خەڵاكوەخەر قياواغەخ. خرثظ الەر ياويص زسەلدات
رہوجغ. مەقووەنغوەشتغ. خەڵاكوەم ينەرال زاسەم خەبار
راغەضاغ. پرۆشنەكوەپ دەسەو شتغ. زاسەم شرہورہ قەپڵانقوە
اجەريە دەژ رہغەكواغ. اچەشم ضەخەو قەرەكورہۇی، رہجی
قەكواغ. زاسەم وناصوە قفيضغ، مشفەدەو شرہويش بزوجا-
ضەو قيحاغەص رہوژ يح رہۇی سوەتنە غوسەو قريتی رہوژ
يغەحاغ. نەفەر صرہغە وژمی اتەيحاغ. شخوەنچەوە ماقەخەر
زخاخرہغە. ززەخاخم وار اۇی لەيژاغەخ، يەژەخيص سەنجەليەم
زنەسخەم ينەرالەر، ی اشمتاتەر، قەزەقيش اوجغەو، پصاصەری،
راخيص يەژەژغەو اڵەغوغ. اوژ يحەخی اجاحاخيص زەخەواغەخ،
خرثظ الەم زرہ قەزەق رہوجغ. اشرہوژم قەپڵانقوەم يشقوجغ،
خرثظالەر قياوەزە قەزەقيتفنی فرہوجغ، قەپڵانقوەم يتيبل
قريغەوجغ، امافەم يەچەند نەسجە. يەطانە قەپڵانقوەم رہگو
كوەدی يسۆتنە يغوسەو قغەزەژغ، ياشخەر وچواغەتی شرہويخ ناح
قەسرژغەپ. پرۆشنەكوەپ زاسەم دەژقەكوەژغ. سد خوغەر
فريۇاغەتی قايخوڵاغەر زرەيۇم زاسەر غرہغە. اۇەفم
رہغەگومەجەو شرہو صيش فەديز زەخەتەو شتغ. سد امال
رہۇی اخەم زياۆرہجم قەفكاسكەمرە نيغينەميسكەمرە ازفاگو يمجمە

قوه‌جه‌به‌ر دۆ قوه محه‌مه‌ت ی غبز.

طوه پساپه گوشه‌م شبله‌ر شه‌غواغوه،
ژوهوبغو گوشه‌م تۆپه‌ر شاغاوه،
تۆپ ازات گوشه‌ر قتفاخه‌زش.
چه‌یحه گوشه‌م سقز داپڵه‌چه
پچه‌غواله گوشه‌ر چله‌م قفه‌چه،
ته‌ینغزم قیجغه‌قوحه‌ر، محه‌مه‌ت گوشه‌م ی سمه‌جاپڵ.
زه‌ستپخوببل گوشه‌خه‌ر زهزه‌خه‌پڵه‌ژچه
ده‌نه‌ف صحاث گوشه‌ر قزه‌ڵراچ،
زی پچابله‌گوشه‌ر تحه‌م ریچژغه‌ر.
قوه‌جه‌به‌ر دۆ قوه محه‌مه‌ت.
محه‌مه‌ت گوشه‌م یهنبجه‌غوضوخه‌م
براق گوشه‌ر زه‌ڵاغه‌سس،
طوه‌پسه ده‌س گوشه‌م یهپصه‌صه‌داخه‌م
غه‌زه‌وات گوشه‌م گورهشته‌ر فاض.
لاستچ گوشه‌م خاغه‌ضجغه‌ر
زه‌ شهپخوببل گوشه‌ م یاصحه‌ضوه‌پخج،
دانه گوشه‌چه زه‌ڬوه‌ر پخاغه‌و زی قاصحه‌م شیازغه‌گوه‌ش،
چه‌شذقوه گوشه‌م شه‌خه‌ر خیابغه‌تی،
نه‌فصهغوه گوشه‌م زی پسه‌ر خیخغه‌ر
قوه‌جه‌به‌ر دۆ قوه گوشه‌چه محه‌مه‌ت.
وه‌پشپخو گوشه‌و حاببه داخه‌ر،
چه‌ش ده‌س گوشه‌م یه‌وه‌غه‌زه‌ش،
جه‌پشه‌نهش گوشه‌و قراشه‌ڵاغه‌ر،
حاجه‌مۆله گوشه‌م زه‌بغراشژ.

پساوەو اوژ قیحرەر قائیمغەئەسنەر یوناصو، صحاج یوناصوە یؤەف ناح پەمج خەمڵەو ماکوەخ. اوزە خوەتەشخوە گومرەم شەوجەنری پصاصەر زئغری دەچغەو، یاشەنەرەر تدەشئا؟ طومزە خواتەم تزؤاحەم یەپسخغەو وەنەگوم شخوەنچەر یغەڵەداغەو تؤچاغ. اسحەتم قتخاویص ینەرال زاسەم یـہضوپش افیثارەر قـہوجغ، چـہخ ـہؤەمە یش ریغەژەژەو، اش دەغە- ساغەو شتغ. قەپلانقوەم یش قوجغ. وارپرە چەتوونەمرە ازفاگو قەزەقیبلرە زـہ افیثاررە شیبغورە قشیوجغ. پصاصەری ـہپەرەمافەمی مؤش فەدەو زەراغەفاغەو چەشمی غوەگو قرکواغەخەو یەطوەنەرە مافەمی یەژەژغەو، یاشی یالی، قاخەمئەو اضاغەر زەیڵەغوم امافەم زاسەم مخەر چگوم قتەیخواغەپ، واصوەم قەیمخغەخەمە ـہؤاغ. یەطوانەوناصوە اضی، پصاصەر زاحم فؤرمەو یائاغەم تەیتەو پصاصەر قاشەژنەو اخچەو مینیپض قساتی سپصە قرالحاغ. سـہکوی وناصوەر یاسؤاغ. پصاصەم سکوەژشتەپ ـہؤی وچوغاغە. پؤرم فەدەو زەراحاغ، ادغەشغن داخەچە قافەپاغ. شەوجەنەر اپە یتەو، پصاصەر زئغری اش ـہوژ یتەو خرثظ الەر اوژ یزە قەیژاغەخ. اضاغەر اضوەغەضەغوەنجە زفبە چەتونەم شزەؤچەغاغ. دوخوەڤؤی موزیکەر لەبەڵەمج ؤتەو نەسغەخ. ومرق خەبزە داخەچە موزیکم یەوەخەزە داشاغەخ پصاصەم سد ویئغچەو وائغا؟ قزراؤەم، زی سەسی ئغچە ناح داخە زف ائغغەپ، خەبزە داخە زخەڵری، زفغەر زیئەری ادغەر ارـہ. امافەو سزاحغە ـہوژ زی قین سڵەغوغەپ ادغەرتغوظم فەد اؤەشتغ صحایچە سەسڵەجغەیمە سقە گوەژشتغەپ، شـہویش قوەدیەم صوە صوافریقوغەپ، سەسافریقونیا؟ قاریؤاغ. سؤمە مینپـہض ناحی ناحبە پەدارکەو ڤراتغ. ڵەشەو قاغاضوەو موزیکچە قداشژغەخ. شەوجەنرشـہقارە تەیسغ ساغنداق ـہئغغ،

كواپه یائەپ اۋاغ. یەطانه زاسەم وناصوه ہضی كوبان ۋصوه-
یطۋم ازفاگو ہوبنغ. كوبانمره وارپره زشزەخەڵادەرەم
یەژەخەری نەسغەخ، نەفری صغه، خەڵا كوەخەری قایواغەخ،
یەژخەری یاوی زہسەلاتی خرثظ الەم اش قشیوچغ، اش
تەیتەو زاسەم یستہوكوپ یغوسەو قنەسغەخ. شەوجەنەر پسہ
گوزەگوم نەسغەو، پصاصەر زئغری اش ہوژ یتەو، خرثظ الەر
پسہنم خەمحاغەو قزنەسخەم خرثظ الەم یەواغەخ، زچی افەغه
گومەچغەپ، قایموەو تغوظم فەدەو زیپڵحەشتغ. یغوسەخەر یەچفه زف
ہغەكواغەپ. اش ہوژم یەژ خاحییچغ. شەوجەنەر زەرەیچەو
یەپسخی ی ش وانه ہغەتەرەزژغ، پصاصەر زئغه الەزكوەر
زەیچم قەئابی پصاصەر شەوجەنم ئیخی اش ی ش وانی
ہغەتەرەزژ غ. یەطانه شەسژی پصاصەر قریتژی یەژری
شەسژغه. ای نەسفەچه خرثظالەر قخەچژ غ. ادەرەخەری اش
ہوژ یتەو حسان ہزەو نەغوەی چالەگوەوه قایواغ، اش
خرثظالەر یەویص ہوچغ. انەغوەی قواجەم قكوەزرمچمه كواپه
یئاغەپ.
یەطانه زەرەزەخەتەو، بەشی، وەشی اغوەترەمچه قیاوەخەزه
چلەم قدەچژغەخ. شەوجەنظەر قامش وطوەنچاغەمچه یش
ہتحەكومەلا پصه داویص اخەچغ. اش ہوژ یتەو
پصاصەر زئغری كواغه. یغوسەخەر زەفەضو یەحەفه نەس
خرثظ الەم زف ہغه كواغەپ یەوەخی صحایچه زی راضاغەپ.
یەژ الەیژەژغ. وارپ ۋصوه اوبتی مخەر ینجچ كوەشتخا؟ اۋەزه
وارپ ستانیثاچەم شہت ۋاصحەم زنەسخەم شەوجەنم چەتونەم
زانچەو قتریغەپسحی، قەیژەژغ. پصاصەر زحری اش ہوژ یتەو،
خرثظالەری اش اوژیتزه قەیژەژغەخ. غوەگولیه گوەره اریمغەكونەو
شەوجەنم یوناصو، الەزكومی پصاصەر ہحنەر یوناصو، خرثظالەم

پچەن فژہظم ی وەرەد.

یەریوەو زاۋەچە پچەنفژہظم یومرەد ی تخد،
زمرەغەدہدەو شامبول خابزەص مەزەیکو،
ئاتەم قزەیکوچە ہبلپق صحیطوچە قیەبوت،
تحەم قمبوتمە قوەلبەستە ئاسەص جناش،
یاش زہزەۋچەچە مەزہقوەنظص مەزەیکو،
پچەناخوەو وکوەشتمە شچەصوە جەدگو یاغەض،
چەت ونە سەضص پەچاوە افەسمضەو اپخەخ،
اثەخەر پخەخص میەپخەصوە زہنەم زەلپەش،
شەرواجەو قاخەجرەم زەلتەیوۋ یاخابز،
چەیەبز امضەو بژحە چەتونەم جەحاژ،
خومرەلہچەو چاغەمە بیتو پشمافەر یاپاش،
لیش زادەزغاکۆەچە زامغەسکەجژەو قەکوەژخ،
تغەژمر قەیپشەص چەکوە چەغم قچاحەخ،
گوبغەم زیزغاحەخەچە ئەچەسە زکومر یاپاش.
قزاغەزەژچە ونەصحە داخەر اپخەخ،
خاتەم زہداحەخەچە غە ناترفەر اوہخہ،
یەریوەو سەۋەص پچەنم ی تخدمر سەغەش،
سەغەشــکورکوص وەبزەغو چەلجغەمچە ساخاو،
الاحەر زەواغەم پچەنم ی خوبغەر رەیغاژ،
سادەلەژەن سۋی فژہ لیاغەر سخیذاغ.

قەپتان فژ شہغ، چوەقەڵایە شغغ. وبخەر پترەغوەپڵ تەیسغ، ثیەغوەژشغز قەپتان صوزە شغغ. خرثظ الہر پچەغوالە تەیسز، پەؤەفژشخوە وطوەنچاغوەو شغغ، ثیەشخوانطە ہغوا پەخەر پوتغەو ہگوپە لەژاغەو، قوتن قەپتانہر قخەشەو شغغ. تژن خەپخیش تەیڵەو ادغەشکوەنچ ہئغغ. شکوەنچ ی ماقە زەخەزخرەم ہضەژەو شتغ. الەخانەم یشە زہنەسرەم نەسەو شکوەنچ یائاغەپ. شمغەخو حاجەم بایزرقوە ی پۆرخانقوەم سجغوەو قەپڵانقوە الجەریە یەوپچغ قەپڵەغوغەم اناح شہولەخوپخەر قساؤی ہؤی. زەیوپچم مرقریؤاغ. اشفەدەڵ تەقیخپژناجہبغوە تژنەپ، خانقو خرثظ الہم ناح ڵەخوپخە سڵەغوغەپ ہؤاغ.

تتسهو مالچحەو تحە مەلەچالە گوشەوی تقا کویەپ.
صحاخەر وموباتەو ار وقیەچەسشتمە قیەچەسا.
یە سقزمررەخوەو اشهصوترچەس گوشەری سیجاغوا.
زمرمسیجاغومر سینبجەغو صاوە گوشەمیقزداضا.
یەر صومەلەچالەمە مهـ چەلظ زکوگوشەمی صویەبلاغا.
صوحاچە غومزاجەمە مهـ تاخەرە غوەگو گوشەمی صورکوا.
غوەنچەجبخە صوفایە گوشەمە ارقوەچەسە زکوگوشەمی قحنا.
صحاخەر وموقوتەو ار وقیەچەسشت گوشەمی قەیچەسا.
اش وزبلەچیچە ارچپە سەلام گوشبەری پحژنا.
وی پثەضوە شەنەصومرە، وی شەغن صوغەرە ساحنەرەپ سە-
سی پثەضوە شە نەصوەو زفاپۆمرە پسچثە طوەظومژ
گوشەچی پساحغا.
ار سیغن صرغەخەر ارنەغوەی فوهحەگوشەمی قهشاپشا.
سی یەرمجبەظخەر ارغە تخەپە شبلە گوشەصی قاخاو.
چاخەم یاپشهخافەرەشهصحەم صحادر یخی گوشەصقحەیذا.
بەیکوەلظ ظوغەخەر قامش پخەنجە زەومژا.

قەزۆەژغەر: خوطهظ زاوربەچ.

حەتخ ياقوەچاس.

حاتخەمە ياقوەچاسەو اقوەچەسەظيە گوشەر مەشا كوا.
وەر ى شەكوە پشپەر وەرافپسچەى گوشەم قشەيض.
وەر ى شەپە ضەغە گوشەم وەرنبجەغو صاوە گوشەرتەيپشالا.
وەرى پشپەضەغە گوشەر صحەلم وەر يپشەر گوە
شەمى شمچا.
يەر زەرەشمچەر چاخەم ياپشە خافە گوشەمى زەخەيخا.
وە زەرەزەخەيخەو شووگوپرى غوسە گوشەو قەيژاغا.
وەقزەيرە يژاغەر قوەچا سەم يحەجەصويطومە وقاض
يەوقزەراضەو ارئەخوەمبە بزيجە مەصويا.
ار زى صوى ماقەر حاتخمە ياقوەچاسە گوشەچە سەگوغ.
سەيەر پچەدژز قەسمە ارچقەصحە پلاپە گوشەر قتفەيضا.
يەرچقەصحەم يەسەو ار زە شە وكوپ گوشەر يەلەغوا.
ذەگوشەر ەؤەن صحان ارمە شوكوپەرى ضوەماچا.
حاچە گوشەرى پؤەنچە ارمە شوە كوپە گوشەرى ضوەباؤا.
غوسە گوشە صوخوشتمە صوى شە ثاشە داخە گوشەمى
صويا وپخوا.
غوسە صومخوشتمە مەزەر زە شپتەمى صوەيكوژا.
تياتەر قصوە وپچمە داريەم يداخە گوشەر قصوفيەح ياصوؤ.
تياتەم صوقويمغە زاغەمە قوالەر زەشزاوە
گوشەم يەكوال يەصوؤ.
اربەرە پەتنا امە شوكوپ گوشەرى قنەسا.
يەر قوەجەسە زكوم اضوفەس سەلام گوشەرى قارەيخا.

٢ـ تزەیڕەچە تیغوە گوخەر بزەپسەو،
پسرخەر جەپخەو، گەغوەلاژەو،
یەژمژغوە ضوەو،
گوصحە چاسەو،
گوصحە پسەوەو،
چان قتەمبزەو،
وز قتەمکوەو،
تزداکومرەم بلمضو قیتخەو،
یالاح تغەون!

* * *

٣ـ مربسم گواشەو
مربظەر قیازغاحرغەم،
ی چەتخەم سەرمار االابظەو،
چەوبظەم زەگپسەو،
وەشخرە وەسرە ضوەملەو،
لر الەغومە نەح جەو،
جرش اؤەمە قەکومژەو،
ناح ماچە قمزچەژرەم
کوحە طوەج یزقچەژەو،
باالاح غەورنە!

* * *

٤ـ برسم گواشەر قزمروەگەؤرە،
سیلەغورنیبغو زەبغوتەو،
اگور یتەر سی ورنەشخوەو
سی نسەخەر جەنەچەخوەو،

خوخوەبظه

١- الاحەو دونایەر زیلەژغەو،
شمئەر خەزغەخوەو،
قەخوغەری زەلەؤەو،
زیمی یەملەؤژرە الاح!
غاتخەری قەسەو،
وەسەری کوەدەو،
چەتخەری قاقەو،
قازخەری غوالحەو،
چوابزەمه ؤلحه فاضیژەو،
مەش تضەن اؤەو زەیژەچه،
یاچوخەم اپصەخەر غواپلەو،
الخەر غوچەو،
پخەئاشەر جاکوەو،
چوپخەر کومرەو،
جەیەغوپەم فەدەو وصواصوەو،
اصوەغواپەم فەدەو وەنتەغوەو،
غونەم یەزمرەشەو، شاوم شصحەوقەو.
لەپقپ خوەو صحەپاصەو،
زینی ناپەم طوپ یسبەو،
سامەر زیچشتەر قفوەمشەو،
ثاتیشم غەظوەکواح قجەچەو،
خەیرخەلەو یاالاح غەبەظومەش قتەت!

زڕشخرم فیضەو،
گورضەخری شخرمایەو،
تحدغەلەج تی‌ڵاچەو،
تی‌کوەنچە تیمپڵحەو،
بەرچەت زیئە مەش قتەت یاالاح!
بزڕیپژری پژەیا کومری
اچەم زریذمە نەمسەو،
ژبغەم ڕغەسڕمە پسمزەو،
غوچەر سی تاقەو،
قازمر رڕزغاظەو،
بژنەر سی وثەو،
ثڕژاصومر سی جەد گوەو،
صحافەو حاجەرە سی صحالەو،
ای قەیلیەچر سی اپسەو،
ڵەخستانم ی پڵڕژمر سی چواقەو،
ومرقم ی‌صەر سحاچەو،
زەشمجەر سی وڕنەو،
سی ونە دەفاڵەء،
سی وەڵەی یەذغاخەو،
قەیحەخنم سەیمڕژەو،
چپەشڕوخەر سحەچەو،
سزجغومر زەپەشەو،
سەری سڕوزنچەو،
یالاح تشڕغا!

قەزۆەژغەر: مەستافە قەلەصاو.

صه وه خوهڵفه و،
قاڵفرمر زەفەدەو،
ومرمدمر زغەشەو،
لپشەری شخەو،
لهشخ سەيگوضوەو،
غەتخە ضوم سەيژەو،
سی ژبغە قەپپشەو،
تحمرە پشهرە انايە قچمفەو،
اگوی قچمچەو،
گوخەج سهيمئەو،
یائەلاح غەمينە سغەوهن!
اخمر زملمر سە ساوژ يەچە قيحمرەم،
هتخزمچە زەيكوەو،
هنە گوچە زائلەو،
زهؤپڵمرە هغاشتەو،
يەطەغوە نهبەو،
شەغور هبەغەو،
ضومرەيمر هڵاقوەو،
چەمتقەيمر هكوەپقەو،
ثەبڵەب رهكوەو،
زەڵهمكومژەو،
يالاح وە ضه! يەؤەص،
بهسم گواشەر تحە يەڵەؤه.

***

٥ـ ثغوەر نەصوەو،
صواپەر ژا كوەو،

حەساس.

وە حەساسەو داخەر صحە وپاغەرە،
وەشفەدەو پاغەو یەژاغەر تحام یجاغو.
تحەخەر زیجەغوەنم وفالەغو،
خەوسەیە پصاصەخەر صوی برژہنخو.
اخەخوچغەر سیحەساس،
حاخوبقہصحە یجوہغوەم شہوەو
یجژرەمە ساچەلەپلە سەسہش.
یوانە صوەت چەملمە سفەتەجرەپ،
سیزەتەجغوەر وە سۆمیص.
سی نەچح واسەر سۆمەصیش.
دەیەفەو شہضومشخوەر چیاسەغاسە.
ورسہش وتەیمسمە چەوم یەپخ،
ورسہش سەؤەصحای مژقہشەہپ.
مژہقشەپ سەؤەصحای،
قەزەقتەیمسغەمە خەتەپ.
بزەجە پسەلخومە سقاوہجہ،
قسلخومە سزدەکوشتر صوەسؤەتەشت:
بہن بایمە یاصاوەو،
شەو زہتەیسەر اغەن
جنەوز شکوەنجەچیطوەر،
چیقم دەلەوپقم یەپخغەر فەرەجەو،
افەدەو شتمە سدەکوشت

حەتخ محەمەت يغبز

وە يەدغاژەمە بەرەۋماف، قەسرژمە تيمەفەغيطۆ
حاتخقوەجە محەمەت غواز.وتفيەغوا زەبا بەرەۋماف.
ينجرجم شابەر قرەيفر،
فەمفربەرزغەشەسرژحەتخقوەجە محەمەت غواز. وتفيەغوازەبا
بەرەۋماف
پجەغوالەر پچاچەم رەيغەغور فەراغوەر يپەصەپاپج
حەتخقوەجە محەمەت غواز.
پجەغۇالەر پچاچەم رەيغەغور دەناغوەر زيشكوەملاج
حەتخقوەجە محەمەتغواز.
زيانەظەر صحەلەچەوەس وەسرشكوەخەر يزەيكوەپەضو
حەتخقوەجە محەمەتغواز.
وتفيەغوازەيەبا بەرۋماف پجەغوالەمرغوەر لەگومژەوەس،
زيشۋاغە مرغوەر بغەصوەچەسەيەر، حەتخقوەجە محەمەتغواز.
وتفيەغوازەبا، تيغوەزەماف. چەسەبيخەر شزەنەقوەفور
وەرقرقوەمە زەرياپشنال، حەتخقوەجە محەمەت غواز
وتفيەغوازەيەبا تيغوەزەماف و قەسرژمە تيمەفەغيطو.

ذەۋەژغەر: مەستاذە قەلەصاو.

شەتەیفی فەرە پچەغوالەر زەچالەر.
وەڵەفەچە ذمستکومر زەیپشەنجە چەرتپش.
نەغوەیچی چەلەمەتپشەر قیەشخواغوەمە حەمزەقوەچە. ئیسماعیل.
مەر پش خافەر ینەرالشخەم پەتاڵە.
زیفارەخەر ذمشخکوە قوغ ماقەم دەڵایە.
تەچەلیەر زایزغەمافەم مەپساڵە.
پشەرصاوەم پساڵەو ژیئاغەر مەپەژەر.
چربژ شوری ڵەسی خابزەصی شەیزەیچە.
شەپەلەومی وەنەگو نەچەو قیەحاصەر.
یبلاغەو زبغوەر حاژرە فەیغخەر.
قەبەر تایەمە اشمغوپشەژەو مافەیەم یەپسخژغەر قایتقوەقوە یسڵام.
تەچەلیەر قزابز مافەم ژیئاغ.
پشەر صاوەم ژیئەغە پساڵەر زەوەغوەم غەپەژ.
ادەگوشە سالیخە گواشەم ورەقواپس.
پشەر صاوەر زەقوەچە سحەص گوەوز.
تانجلیەر پچەدژ تغەم پەلد.
چەرشخوە مایسە چاتەر بغەپسەخ.
حادرخە ڵپسیە جاغوەر جاوش.
رەت زە قەچە زەرەشەژرە حامرزە قوە یسمەیل.
مەفایەم قاتیقوە طؤاچەم ڵەراش.
شەرە ڵەرە زەمصحەپەژەو یپشپە پاصحە تقاض،
جاورظمە قتخاوچرە شەهید.
تۆپەر قاشەص یپشپە پاصحە شاغاو.
تە چەش تە یوەر پەڵەمخوەژصی چەوخ.
قایتقوە قوەچە حامرز.
ڵەخافەر ڵەوستەنپشم فەتاڵ.

حەساسەو قارە صحا وپاغەرە؟
وەفەدەو پاغەو یەژاغەر تحام بجاغو،
تحەر زیجەغوەنم وفالەغو.
پشرهم یتسەخوەپاقەم وفەنەچ
خانقوە حاجەظم سفەراز.
پسەلخوەو سیئەر زەبلەسەخوره،
مخونەو احەزغەچرە حاپەچەپش.

قەزۆەژغەر: حامچو قودایەنەت.

قەبەر تایەمە یاچەش تەیو.

وە زیغاضم پشهنەغو فنچەر جۆمارت.
بلمەر رهتی چەملغوژەر زیحابز.
تیقانصحای یمخابزەخەر ژرهطەنقم.
پتراشخوەم یجەدجاپەر زی شکوەنچ.
چەرچەوەو ی اصوەپەغوخەر مەضەت.
بلمەر رهتنیجە ناحپەرە نارتمە اپاض.
چەش تیەوەم پەلەمخوەژەو خاغاجەرەقیاتقوە قوەچەرە حامرز.
المرهزەقوەر داوبوتاغ یەۋەص قیەغازە.
یازاوەرە یجاختسمەتەر اضرهد ره.
تابییم یحادە جۆم ذە شیەپسی.
چافرظخەر قوەنتخم یەنەزره صحای صحاشەیفره.

ایدامر قان ی وەرەد

ی زەخەزەیچەجە اسڵانبەج پشم خیفت،
ی بلمتجە ناحپەرە نارتمە واپاض.
خونجە ہضنتی شویصەمە اضەشتەر ضوەماج،
تیادغە چہجە یەلمزە قانم فەقواپخ.
دزەتراپخەمە زی اصوە غواپە زیمەؤ،
پچصحە زەؤەر ڵہخوم ہنەپقم یەدس.
فەرزەپە تەیسەر خەچەپە نەچم خەیغاغو،
ی شہو ئەغەضوجە البەچ گواشەر فەیغخ.
چاتەر زریخجە پیم ہگوچؤ یغوەگو،
یگوظم زیحەجە نبەجە زاقوەو شەزەیپڵ.
ہنە زتەیپڵەرە جەمانشارقم ئەچەجرەپ،
پیم چەچیەمە مەلشتەغە خابزەو زەرەیف.
چەتەرخافەو ایدامرقانەر پسەخژ،
ارستەوم یاپخوم دصەخوچانەر فیەغەشت.
پشہ صاوەم ی وەردە ونە دەسە،
پشہستکوە یەکوپەص وەردە ونەظەر پسەخژ.
تحەریەجە زاجەرەم جۆرە قوەپیبغو فجاس،
پسہصحام دەسمە بلانەر ئاسەو قفاشە.
ذەر زەبقرزشرە یسەمە گوئەم رەیغەکو،
ڵہخوەر زوصحکورە یہلصە دەضم قدیچ.
زراچ زراسەمی یبزەدجظمی قەیگوغو،
زناح دەغومە حاشخوەرەؤئەر قضواص.
ڵەپصەو تیقانم بظاقوەر بظیبلەو جیغەف.

يفارمر ذه قورغ ماقعم دەڵمژ.
تنبرژم خان سەخوه ظمه واتيەت.
پش گوشەو قهزبغوه دتم جەدەغونچ.
يچەرم مايسمر الابظەص فضواذ.
دصابزەر رهبلپق يذاغەص قەيچاح.
چيرت ذەم يناح باخەم زەوەغوەم ترەيقوه.
ويانەظم ورزەقواپسەص گوەشەسەخو.
پتپخويطؤمه الەگوچه لتو فراچ.
زى وناغومر پچەبله يچژەر ئەگواخوەقوه جانسيت.
پشرخافەم يفەره پيچەغوالەر قەيفاپ.
چەرظم يەنەپەواخەزه قدەچ.
قەمرچەرەم وپچەپتره ينەر قاشرصوڵ.
افەيڵص فەره زه تەيس قاخەيش.
شەچه ياوەنه غوسەدەناغەر دەزشژرەر يەچەنۆقوەچه تەيمرقان.
ڵرخافم يتەيتەر اصوه زەوەغوم زشەيڵ.
مەفايەم خوژنقم زاؤەچه يتومه خشكومر اچؤ.
مەفايەم يغوچ پاؤەر مەلد.
ذه ونايەم قاخەلدچره قاخەيش.
شەچه ياوزه ودرده ونه ظم چاغاچه،
قورغوەقوەچه ذەغاشتۆقو.
طاسرقالەم ذەستكومر قزەيچەم
ستوكوپ ڵەوژر نەچەپەرپڵەص چەڵرت.
ڵەو تەيسەر سەمگوچەپشص تەيواح.
بغوەرەحاص قەزەق جەندصحەر رەيڵخ
جانقرەچه ئاسبۆت.

نارت شەباتنقوە اكواندەدەژ پسەلخوەزەركوەغاغەر.

نارت شەباتنقوە اكواندە دەژ پسەلخو زەكوەم ونەپچەؤم يسەغنداق قحيسى ونەم يحاغ، زەيحەم صحاكوە فشەيخولى، قەيژەژن زەخوم مرـ سەغنداقەر چەزتخرەم اكواندە يەستنچە رؤى جلەخستان تحە رؤەغاغ. بەو زف يەئى صحاى قافحەچغەپ. اقەبارەر ساوسرقوە زرزەخەيم كوى يەغوتحرلى رغەسرسى قرحيچيص قريتژغ. شەباتنقوە گوبژى يدەنەچە پش شچاپەم شيغابزى، قيەژەژغ. شەباتنقوە زەيژە ژحە نەوژم ساوسرقوەشحەغاغ، اكواندە قسەت رؤى. اكواندە وەستنا تحاغەپز زكو، وەيغوتحرلى قحەپچغ، جلەخستان رؤاغ. يە فەخو فەمخومى قسەپتن رؤى قدەشەسجژغ. ساوسرقوە قدەشەسجيص شەباتنقوە قلەيژىقحەحاغ. ساوسرقوەرە شەباتنقوەر زەپخومرەلفغەخ، ساوسرقوە مەو قەوچو رؤى قغەوچويص وەشەباتنقو وەرە سەررە زن تقيلفغ، سقرپچەحاغەص صحاكوە سيت، جلەسختانە اكواندەر قسيتژرەپص قزدەبغەپينچە سوەلەؤر رؤاغ. نارت شەباتنە قوە، ساوسرقو بەو قبدە زغەپين امى سەرى سرگويابغەص، رؤيص قاغەزەژى، چلەسختان ى قواجە قيەكوەلاغەخ. جلەسختەن رەزانسكەم رپصاؤەچەقەيرسيطو فەديزچە دەذياغەو شرسغ. ساوسرقوە وە ور ينص چەيم دەوچو، سەسناح زكوص، بغم ستەيتن بلمەو يائەر خواكوە قدەغەچشتەپ يازفى قدەدەغەچتەپ رؤاغ. اشتەيتەو اضخى زەوچوخەم، قەبرەو شئەر جلەسختەن دەژكوەخى راؤاغ، بلم داغەچرەپ زف داغەچرەپاوى. جلەسختەن لەپص دەژ كوى، سرزاوەرەم شموەخونەو بزيطو سفەض رؤى بزيطوەر ريغەضى قيەژەژغاغ. ساوسرقوە

چاتەر اوفەص ایدامرقانم‌بغراذ.
یذەکوە پشەم موحامەدیەر ترەیح،
زەرمزەتەیسەو براغونەپشەر قەیشەژ.
قەبەرتەیطوجە استراخانذەر ظوغەوص،
بشرح صاوەو خەتەر ینذل صواشەجە یبغەقو.
زپریمقورەم حانیقوەیە خافەر پەیقوژ.
سنەقوەقوەن یەؤەص خرحشخوەم رحصحاصوە ترەیخو.
تزەفیفەن یەؤەص پسرح یجغوابەر قەیشات،
زاوەم خافتەمە تامغەلیەر زارەیذ.
چاتەر قزاذجە دصەقانجەو اضوەض،
زەضواغەضاغەو قانم نەصوەر یەوج،
چەتەپشرح صاوەص ایدامرقانەر پسەحژ.

قەزؤەژغەر: لپی بیلۆستەن

فەرزەپە زاو.

قوەيەلەو وى شخوەنچ چاحەر غەتخەپە شبلەص قيەغاوە،
فەرزەپە زاوەم وفەزى،
چەتەرہوەر قتفەزوہبلەر شەبانجە حاتغو.
توتن ـ چسەر قريەصوہ،
شەصوى ماقەم دەجەگوہ شبانجە حاتغو.
وەيمخورسەر قيەغابزە،
لەوژخابزەچە مەزاوە،
حاتغوچە سالمچەرى.
محەمچەرىيقوەجە جيندار،
جيندار قوەجە حەجە قەسەى،
قەسەيمقوەچە يامحەمەت،
زہ وەرق كوپچە دەغوەنچ.
يەرەجبەظەرنبەجە چەف،
شہجەفەر وەنەكونەچ،
قہدەجرە پەحلەرش،
قاشەژرە سى محەمەت.
شاغنديبەر زەبليەخو،
زى ـ وەردە پچەؤم زيخوەژرە
قەسەيمە يامحەمەت.
وبخچە قەجرەمە ياپچەؤ
اباذەو زەؤرەفيەرەغخ،
قەسەقوەجە صوى محەمەت.
پجەغوالەم داخەو زەيغازە،
فەرزەپە زاوەر زەخەيشە،

پەغوەچی سەر رهغاشتی، رریغەذخغ، زرەیذخم بزیطوم یاز زەپیچغ، زرهبزەرقحرهژی قەکوەژغ. اکوانده یەوپحغ، چەیم دەتم سیەوەنا، بظاپەم تیەتم سیەوەنا؟ رهؤیص، اکوانده زفیؤەرەم یەوەنەو شتغەپ چلەسختەن یەوپحژغاغە صحای، ار اکوانده رهضەتی سەباتنقوە ناحضو رهلەغوەو شتتی، چەیم دەتم سیوز بظاپەم تیەتم یەو زەیؤەم یەوی سەباتنقوە رهوچغ. اکوانده ؤەخوی صحایچە، چەحاژغەپ، سەباتنقوە وچغە زەخوم ساوسرقوە زیغەلاغ، مەلاخوەخەری دەچژغەخ. مەقو-مەشرهضەخەری دەچغەخ. اش رهوژ مەلەخوە چالە گوەرە ساوسرقوەی حادە ؤچاغ یتخوەظیە لاغەو گوەلەو.چالەم اشتەیتەو زەیلەغوم گوضوەو قیەژەژی، جلەسختەن نارت سەناصوەم کواغەتی لکوی ریؤاغ. جلاخستەن صوکوی برو صوحی رهلەدی کوزشش بروژە شیز قسفەصوحی سیەظوغەپەم رهؤی، کوەخی بروژە شیز قغاحغ زرهیەپەمم یرهلرهخوگو مەظاظە رهؤاغ. اکوانده اخەتتی، شتەرەم زیضەژرەبا سەؤە ی لرهخوگوەپ ایظاظەر، حادەظمە ناح اش پورەر رهؤاغ. حابزود جادەم، رهؤەرە وەلەغوا رهؤیص شەسی کواغە، نەسی صحاشووچوی، یچاتەقریخی، یەئەبەخیص تحاغەپز زکوە، وشلشتا مش رهؤیص چەتاپەمجە قزچائەم ساوسرقوە قزشرهصوتی، مایتە وەغو قشریخی رهصحەچاپە قتریپخوی رهصحە ئەچە رهئغەو جلەسختەن قەکوەژغ. ار اجالفەخوغ.مرهپستەوری قزەرچغەر اگواندەرە سەباتنقوەرەر. سەباتنقوە پەیلوانغ، اکواندی پەیلزانغ. ضورە زەرلەغوەو زەؤچاغەپ. ساوسرقوە لرە فەخونەو شتتی اش قفەنەژغ. رهچ شئە زفمی قالەغوژرە جلەسختەن یخاپە یونە زدەشتغەر. قالەغوژغ یرهلەگوث زرهخەلرهغەر نافەویت

قەزؤەژغەر: خوطرهظ زاوربەچ.

پاحزه سهرایهر قا کواحهر،
زهیکومشمه افهمکوا حره،
حاجرهت قاخهو زمخهڵ،
مامغهت قوه زهرخهڵ فهخهم
شههید ماضومر قدهیخ.

یهجهرقوایهم یاومرق نسهخهر،
حهشخو حهقوممه صوافهد،
زهرفهدهڵ قامڵفهرژشتمه،
تحهمافهره صرافه صهرغومژرهپ.

ومحهجهظم هرگور هرغهوزی،
حاده گوهوزهو خاشهژره،
الخهسقومچه صوی ومسمهن.

بۆلهنۆقوه یاونه سهرزهیسم،
سزخهسغهر پشهرشخوی،
خانقومشخومظم سغزهیشهژم،
فمزهق زهتهیسخمر قرهسفاشمر
اخڵه مغوهو سزشمژغمر،
پخهچوهقه ررکوممه افهدی.

گومشناشخوه مغومم قریهغهغخر،
ارجهنهو پهتهغه ڵاغمم تۆپ
خرنهمغومر ریابغاض،
لهباصحه زاومر زهرشاضم،
تۆپ غاوه تفهیزهوپچهخمر،
قانفومچه صوی ایتهچ.

دصهو نهرپڵه داخمر ارجهن

داورچه حەپەچه نەصو.
شہ شخوانطەم داخەو زەیغازە،
فەرزەپە زاوەر زەخەیشه،
زی ـحادر مەزہ شخوه خاشەژرە،
شەوجەنجه طاهیرە پاق.
وەجەنپه زاوەر زہ شاضم
شہبلانەر قیاوەغەوئه،
فەرزاپەم وزشاوئەم زہ شوەر زەمغەچەسی،
تەیرساپه گوشەم کوتۆرەم زەیزاوەم
حازرەت عالیم وپاض.
چہلەونەظم زاوەر زہشاضم چەبەخانەر پسہشخوەم
ریەغاصو، خانشبزبەر حەبەچ شہچەف وتیەسی،
قیەمزەشژ گوشەوی قادەیوە،
بژەنقوه زاوەر زہشاضم،
دەگوظیەقوەم یحادەر تۆپہ پەم قتفەیزەخژەر،
بۆلەتۆقوەچه شەرە لہقوه
مہدەگوشه شەرەلہقوەم
یحادەگوشه قزەرەیغافه،
شجەفظەر وەنەگونەچەو،
زہ شہپخویطومه افداشەژەر
دەگوظیەقوەچه حەجال.
مەفەکوم ی چەشم وەریدە اۊمزە قسفاشه،
بەرچەشخوه شەجەغوه وژم،
زی حادەخەر قتفہداشه ژرە الخەسقوەچه صوی ذاوبەچ.
یەجەرقوایەخەم یاوەرق نسەمە،

داخو براقم شصولەژ.
بەرەسکەشخوە پچەدژم
باخسمە پؤاجەم صوەیزغاصوی،
وەرقمە یاصواشە سەگوەچہ
مہ پشەرحادەمە قتفیحژنچە محەمەت گوشەم تقہشەگوغوہ.
زہذەظیەچە سہزشگوغورە
تحایصاوقوە حاجەر یەبغرکوەژغ.
گوەشناشخوەمغوەر مەتحاوسخە،
مہزہونەگوشەم قیخوەغە پستەوەر
بەسلنیە گوہشەمە قہشانە،
غوسەقشہنەحەر بەسلنەنیەظمە یاخابز.
تحایصاوہقوەم یمخەبراغەر بەسلنە
نیەظمە سہصوفەوسەن سؤەمە،
سیوەرق ناپەگوشەم سہضوەلہ،
لەنستەچە زفەسلەژن سؤەمە، طوەنەجەغوەغوەر گوضرەن،
مہدە گوشە پشپخوخوہ ناحجەم
وەتیەپس گوشەو ہلەغورەم ز شەیخوە،
پشہپخوناحظ داخەمغوەر غہزە قەیکواحہ.
شہؤاغە گوشەو نبژہچە زیغوەم
دەئیەص صحاٹر فرەیچ،
زیوناغوە مہغوەر لەپسە یچژەر
داورچە صوی قەرەمز.
یەزگو شاپسہغەمغوەر
لەخەتغوحاجەر پہشکوە گوہسشەم زەیجژم،
تحە زەرەشئەر شیضەنی،
ویەپلن گوشەچە پشہ نەگو،

پەتاغە مغوەم يەزغەپڵى،
سە ناپەر سەئەتەو سقاپڵەمە
چەتە يخغەر سەصحاشت،
وەرق كوپەو سزخەتغەر،
زەرەغەڵەخوزە مەكوەژە،
شخوەنچ خورايەم ىداخەر،
اتالقەر سەؤەص يەسەتە،
شە قەرەچەرەو يەستغەم،
قەيمرەدائەو مەكوەژە،
داخوم هقوەچە براق،
براقيەر شابزم قڵفغ.
جب صحانغوپچەچە سەقيپڵى، — برولەو پرەظياصوەر
ارجەن قەشزەراشە،
مەدەگوشە گوەشەنەسيطومە،
دەپقم صحاچە زراذە،
قەزەق يەذخەر زى خابزەر
زەرەزەتيەسەو قەشانى،
قەشەوناغەمە زوچغە قەزەقمە. ..
صوەيجاغەو زەخيمخغەمە تحاشخوەو زەغەضەر فەرازى،
قانۆقوەچە صوى ايتەچ.
مە پشە صاوەم يقشناچەم
پشەشەپە پصاصەخەر يەگوسە،
يەمزگوە — يانەسەخەر رەگوسە
تىچرلەنستەر تىئاشەمى پشەحادەم تتەيپسەخەنى،
قەرەبغە جانەو زەفاؤەرە
ڵەخەتەغو ياونە شارەبز،
بەزەگو ياونە شارەد.

چەپشە وەرەد.

حاچەش نەچم زیرەیغەزاش،
چەپشنەظەر تەیوەغەلال-
پشھ المزە زاشەم سەغاکوی،
قەکوەژفە نەس سھوەمتەن.

داربەتەنم زەیمغەغاز؛
قونداوز ضوزەر زی پەۊەتحاچ،
وەدەیەنەچە زە دتیپال،
تحارقوەظھلەر زەدتیچەل،
لھغایە قاکوەمە تزەدیچن،
نبچەغو چاسەم زھرەیغەحل،
چاغوەم وریحلەمە وقخینەن،
چاسەم وریحلەمە ودیخھژن.

قەزۊەژغەر: خوطھظ زاوربەچ.

گومادەر چاتەچە قیەشەژے،
یەلبزدۆقوەچە یندارغوم.
قاتغەن جەن گوشەم وتەیس،
شەغومە ۆت سەلاتەر ےوجی،
ذەستکویطومە اگو زەیچژم
زفےبەمە زەلاغەضاغوی،
بۆلەتۆقوەچە قاربەچپش،
قەرەقوەلەنم وتەیسەو،
سەنجەلیە پسپەر زاوبوتم
ئەربوتخەر قیازغەطوپشرە
بەرقم ےقوەچە نەغوەی.
نەغویظخەر زیقورمەنپخ،
دونایەر قیەغەگولەزے،
وە سابی وزم ےحژی،
بۆلەتۆقوەچە شەرەلےقوەپش
بۆلەتقواغەم رەگوشخوە،
چےلەشخوەر اباذەم خیەتاقوە
وە دصە سەمپالمغوەر قتفەیشە،
یەجەرنقوەیە نےوەخەر
چانەچە دیەشەژے
بوەلەتۆقوەچە شەرەلےقوەپش.

قەزۆەژغەر: خوطےظ زاووبەچ.

تحەغەلەج یحەملـاپ.

لەژغەر تحام زئە قریڵحاغەر تحاغەلج. زەتیشەر ۋاغەو، غاظوەر سامەو حاحمتەیڵەو زم حانئەر ڕئغەو، ادارەم خر ڕئغەو، یاشەنەرەمی غاظوەر قافیغەکوانەو، یـانەر قاکوی دامڕم «قتەیحاغ. گوڕ خاخوە صومشخ» ننە قاریۋاغ، «تحە وە یغەپسەو تیان!» اۋاغ. اننە غەظوە خەچەو مڕغە سد فەدیز قەیصوحڕڵەژغا؟ قـاربۋاغ. ئەکوەزیصەر زڕبقانەو بقەنیصەر زڕ ئاتەو، ئەنیصەر زڕ غەسەکوەو، غەسەکویصەر، زڕشەنجەو، شەنج مینیبغو تضڕغە انـاحظم ڕۋاغ. ارمە ننە یەرەغدەدەو حانتف فڕنتف نەصو خەچژن قـاریۋاغ. ارا تیان! وە پۋەرەر اۋاغ. ارڕ ننە زەیۋەم ارمە تە قینەوتڵەغوغەر تڵەغوغەو، اشفەدیز ناح مخوشتمە، یائەلاح مڕظواچە وە ضڕ-ڕۋی، حەنئەم جیغالی، قبلمم ڕڵەنقوەچە ڕتەقوی، نارتمە یاتحەڵەۋ، الەخانم قادەخوتی، غاظوەر زەچە مڕظواچە خوغە. یبغو مڕظواچ زڕفاۋەرەر جەرارڕ.

مەیقوەپە چەی یبغوفاۋە.

قەزۋەژغەر: مەستافە قەلەصاو.

چەپشە وەرەد.

(ﺣﺘﺮﻣ ساغنداق)
ساغنداقەر پچپە مازەص مەضەت،
چەتەوەنەر جاغوەم ﺣﭙﺼﻪﻣ دەرەف،
فەرەشحچەر یاچونە شاغاس،
سە یخغەر یاپچەۊپە شاوبلە،
مەزبلانەر شلبرچە قیابغاش،
زحپثەضواشەر حکوەپقصحە شەجەگو،
جەگوەکوەظمە پشحنەڵەضوەر اوس،
گوەشە شحسم چرلەنستەر قەیغابز.
نەبزەو نابزەو دصە پاۊەم سچەپڵ،
چاسەم سەیپڵی سی ژابغونەر تەیدس،
زحزەسحذەچرە دارییە صحانتەر سەغەخوەچ،
سی گوخەچ سی نبجەغومە زادمض
ضاغوە زیضەچە چەسەن لیەر قیەکواح،
قزیحاژچە نەبە نابەو قسەپڵ،
سزەپڵژمە تەیغان گواشەص شحس
سحشسخەزە دەنەبزەپسەرسەغەچ،
بزەپسەو سضرە یابزەغوەظم یسەذ.
ار زحذغەر تیپش یاونە یمس،
زح یسض یڵەسیبلم زە مەشەس،
زەشەسغوەم تەیخوتەیجەم زەیوت،
چەسەصاوەم شح وەتەرەر قادەیف
شەوزحتەیسمۊملحڵر یۊس، تەیسەر بغەشخوەظ بەص مەفارز.

قەزۊەژغەر: خوطحظ زاوربەچ.

وەشنەؤ زاو.

یاتغەخەر مەستہ ماظە،
یاغوندخەر حاظ ثەقاج،
سہدەپلیە گوشەمە ظوەغوەشخومزاقو،
سقەیپلخمە لەس زەقوە لاغو.

یاپصاصەخەم دصەخەر یابلەرپس،
یاصاوخەر پسەیەمبلەژی امافەم
صوقەمشتەنجە اوشەجقانەر صوی شەس،
بۆرەقوخەر شقەلە لەسص یازاوە
شغوەتژ قزنەسژچە
شەچە یازە اوەرە صودیشژن.

پچەغوالە گوشەر بغہصحیەم شەلەرازە،
لخوەو یەکوەلاغەمە بزەصحە شہوپچەر شاوبلی،
زەمبلەژہخەخەو وەشنەؤ زاوەر اوبلە،
زەمبلەژخەو وەشنەؤ زہشزەزاوەم جغہبە زەلراغەج،
قاخەجرە شہوەر بۆرەقۆە ئەجەجرەپ رەیلہخہ.

حەدەؤس خەبار.

حادەؤسم ى غوەخەر قزخوچە نـہوەخەر قشزەؤەچە
بەرچەشخوە پالەخەر قفاضہ. بەرچەشخوە پالەخەر قزسچە
نـہوەخەر قخەزەرەشخ، یاحالظوە پچخەر اچیقەو، یاصحال-
چیقخەر یابەشەو، نـہوەخەر دەکوەدەوصەو چالەخەر بەجە-
وصچەو چلەم یچاح قراکرەص، وەردەونەظم یەکوالەخ.
حەکوپچەم براقەر شـہچاسە، جەخاصوەم چلسەر شاغائە،
نـہوەخەر قشزەبەنـخ. نـہوەماخەر پچەخواقەم قـہقواذە،
نـہوە زکوەر چاصوەم دادییە، نـہوەلەستم ظابخەر یەوبوتـہ،
نـہوەمە حالـہظوەر اغـاظە، چالەمە تخوظەچەر زمراحە،
زیانە اخەتم تحە یەتی، زیانە اخەمتم تحە یەوی. حادەؤسم
ىؤەف زاوخچە نـہوەمە حالظوەر اگوەشـہ نـہوە لەستخەر
حالظوەبغوربغو زەف بغوربغو یاغوس، نـہوە ماخەر حالظوە
شرش زەف شرـہشەر یاغوس. نـہوەلەستەر زدەکوژغەر
حادەؤس خابەرم چەوپچە، لاغەم جەنەتەر تحە ریت، تەقتاتغەر
قتفەحرەپ. نـہوەماخەر زـہدە کوەژغەری، خەبارم چەوپچە،
لاغەری تحە چەیغەوناخو تە قتاتغە شئەپ. حالـہظوەم قوا-
یەرکوەزاصوـہ صواپەخەر چالەمە اراتـہ، زـہیانە اخەتم
تحە یەتی، زـہیانە اخەمتم تحە یەو، چەلە نبەر مەتحاوسخە.
نـہوەخەر ظەپخەچم شزەبەنخ، نـہوە ماخەر چاصوەم دادییە،
نـہوە لەستم ظەپخەچەر اتریخی، جەنەت حالـہظو ڤاوـہسـہ-

قەزؤەژغەر: خوطـہظ زاوربەچ

قومالظەو ذەخەر زەيزشەرە يسەمەگوابغوجە راحخى.
قومرقوەى چەيم ݠپسەر شاغاچەو شيازاو،
تەيپەرە زاوەم شبلاوەم ہقويطو ہبلپق
نارتہ پقەر خەݠہص ختكو بوەلەتم زەيشائہ،
اش وئاغەو تەيتمر چہئەلە تەيحاغوى ضوەمض.
خوغە ضاغەم چەوپچەو پثەتە تيتو قەسغ،
دۆلەر وجغە حەغوجەر وئەغەبزاجەص قراؤە.
اشەخو صوشمضغەمە سحەتمافە صوەيژاغ ہؤاغ.
صودەمتخہتخەو دۆلەم يپخابلەر زەظوغافە،
ئەپمجنەو حاغوجە يشخەپس ظوغەپتە
ئەژ̌ەغو پتەخەر دۆلەم ہشپخومە افەصوض.
يانەگوماخ نئەپصہ صيەكوە پتەر قەسضشت،
زہضويمغەضخەو پثەتە تيتوەر مەكوەژہ،
سقہپەغوەپلمە ژ̌ەجەپە نەپسەو مەكوەژہ.
دۆلەم ہشپخومە بغەجى ماقەر اغەؤ،
نەتخوە قواجەو زەؤەر، پاح ݠەرہچەص قداحە،
دۆلەم يپخابلە ݠپسەر پہكوتزە احہژہ.
حاغوجەم ى‌حاجەش پصەصە ݠہ يەمت يەتخاحہ،
دەحەرە زفەر پثەتە تيتوم فەپاحہ، قاخەپاحيرە-
ئاثەقوەى نەصوەو قەسغ.
زيوناغوەر پچەبلە يچژەر پثەتەتيتوتحامجەو قەناغ،
يسابيخەر ݠەرچ يحاچەشپچەر فاضہژغ.

تفہشەلە شوخەر

پشہشخوەنقوەم ينە قەشاغەخەر قومرقوەیچەيم قيحاغ،
ورسہنەو قيحاغەم چطر قالەخەر ريصاح.
تحەومافە قزہخوچە يادۆمبزەظخەر بغەقورقو،
قومرقوەی قالە یتۆپ واچەخەرگوہيخ
تاخەرە شاپسہغەمە دغەپيينر اۋەص قتاۋە،
ورسم قتيۋاغەم زہصپقە زاقوە خەمت.
نەتخوە قواجەو زەخەتمە اثەقوە حەقارمر ياغواز،
قزاغەرزەژچە حاجبير امشخومر ياقال،
جاورظم یحادەخەر مەشہضو بغانەو زەبغول،
موسلمەنەو اخەلخەر قوصحە ومسہص مەلہدہ،
قاخەللچرە حاجبير امشخوم يحاد.
تحەگوشەم يەپلرە زفم غەرزەواتمە ياغبزە قەيرەۋ،
اغبزمر قزاۋەرەم صوی سەمەرقەوخەر شظوغەت.
صوزەلہطسی قزراغاژەرەم صويظہو.
جاورظم یسرناپشەم پشەشە مەزہصحەر قەيغاج،
تەيزەوەنەر اۋەص تفہشەلە شوخەر قەشەس،
شوەو قەشەسغەر ورسذەر قاپلەص قەيلتە،
جاونمر قاپلەص شوو مينيطوەو رەيغەقو، يەژمە زہزالتەژچە،
شہوپضہكوتف ناح يقوژرەپ.
ياشخوەچ پاچەخەر بەرەقوە گوپچەم راشای،
زہزەلرا شايەصی، حەجرەت كوپصہ شيازاو،
غينەرالم يدرا گونسی زەرمزەتەيسەو قاخاش،

واجب زہدەسەغاچە،
چخہئەرنەر تەیسەغەکوەصہ،
شام غوەنچەجەر لاپصەم قدەسەغافە،
وەطواچەم زہدەزغەبزاخی،
ومارہبزظەو زہقزەفاچی،
شەفژ ماچەو زہقدەزغەپسی،
نەفصەغوە چەتم ہبزەگو تحام فرەیچ.
سلہ خەسچژزە سبغوەدەچژہ سی قانصاو.
ی وانمرە یواشکەمرە زی طرەقوەچاس،
زی چاسە زملەغوژرە لەژەشخو ہؤاغ.
بیبەرد قانم سریاپخو، سریاپخو چاس،
وەردە چەسەنم زریاسەغەپخہ،
پصەخو نەشەچە زەرەسەغەشخ،
حامشخ قوپصەو سقدەنەژی
لەبەظم ی پخاصحە سی ژابغونەخەر تەیسمغەخ،
چاخەمچە حەبارہضو قیجن سەؤەص
سی بەردەؤەظ قفچەسەلہ،
لاپەر زہدەشئەر سفەمغوەت،
سمغوەتژ خەشتەر سی قانصاو.
قانصە وەضوەر زہدە مسژچە.
چەفہصە یەمنەر دەرەح،
مہ بقیطوەر زەقوەرەحاژ.
سیانە قلفغیطومە لہ نەپسەر قسفچاغەزہ.
قاسیتەرە قاتینەرە جاحمەقوغەو رەیشەخہ،
ساچەیلەخنەر بوتاش قویطومە سفامد،

گوەشەغەغم ی غبز.

گوەشەغەغ ی غبزە قزاۋەچە شهسەو یەمظهورە فەمف،
شهبە قزافچە قادەیەوەرەر ئاحانچ.
چەسەنچە صاوەر قامڵغغاخەم پارەض،
ئاح زهفاضچە ئاحیطو ڵاەغەئەسمە وهباغ.

اتەقەپسهنەخەر پسه دهج،
وەدجن ماقەخەر خەۋجه،
قبلەچرەم غبزەر قەیوهسه،
یەپسهخرەم پاحەر قخەیذە.

بەذە وەغوذەر قزهکوەچە،
شه کوەرسهسرە
وەنە تەیسیەرە زافەمغەز،
خەچاپەم وشراغەزمە
وهئاغە ماچەخەر زهترياغاش،
حاچەشهتخوەم وهزراشاڵەرەم
پصەصەڵهیەمتخەر شهوەزغەجپشی،
صەوە صوز قەمشەخەر شهفەزغەجەگوی،
جەگوا کوەخەر زهزەبغهرچرەم
ونەقوەش پخویطوەر ژابغوچە گوەتەو،
ونەتخوەمرە حاچەشمرە ازفا گوسیتحامەفا کوەو،
پەصحاغمرە پەڵاپەمرە سیمەفە کویطو.
چەپشا کوەر خەسەغەپازە بەجاصوەم سقرەغوازە،
ثهزاصوەم شقرەکواصە،
پەڵاپەم سقەیکوەصمڵە

خمشەقوە پەتەرەز ی وەرەدە

یەری یەر خمشەقوەچە پەتەرەز،
پەتەرەز چەلە زاقوەو زرگوەوز،
پەتەرەز گوەوزیصەو زەکوەزل،
نبە یلەو زیاتە رلخەر زمغەغو،
پەتەرەز ئیسپ گواشەم قزخەزم
لەوەسە پورەو قشاح، امافەم
انایەم ی پتەخەر ی کوصەناط،
خەصایەم یپتەخەر ی کوصە ثاغ،
بلانەم اتخر زاصەر ی گوصەپس،
شەمبارم ی داخەر ی کوصە بەش.
ظوەقوەیانە پەتەرەز قزخەیپخەم،
زیقودیی کوصەناطەر قزەپیچی
زیغەچنەو جەخەصوەگوم قتەیلاد.
ظوەقوەیانە نەرغورتی گور قلیتی،
سینەفنە قەخومە لر خەچن،
نارتظخەر لەپقرچە یەخولەن رؤی،
امافەم ینجرج ظیەم قدیذی،
ینجرج ظیە نارت ئاخوەمە قشاغوەت.
نارت ئاخوەمە ئاخوە پشرپەم قراحل،
امافەم زر قونان قشرات ی
قونانر دول دول قفاوس،
یلەسیبلە نارت ئاخوەمە قشائغ،
پەتەرەز دول دولم راغەستەسی،

قسفەزمدەرە ضوزەبە بنەو قەرەن.
سیغوەمە سیغوەنە دەبێل،
سیغواجەمە قسلمپلەژرە گوەگوقوەچە چەپەصو،
حاخوصوە قوەچە یسلام صواغو.
چرەو سی لەنستەر التەسم زەؤەیسەغاص،
قانصاوە ی صوە شیطوەر سابغویطوم قزەدشل،
حابز ودەر ز خەلغە پەم لنەپسەر تەیسەیغەتاقو،
الاحەم ریتەقوحاغەر گوەشەغەغظم ی وەردە ون.
گوەگو قوەمە یاونە لەخەستەر خەپش قیمن،
زەو قیناغەر پەصحاغ چاحم تەیزاش،
اصەفناشەو پخوەنتالەم دەولیادرە خەتمغوەم شەرسلەژخەنا.
چرەو سی لەنستەر التەسم یەغەشخوەر،
اپچشخوەو سی چەرصەدەر سەرزەوەژزە فەزغەوضوز،
جانفەس ضوزەر صەرغواصەچە قفەسلەژەنتی،
سقپچەلجەمە سقەرپچەلەرکوەزە گوم
سقیونی وخەحاژغ سی قارصاو.
قانصەوضوەر زشمئەژچە صوەر زەیکوە گوەن
خەصونەژشتا! تی وەرەق صاوەخ.
زەرلەدی قوپصحەم تقزەدەیغوەو،
زەرجەنە غوابەم تقزەدیحەو،
قواحتخوەم تزەدیحاژمە،
ویفەرە پشەر صاوەر قشاغەضوەن،
سەیفەدە گوەشەضوەر قشالتەنیەبا!.

نارتظخەچە صوەیزەرەغاصوەص صوەزەخەسی
پەتەرەرەقەسژغەص صویوخشت.
امافەم نارتظخەر زەفەیوسە،
امافەم نارتظخەم خاسە شاضی،
پەتەرەز دول دولم یەدغەشەسەو
پتسحزەم شحپس خەغاحە یەدغەشەن،
امافەم بارس گوبغەم زحنەسچە،
دول دولم چەپش شەوەغو زریخەو
بەتەرەز خحقومیبلم زەپریخەو،
پەتەرەز اچاپەم شمکوەدەو قەکوەژمە،
پتزە پسخوە چپبلەو قخەلادەی
پسخوە پیبلمذە پەچیبل دەدغەسی،
امافەم پەتەرەز شرالخن.
پەتەرەز نارت سەناصوەم اخاحی،
پەتەرەز نارتظمە سەنەفبظەر اچاپەم قشرات قشرەیصو،
پەتەرەز دولدولم یەشەسری،
پتزەظ قخەیغەحاری قەیشەژ.
امافەم پەتەرەز قاغەشەسی،
پەتەرەز بارس گوبغە وزیحەچە،
دولدولم چەپش شەوەغو قشەیخ.
امافەم پەتەرەز قلەچی،
پەتەرەز بارس گوبغە زنەسم،
دولدولم چەپش شەوغو شریخی.
دولدولم زەلەکوالەو زریغاسی،
پتسحزەظم شپس خەغاحە زنەسم
ذەپەچیبل قیچغەو اشؤچی،

امافەم بارس گوبغە قزەيحەم
بارس گوبغە پشہ مارہقوە قشۇەج،
«سی پشہ تات! تە وقبجژرە» قشرەيۇ،
اسی ص‌او لەپض دەژ سہقەجژہ،
امەفام خمشظەر زہسەوجم،
نارت پقم سی چەتاثە قويجغەتی
لەپص قەيزغەپساحغەص
قەسەحژہ، طوەپساح قەيزغەضہغاصی
سی‌پش‌تات! وی مايسە زە سەيغەپل،
سی مايسە وەيزغەپلن،
امافەم چەتاثەر قزەيغازەم،
دول دولر شہ ۋشتی سبغوەديخی،
امافەم چەتە ئاپصەر، قزەيشەيم
دول دولەر شہ لەژتی سبغوەديخی،
پشہ ومارقوە ی مايسە قئەجەسخی،
پشہ ومارقوە
بارس گوبغەم شەيفرژی،
پشہ ماروقوە خہ قوماجەم نەزغەسی،
امافەم پشہ ماروقوە شەيسلخ.
امافەم پەتەرەز قغەزەژی،
ظوەقوەيانە قەيكوەلەژ.
ظوەقوەنان نارت سەناصوەم سكوەشت!
سی نەفن‌نارت سەناصوەم ومہكو.
پەتەرەز دەناپەم خيغەطسحی، ظوەقوەيان نارت سەناصوەم
اخاحيص،

مہ پسالەو یەسوٸتلەرە مہصپقەمە،
سەنەفچادەر چەداچەم شەڭەراز،
مہپسالەو یەسوەتلەرە صپقەمە
سەنەف چادەر چەداصحەم قیخوپشتج.
سیونەر تحەیچاپە شیاسەغەض،
سیوناچەر سەنەفم یەسەغاصوە،
ینہصوەچە سی ونەر یاسەغابغە،
سہبغەخەر بظہشچە یاسەغەش،
تغەر قزشقوەچرە مەشریق،
تغەر زشقوەحاژرە مەغریب،
ینظمە اکوەپقخەر سی پخەچوہ،
ینظمە اثاغەخەر سی صحەپخہ،
نارتظخەر مەزاغوەمچە سەغەخہ،
ینظخەر مەزاخەمچە سەغاؤە،
بەریەر دامؤەو صحاؤ یەسەغاوە،
یاچەماخوە پەناپترەم خەسەغەزاش،
یامەشضە چوہوەچ امئغەو دەسەعەج،
پەتەرەز سەنەفچادەم صحاشت
پەتەرەز سەنەفچادەم یەپسالە،
مہپسالەو خم سیچی،
پچہچە راقوەر سی ڭەمج،
سقەکرەژی بارس گوبغەر سی جەگوپ،
دولدولم زەڭەکوالەو زہرەیزغاسی،
پتسہزەظم سہپس خەغاحە سہزەکوەم،
پسہخوەظم پسہخوە چیبل قخەڭاد،
ذەبەچیبل قارچغەو ساشؤەچە،

امافەم ذەپەچیبلەر شریلخی،
دولدولەر پشہـزەظم قخیغاحی،
امافەم نارت خەغواصحەم قزەسژم،
امافەم دولدولەر قہطوپشہـژی،
دولدولەر وەنەگونەچەو قزەسہـژم،
نارتظمە سەنەفبظەر قشراصوی،
نارتظمە اصوە گوضواپچە قشاتی،
پەتەرەز شخوەجەساجەو زہـقیضی،
پەتەرەز نارتسەناصوەمە اخاحی،
اچیبچە کوی قدەوچوی،
نارتظخەر سەنەف چادەم شەخاسە،
پشہ الەج مخونبە شەیؤاتە،
پشہ وەرزەمەج قەبارپتر رەیؤەتلە،
پشہ اسران صحاشتخوژ یحاس
ساوسرقوە پتربە شەیوس،
سەنەفچادەر چەداچەم شەلەراز،
پەتەرەز پچەقواخەم قہقوەکوەتی،
پەتەرەز نارتظخەچە سەنەفچادەم صوصحاشت.
نارتظخەچە سەنەفچادەم صوەیپسالە،
نارتظخەچەمخونبە شصوەؤاتە،
قەبارپتر یەصوەؤەتالە،
نارتظخەچە صحاشتخوژ صویحاسە،
نارتظخەر سەنف چادەم صوصحەشہج،
نارتظخەر سەنفچادەم صحاشحخی،
پەتەرەز سەنەف چادەم صحاشەوچوە،
پەتەرەز سەنەفچادەم یەیسالە

امافەم یش وڒچە سقەچی،
امافەم پشہ مارقوە یەسەلخ،
سیتۆپظ الەسیچە زەریازغاش،
شہوانتسگو دیازغەشایی یازغەلەچ
امافەم غن وەغوپلض ریازغەتاقو،
تۆپشەو تۆپ کوەرم زریازغادی،
تحزیصەو چہگوحەر زەگوەسەف،
جاورذەر خوت پلتەو قزنەسم،
امافەم سیفەش شہسەغابزە،
سیبزەظەر چرظم قزەفەیشە،
سی شاصحەر تغوظ وہبوتصہ مەؤزازە،
سی شہچەم لغەیەضص اوڒ رەکوە،
پەتەرەز سەنەف چادەم یەپسالە،
مہ پسالەو یەسؤەتلەرە صپقەمە،
سحەنەف چادم چەداصحەم شەلەرازە،
مہ پسالەو یەسؤەتلەرە مہ صپقەمە،
سەنەف چاد چەداصحەم قیخوپتچ،
سەنەف چادەم چەداصحەر قشیوتی
نارتظحەچە سیلەواسە صوەسؤەتەن:
واصوەم لەوەی یەصوذی صودە کوای،
شہبزەچە پسہ قەصوحری سەیظوغاصو،
حامستخوطەر پچەپخەبغو زاکوە قسفہؤصولخ،
شەمبارەو کولەمج قسفہچاصولخ،
نارتہ دارییەو یلەر زەفەصوحسی،
حەرام ی ؤاصحە نەظوغەسری قشہظوغەست،

امافەم شو بلہربل شاخەزغاحی،
امافەم شومەلیصە اخەزغەچی،
امافەم اصوەفیصە پسہ یەزغەحی،
امافەم پچەغوەلیصە یەزغەلی،
شومە تخٔل یازغاؤی،
پەتەرمز سەنەف چادەم صحاشت،
مہپساڵەو یەسؤەتڵەر مہصپقەمە،
سەنەف چادەر چاداچە شەڵەراز،
مہپساڵەو یەسؤەتڵەرە صپقەمە
سەنەف چادەر چەداچەم قیخوپشتچ،
پشہ سەوچی پشہ ومارقوەر اناحخاف.
وچەلاش پشہ مارقوە تە قەوەخ،
بشہ مارقوە بارسگوبغە سشؤچی،
پشہ مارقوە باسگوبغە سشگواحی،
پشہ مارقوە ی مایسە قئەچەسخی،
پشہ ومارقوە خہ قومارصحەم درەیسفەچ،
خہقوماچەم نەزغەپسی
ثچہحەر شاقوەو قسەیغەقو،
شتەملەشخوە سترمەص مەلالە،
تغەنەبزییبلەو زەبقرەچ،
پچەنەزم قدەچصہ قساوی،
امافەم سڵەچەپیطو شەچەزەز،
امافەم سہ نیطو شەوطکوپچ،
امافەم سیمەؤ پەسەغرەذہ،
پچہصحەر رەیزغەذەچی،

زی پشہ زەریمت، زہصحاجی بەدەدە زەبلەزەخو،
مہدە چپە زہفەخوم بغاشخوەتی وشہوای،
یەریەمی زفەکوەژچە چاتەچە قاضوەکوەژ،
وەتەمەن ژ٘ەجابغور ژ٘ەجاپەچە قاخەزش،
اُرقەم شہڵەگواخوی، چہخوبەر زەپیەغەشہ،
وەتەومی قہؤەشاحی، نالچہچہ یخەغەگوەو،
کورغوەقوایە یخەغواصحەم، چەشیش شاونەغوەجی،
شەخوە شہخەپشمە زەڵیاتەیوی،
چہلیش یاش قؤیغەج، شخومپاپترەو قڵدەجی،
پۆتاشەم ہقوە قایت نەطەر خەس قشفەخو،
قەبەرتەی تەیچوخوقوە یچوپچ ترەیقوتە،
چرچاتەچە زەتیەشایەص، ڵہخویطوری زەبغوریحی،
صەوەغو قزەرەضی، سەنە سانەو زەفشتەو،
زہ ودی قزپخەوی،
وەرزەمەس ی شہصحە مەفایەم شە قخەیس،
ڵہخویطومە زەداغازی، وەرزەمەس یسەمەگوشە
پشنائەم خاریغاؤ،
خوژنقم زہشاؤەرەم
ہپە ڵہ ریغەصرەپ،
ڵہخوص نارت خمش وەنەگوم شہشەجبل،
پلہپقر زی سە ثاپص، دصەپس زی بزەنہب
پیکوەد زەوص،
پخەنایەو الەجہقوەم کوەدەو صوەیغەضاغوە،
مہدە ذەشکوە زەوەغوم خان ذیطو شہزەقہغی،
ذەبغومچە زریخوەجی، ذاچەمچە زقفیضی،
ی‌پییەو اخەتر چاتەچە یەوہچہ،

داریی ستافەو پاپشیطو ارز قسفەصوح.
حاصحە ذوزەو حافژیص
مہ قەسؤاغەر خمشظم یلەواس،
پەتەرەز نارتظخەر زەخیغاغ،
پەتەرەز نارتظخەر زەخیغەسی،
امافەم نارتظمە خاسە شاض.

قەزؤەژغەر: خوطہظ زاوربەچ

یەچەنۆقوە وەرزەمەس ی پشنال!

بەچەنۆقوەو وەرزەمەس
شہ ضاغوەو وزتیەسم لەوبەقو فریمچ.
وە ویانەو شہحار گواشەم،
ئیبی کوەز تحەم ریچی،
یبغەشخویطو ئەچەکوەسی،
سەظیەچە زیلەژنتی ہئەرە ہلەرە قزەمکو.
یازیاز قەمکوەژمە مہپسەوچەم لپسخاش،
چہبواجەم شہفتہقوی،
وەرقہقوەمە شە زەخاذەم قمغازی،
چہرشخوەم زەلپزرە،
یاشہصحە ساغنداقم زەلیەبغاش،
صەوناشەقوە چەمگویە ویانەشتی وگوہ قەچی.
اتابیقوە یزەواجە وہچالەزە قەپشتەژ غ.
اصوەفرە شہفاپەرە زینبرژچە

وەرزەمەس یەچوەخولی، لہخوەر زەکوەزیپخی،
لخوەر یپەصاغەو اچاپەم قشەغوەل،
وەرقہقوەخەر زەدەمخومە لپسیەر خارەوش،
سیژابغونە تحام ریجی، خونجە سضمە زہسلەغوژتەقم،
سیچەتەگو پمجغەمە سضەنم یپچاغە زف ہضەنیەپ.
تیجەنقوە قشطؤاغ، تیانە ہپاصحە شطؤەتاغ:
«سە سزشاوجرە چاپەم سەشفەدەل سیپەصاغەو:
دونەیە نەفم سیەخژنەو،
تەیمرقانہ اجالشە قزتەیفەجە زەتەیسەو دەحاژنەو،
تیانە ہپاصحە شسؤەتاغ» ہؤیص،
یەژفەدەل یپەصاغەو، ہؤاغەر ہغەصپقی،
ہنبژجە گوبغەنہچەو، دونەیە نەفم یەخژغەر،
یەجەنۆقوە وەزرزەمەس.

قەزؤەژغەر: خوطہظ زاوربەچ

هنه زه‌ریغه‌کوه‌چمه، زیجاغوه‌ر چم چه‌یغاحه،
مهده چپه وزیحاچه خان فه‌ده‌و وهشالته،
ته‌ته‌رتۆپ یزه‌وغوم، شه‌لتخه‌م وتیه‌سی،
قوه‌تاسم گه پهبغه‌چی، سه‌ره‌یاپچه‌ر اضوۋپچی،
زفیپجری زه‌شیه‌غاقو،
قومقوم یهل یابغه‌م نه‌لی په‌لی یه‌وه‌غاۋه،
وه‌رزه‌مه‌س ده‌س اۋه‌مه، تهغوصاوه‌مه قهرامکو،
زفهبه‌مه زه‌رامکوره‌م، یزاقوه‌و خونجه شیه‌ض،
وه‌رزه‌مه‌س ی ضوضاغه غن وثم ناحی ناحب،
یه‌چه‌نهقوایه‌م یناحبه‌ر، شپصه‌رهحچه قه‌زحژ.
ناحیه‌مره ناحضومره لهفه لهپتره تفه‌زمض،
تابز صه‌وه‌غو وهقه‌زضره جباغه‌مچه یبغه‌کوه‌تی،
وه‌رزه‌مه‌س نارت ۋه‌ف، خافته‌مه غوسه شه‌ژ یخابز،
شه‌ره بزه‌ره ثه‌چه‌حژمه دونایه‌ر زه‌پیه‌چحه،
سه‌ناصوه‌م اخه‌حاژمه، دهصابظه‌ر قدائغ،
خه‌صوفتاغه‌ر خه‌ت یالاقوی،
وه‌رقهقوه‌چه خه‌ت اشش، یه‌چه‌نۆقوه وه‌رزه‌مه‌س،
یه‌چه‌نۆقوه وه‌رزه‌مه‌سمه تیه‌سمه سد راکواغ،
قته‌پضاغه‌ر چهغوپشاغا، حه‌شکه‌جغه وخه‌وص،
پکوه‌پقوصحی پوتغ، وبلپقصحی پمتش،
کوه‌ده‌و وفه‌ضغاج، قیه‌پجن یگوراشه‌و،
قیه‌تابشه‌و قبغوه‌ره‌حه، یه‌وه‌وه‌ی قومباتر لخو،
مهکوه‌دخه‌ر وه ویغوسا، مبه‌سخه‌ر صحای قاپشه‌ره زه‌یۋه‌م،
لهخوه‌ر زهزه‌پله‌چم، شه‌ره‌بزه‌ره زه‌ۋیذی،
وه‌رزه‌مه‌س زیه‌وه‌م شاپه‌م پله‌و ریۋلی،

ڗلہ یابغەشہپامضەو، دونە یەنە فم یەخژغەر،
یەچەنۆقوە تەیمرقان.
صەجاصەو وەررزەمەس اجالشەر شہپتەیفەنم،
شہضا غوەو وزتەیسمحالەبەقوەر فریمچ،
ویانەو شحارگواشەم، اب ہکوەڗەر تحام ریچی،
ہجہ مہ بغەشخویطوەر، ضەغوایەو ئاچەکوەسہ،
سەڗکوچە زیلەژنتی ئەرەلەرە قزەمکو،
لہخویطوەری قەمکوەژمە، پسەوچەمی لہ خاوش،
وەرەقوەمە شە زەخادە، یاشہصحی قمغاز،
جورجم قشەزہضہ، سەغداقەر قزەلەیشە،
زیپیخەر یەوص، لہبزاجەچە شەفیتغو،
وەرقہقوەو زەدمخوم، لپسەوەو وخاوشی،
زچەشپەچە زخەمخە ذەشخوەم تحاشخوەو وخەوەژی،
ۋەغەضاغەو وقەزضرە، پچہبەغجە رەیغەکوەتی،
وەرزەمەس نارت ۋەف، خافتەمە غوسە شەژ.
شەرە بزەرە زەۋیلخاژمە، قوصحە بغہصحە زەپەیچاحہ،
سەناصوەم زاخەحاژچە، دصەبظیطو قدائغ،
خان ذیطو زہزەقوغم یاخەزابغوچە زرەیخوەچہ،
یپیەو زۋچاغەر اچپالم قشەیوہچہ،
ہنە زەریغەکوەچمە، زیجاغوەخەر چم چەیغاحە،
ملەچپە قزیحاچە، پشہستخوە خابزەو قالتە،
تەتەرتۆپ یزەوەغوم شہصویائەم وە وتەیسەو،
قوتاسم لہ یەچەخەو،
قومقوم یہپش خافەر، پچہبەغجە رەیوتەخہ،
پخەنایەو الەجہقوەم، امافەم قەیغەضاغوە،
ملە ذەختوە زەوەغوم، لخوەر نارتخمش،

یەچەنۆقویطوم یاپشنال

صەجاصەو یەچەنۆقوەخەر، یەچەنۆقوەو وەرزەمەس،
ناح یەسەر یەیمرقان،
شابەخەر ارەیغەض، زبر تحەمافە ریمغەل،
سەغنداق ڵەپیطوەر، زەیکواپەمی شەیغەخوەجبر،
ارقطواج زفاؤمرە، لبر یابقەم زەپەیچاحبر،
شخوەنچبوەمە زاخەحاژچە،
شبغەگوچە قزەرەیذەخ، تەغەنەیکوە تەیمرقان،
بنبرژچە ببغ خەتی،
تەیمرقان زاوەم خەتمە بغوچخەر فپەلدبر،
وەنەگوم قەیلدچبر، لبخوصحەر ضومزغەجرە،
تەیمرقان ی صوەچان،
تەیمرقان زاوەم ذاصحەمچە قشەتالە،
ذەبغومچە رەیلەچەخبر، نیرژجابە اپەیەذبر،
نەنظ اصوەپتەم بلمکوەد لەیغەکوەدبر،
وی‌حادە قمغانەو یەمنەچە وە زەیوەحا!
لبر وجغە بتامە تەیلەو، تامبرگوم قاضوبرەیخبر،
نەغرەیخانخەم قابغوەداحەص، حەی صەجاصەو یەچەنۆقو،
مبر حادەر قشبونەمە بلم کوەد قبوەستن،
صەجاصەو زی وز سحانشخو تە تلەوژ ماج،
خەغریەنچەو سخەجرمە، یەمکو ئاح قساتشت،
خان بؤاغەم یەمدەؤەو، لبر وجغە بتامە تەیلەو،
تامبرگوم قاضوبرەیخبر، تی چگوخەر زەپەیچحە،
چەرخەر قشچەیلبر، تالوستەنیەو زەرسم،

تخزه مەزى بەو چہژه، باترمر وەسرفاپضره،
خونچەءہپە تيغەچژ، سەخويغوسەتى قفيمد،
سەخوم ہؤاغەمى يەمدەؤەو، باترم فترەيغازه،
ببزەنبە زەفيەشە، شەبزيپپلى رەيطوپشہ،
ہپصەگوقى زەرەيوتہ، پەرازەوى رەيوتەخہ،
باترم يغوه چەغيەخەر زہبلپق ضوەخەذاغەو،
زى غوسەچە ڳەيوەژره، يەچەنۆقوەو وەرزەمەس.
زەشيطومر زەدەشەسہ،
قومقوم خونچەشاضہ،
چەسخەر قشداخہ، شخومرا كوەخەر قاڵدەجہ،
چەرغەچە تزكوەژچە، يەمكو ئاح قتاتن ہؤاغ.
يەچەنۆقوەمە قتراغازه، ياچەسخەر راغەپسخہ،
زەوەپتە قشياخوڵە وئەغە صوەبژ قەيخوڵاغەو،
تەيمرقان قاخەجژہ ہبلہپقصحە قپاوتى، ہكوەپقصحە پوتغەو،
ومرزەمەس راغەفەخہ، ى شہغوه صحاشتەو،
بچەتەكو يچہغەو قاچەو زہباتر، شخوه را كوەمە قاخەحاغ.
پشەو خەت ہقو، ہڵەپقچە خەت اشش؟
يەچەنۆقوه وەرزەمەس،
يەسخوبغە قغەناغەپ، قەناغەمچە تيكوژرەپ،
يەسمكومە قەصوڵەغون يەؤەص،
چەتەچەچەر زہقوەيغەپشہ، تامبرشەر قرەيفڵە،
صەجاصەو يەچەنۆقو، حەشخاغەو زہوەوصە،
ڵەپص قانەو قسيتى، چەف شتاغوەو تزەفيفى.
سە حەشخاغەو سەوصمە، مۆقەيوصره وە ويغوسا!
باترظەر يەغەگوجى ہجبجەزہزەپڵەچم،

وەنەگوم شہشەجبل، پلپقەر یسەئاپص،
خەصایەر یبزەنب، ویپیبە قەیغەگوضوە،
وەناحہضوی شہبغ یسا!
وەرزەمەس دەس اۇەمە، تہغو شومە قرامکو،
بەدەدەم زەرامکورەم یزاقوەو خونجە شەیض،
وەرزەمەس ی ضوضاغە غن وثم ی ناحب،
یەچەنقوایەم یناحبەر، شہپصە رڵجە قحژغ،
خوژنقم شہژائەم لہخویطو ی وصیاکوەو،
جامبوەتیەخەر جەغۆغو، بەسڵنیەخەر چڵەغو،
کوغوەرقوایە چلیطو، چلیش یاش قۆیغەچی،
شخوەرەر پاپرەو زہباتری قاخەگوەتی،
وەرزەمەس قیەکوەتالە،
مہ باترەر خەت اشش ہۆی، وەرزەمەس ترەیغازە،
پچہدسجە رەیوتخہ، چاتەر ریخی زہصحەشەحام،
پچیەمقوە چوہخوقوەو، وەرزەمەس قتەپیسخی،
ناحپەچە ی صەوەغوتی، یچەکواپە فزەریخی،
خەغریەو زقفیضی، یادەژ داریغاشی
چەپشاکوە قشفیضی، غاضوە فیضی ہشەژغ.
صەجاصەو یەچەنۆقو
زەیڵغم تغە شەیپسی، سەخو یغوسەو قدەجہ،
چەمگویەچە خونجە شاضہ، شخومراکوەخەر قاڵدەجہ،
چەغیە تیەسەو زہباتر قاچەو ہڵەغوغ.
مہ قاچەرەر باترظ،
مہ باترم فەزغەزەنہ سیزاقوەو سەیزەوەن،
ناپە سیئەو تکوەژن.
وی‌ش زکوەری حانزەوارزەو، وزەوەیچی یەمکوژەو،

به‌ژنـــاح قانم دی‌کواحته‌پ.

ی شپه خاحه‌م پچش یه‌قوته، چه‌ته‌قوته‌نم صاوه‌و قفه‌یژه،
یتاح ظیه‌ر ظوه‌غوه‌شخوه‌لد قزیللچره‌ر یشه‌جؤ ته‌یڵ،
ؤلقمه اته‌یڵر قتفره‌یحخ، چاته‌ر قریخمه گوخوه‌ژه‌غو.

شو شه‌جهبل بله‌غو ئه‌رد،
دیطوه‌ر زه‌ؤوهپوه‌مه صوی‌غوج داوه‌قه‌ر‌مسه‌بانص زه‌ڵاغه‌ضاغو،
زی‌غه‌شخوجه‌زه به‌ره‌قسفیحت سی‌قانصاو ته وقیسخرژن.

قانصه‌وه‌ضور زهسه‌یئه‌م، شه‌چڵه‌تغه‌ر
په‌سته چئاڵه‌و قه‌نه‌ژغ،
قانصاوه‌ر زده‌مسرژچه، کاف یه‌منه‌ر دمره‌ح،
بقیطوه‌ر زه‌قوه‌ره‌حاژ.

بیبه‌ردیابن‌سریاشبزاخویه‌پ، سریاپخوص‌سریاپخوچاس،
یاونه قیخواغه‌مه ساناحیه‌پ. چه‌سه‌نم زریاسه‌غه‌پخره،
پصه‌خو نه‌شه‌چه‌ر زه‌ر‌مسه‌غه‌شخ، حامشخ قوپصحه‌و سقه‌نه‌ژغ.

فایتره فایزره قوه‌وه‌و، بغه‌وه‌ی دیازغه‌خی،
سه ساچه‌ڵپڵه‌ن سه‌ؤه‌ص پوتاشه‌م هقویطومه سفامد،
سه سفه‌زمده‌ر سه‌شفه‌ده‌و تحه یه‌ض.

چه‌وپه‌ره شهپاچه‌ره زه‌سه‌غه‌وؤه،
وئه‌غه‌ماچه زتریازغاشی، ونه‌ظ نه‌چم زریاسه‌غه‌شه‌ڵه‌ژص،
قانصاوه‌م ی غبزه سه‌وسه.

سی غوه‌مه سی‌غوه‌نه دمپڵ، سی‌غواجه‌مه قسڵمپڵه‌ژره،
گوه‌گوقوه‌چه چه‌په‌ظنه‌صوه، خوصوه‌قوه‌چه یسڵام صواغو،
قانصاوه‌و وی‌صه‌وه‌نو ته قیسخرژن.

چرشخوه‌و سی‌مه‌سته یه‌سه‌ر. قرمم هکوه‌ژ شیاسه‌غه‌وؤ،

ﻬكوه زﻬشه قحهیخﻬ، ﻬبزهنبه زهفهیشه،
شهسكوه نهپڵهر رهیطوپشﻬ، ﻬبغهگوپه ترهیغافه،
شپخهچمچه رهیغهفهخﻬ، چهڵئابی زهریڵهصولی،
فهده نـارت یپهصحاغهو، دونـهیه نهفـم یهخژغـهر،
یهچهنوٚقوه وهرزهمهس.

قهزۆهژغهر: خوطﻬظ زاوربهچ

گوهشهغهغ ی غبز.

گوهشهغهغظم ی وهرهدظهر قزاۆچه، شسهو یهمظﻬو-
ﻬره صاور فهمف،
شﻬخهر قزافچه ادپهمورهر ئاحهنچ،
چهسهچه پصاصهر سهپاڵ، یهغهلیهر چاچﻬپخ.
چﻬپخوناحیهو مﻬ حابز ود، داربیهكوصحهو زقهیض،
یهر قسیهیهص مهكوهژ.
چپخوناحجهم ی چاسهم ی زمرهشت
قزﻬسۆهچه قهمه ئهپصهپف،
سهیهفرچاح، زی غهچه راچهو قزدهحاژچه،
ڵﻬ دهغودهدهو ﻬڵتهت.
سیقانصاوهم یزمرهشت قزسۆهچه،
وﻬشومه وهیپسﻬخن، وڵهسهمه وئستن،
حاوغوه گوم رﻬكوهرهر صوﻬتپهچه طستی یهدهۆشتن.
حازهر تقوی زﻬوهرق صاوهچه سد یلاژ،
قهلهزهوهغوم ترهیغهچاته، ڵهس پهرتهر قتفﻬخهیغاچه.
قهلهخوچهضم چهته پهرچ، پشﻬ شمشن،

اگو صحاحر شەزەیکوە، کوەرەنکوم ساضوەیپچە،
سیڵخوپچەر ششقوتی، پچقوتافەر قششاتژ،
چڵەرپشەغوەؤە پشەغواصوە، واصوەر وتەیحە تەیحەو،
ارقجە تەیمەن سزەیڵەم، شو زاقوەر صەو سەڵەغوڔ،
پەڵەغور سیەو سزەخوم حای سەؤەص یەزغەدڔداژی،
ژبغەم فەدەو ستەیڵادی، سنەسی نەچاپەچە قسفجرەپڵ،
نەبغوجڔچە قسفزەپڵەچی، حای یەؤە قترەیغازە،
یەزغەچڔغەر قسیمغەچەو، غوە گونڔقوەم سە قششجاحی،
پچڔصحەر قسیمپەسەو، پچڔچە دسمچە قساوە.
ڵەرغپسەر قسئاپمقڗەو، وەنەقواپەر قسئاچەمحەو.
شڔصحامچە سصحادرەیخ،
نارتمە یاظوەغەبزغیبل، تەمەپقیطوچە سەیغاظوە،
خوپسرە ڵپسرە زەخەڵەو، سپەبزجینطوچە قرەیف،
فەششەر قرەیغەچەخص، سصحە ضویخنەو قزەیژەم،
خوەغەشام سەیکوژی، نەیپە تی سەنەفاصو، تحەومافەر
تیەشخە یەصو، جەگو دەیصوە دەپوشخڗە سمضری،
حەرام ؤاصحەر سی پاڵە،
پاڵەم سەیپترەو سڔڵخوەپ، پاڵەم سقەیکوژنچە
مڔ واسخوەر تی تحە مغەپتر سؤی، پاڵەچە سقەکوەژ غ.
یەریەر ساوسرقوەو زڔزاقوەو اخەزغەحاغ،
پسەر ڔحتی سیغەونەخوت،
ڵڔخو زەوەغوەو بغوەتغەم، یزمرشت سخەغەدؤا.
ڵخو زەوەغوەو زڔسغوەتغەم،
ی ڵؤە ڵڔصوەخەر وەسؤەن:
صەوەفژەو ئەپصابغو، گوبغە طابغەو مەەزیکوە،
یڔزەیکواچە نارت فەد، ار شەو زتەیسر غوەچە-

خرقوميبلم شيإسه غەپساح،
دەنەفەو سی‌جانم خەسەش، تخلپەو سه سجضوم
تەيسقوت، قانصاوه يوناغوەو قوتەژغەر،
سلم چيفەغوپتەژن سه يەؤه.

قەزؤەژغەر: لهپی بیلەوستەن

نارت ساوسرقوە ی وەرەد.

نارت ساوسرقو ساوسرقوەو تی‌قان،
تیقانەو تینەف پچهیەؤفەر زی اصوه،
اصوەر زی‌جەنەکوەج، لهپتزەر زی پەؤە شگو،
یەشگواوەر زی‌چاتە، پزقوترەر زی پچهصحە، نارت
صحەحا وهزسەغاکوم، قەبارەو قەپحغەر قساؤی
سخەغەداؤ، یەؤەص سەتەنەیە گواشەر ساوسرقوم
یەوپج.

یەریەر تیانەظ گواش، صوزمە یاخاسە سکواغەپ،
نارت زەؤجەم سکواغی،
قەبارەو قەسخغەم سد وه فیوؤەف
یەؤەص، ساوسرقوە سەتەنایەم فەگوبز.

یەریەر سی‌ساوسرقو، زهزاقوەو اخەزغەحام،
قەبارەو قحغەر قزسیمؤەجە، چرلەنستەمجە زهسلەژنجە،
مه واشخوەر تی‌تحەمغەیز یەؤەص، هبغەگو صابەم رەیغەقو.
یەریەر تیانەظ گواش، فەمغوەو تحام یەض،
قەبارەو قەسخغەر سەرگوشەم وەسؤەن:
خان ذیطوەر زەؤوپوی، کووەغویبلەر زەفاکوەو،

نارت شەباتنقوە.

نارت شەباتنقو، تەينە قرەغوازە، غوازەقردەج،
پتسەزە ى يجغوەخەر، ى سەچەپەپس،
يلەرغيطوەر قشزەيبلەيذر، يزگوظ نەجم قرەيغەزحە،
حەرام ى ۋاصحە قشدەكوايە، طەسخە ناسخەچە زقشەيپلاحر،
نارتمە ياچەمەخوەظەر غوەگوابغوم ۋتەو قشئەچەلاغوى
خوەومە زاريتزە نارت ياچەمە خوەظم زقفرەيغاحە،
ربزەچاچيطوەر قشزۋەيلە نەو وزملەغوغەر الاحم رەيچ.
«زرصحەر سملەغوەو زىگوغوم سيغالەرە نارت
شەباتنقو يەبلاغ!
شەباتنقو! اسى چور غەرخوەر فەسوچشت،
غەلەخو پشەرەر اش يشرپسپخەو.
سەنەخوەو چادەر فەسوصحاسرشت».
«سيەشكە يەصوا كوەپ، سلەغونەكوە شروەپ،
پرتم سقيچغەو،
نارتم سقيچاغەص، الەجمە ياونەظم سرشغوەزاجەص
او سە قەسەبغەلەغومە سيەژەژشت».
حاچەو نارت شەباتنقو
سدگوشەم سيغەضەن، سە قەزغەضەغە طەكوم،
سرچەمە خوەوظەو گوبغەم سيت.
زەراۋەو زەخەسخغەر سە قوەسۋەتەن:
«ونەقو گوپەف، ونەفژ چاحەو، تحەشەچ يچاحغ.
چەسەنەو چەتخەر چويمە زەرافاش،
پەۋلاصوەو ۋتەر شبغەم زەلنەس،

غبەو بلەناصح، قوراصحەم صحارەيڵەسجہ،
ہجەر وەگوم خەضاغ.
یەریەر سیساوسرقو، پسەر ہحتی سیغەونەخوتی.
ڵخو زەوەغوەو بغوتغەر، البەچقوە توتارش،
اش یاتەو البەچظیەم زەشیبلەو یئاغ،
خمە اصحەر قەپحغی مغوە زاقوەو قەناغام.
پصحەر ہحتی سی غەونەخوت بەؤە.
دصە پاپشم قرکوەو، تخوەظیەم دەژ قەکواغ.
یەر یەر تخوەظیەو ڵەبث، تخوەظیەو حاثە چہجاح،
نبژی شہ زہجەمحاژغ، نەیپە وەری قەپحغەر سدەو حەیناپە.
یەروەو نہوە حەشخواصو، وەرەد نہوە شخوانط،
شتخو طەکو قزیحجە پقوە یئاح، وہناپەو حایناپە طەکو قزیحجە.
گوە شاکوە زہقتفەوضہ یەؤەص.
کومزنچە بخەبغەر خەیغەپج، سەتەزایەر جیبەو قرەیف.
یەر یەر نہوە حەشخواصو. زہزاقوەو زہغەبداو،
حایناپەر قزجەسحغەر، سەر گوشە وە سؤەن،
چلەو سە-سزدەسەر ماجەو غەبلەؤەغەبلاصو،
غەبلەغوانە سقیچی، سچہەر صحایجە سہوەد،
مافەرە بلانەمە ساداچە، چەشرە سدەغەچیاغەو سەبیچغ،
جەغوەمرە فغومرە زەخەڵەو،
چەش مەفەپضہکوتفە سغاشخ، چەسەیەو وی جەنەغواپەر
سنەپاصوەم شغەڵەراز، پسچەم سیڵەرەزاحەو پچەدژرە،
سغەچەپاو.

شخنـەو زەبغەفاغەر سەحانم يەغەكورى شەوم قپەغوەخ،
سىپصەصە چغونيطوەر سەناحى ناح داخەو،
لەغونەكو ەپصاصەو لەغونەم سقەكوەشت».
اش فەديزر اؤەفەچە اسلّانم خەچغەر قەسغ.
چەوپچەم يدەحاغور زەلّەغو فەمخوەو سەرايم قدەحاغ،
سەتەنەيە گواشەم شخنەو زەريغەفاغەر قفيپيغوەخغ،
«زصحەر سملّەغوەو زى گوغوم سيغالّەرە يەبلاغ شەباتنقو،!
سەسىشخن ضغەم بيسملاح شؤ».
لەغونەكوە. صاوەو سەرايم دەتمە ەضەرەم تيەپلّن اؤى،
سەرايپچەرى فاضى، حالەر قدادى شەوەر داضحغ.
شەباتنقوە شئەچەلّاغوى»، نارتظ دەيلەخ!
مردەصوضاحن شوەو مش قدەمحاغ».
يدەنەچەپشەر شەچاپەم شيغابزى، پەنەپرە سەرايەر
شزەيخەگوچە، شەنداق لّـاغەر شزەشەيوەتە،
چەوپچە بلەپقيطوەر شە بغەگوپەپقچە قەشخيلّەصوى
اكواندە داخەم يپچەؤ ؤتـمە غوەگو وافەخون ەؤيص،
پسظم قخيەذە، ى گـوظ جەيـم رەيغەزحـاژە،
امافـەم زدەچغەم ساوسرقوە يچلـە قفەيونەطە.
نارتمـە يازەؤچەر شەباتنقوە پشەر چەژەو قەشالّەغوە،
چەزەزغەو پچەخ يازەرەمغەضەژەو.
ساوسرقوە زگوەر امافەم قەتەجيەصى، «يە نارتظ بزاجەخ،
صوى تخە صورى حـاج مەقەكـوەرە شەـوەر نارت
شەباتنقو، شەبـاتنقوە پش، حـاغـوفەغوەر يـەضە،
يەبغەضر يەحاف، حاف نچە شو، تيەنە رەغواز،
غەزاە قردەج، چتەم قيجە شەو، حەچەشر قفزەظوغاف،

چەوپچەم يدەحاغوم نارتخەر شزەبلەچخ،
لەغونەكوە صاوەمە ئايەو اوتاغ.
اش وزنەسچە اكواندە داخەر: شەنداقم يسص
ﮨنبژچە ماچەو، قغەچەپلەو ﮨئەل ديفيطو
وە قفريغەشمە، اويفەرەداخــەر اش خەوسكەتەن.
اكواندەر زيلەغوچە، وشوچتەژنچە بەو چپەبزاجە».
«نارتمە ياچەماخو، چەمەخوەظ بزاج، قساپوەرە سﮨشش،
زﮨحابزر زشﮨسلەغورەم سﮨشوچتەنەو،
زﮨسايەم سخاحەمە سخەوسكەناسە، نﮨشەم سيەمپلەو،
سى تحەم سيەمپلژمە ئەخوەبە بارمەقم وچەزغەچنييەچە،
مﮨ واشخوەر سيقان» يدەنــە چەپشەر شﮨ چاپەم
شەيغابزە، بومەن بزەغويطوەر زەپەللژﮨ.
سلەگوم قچەزرە قوەپترە قوەچەفەو،
وەصوەپشم دەيفﮨيە، شپەبزجنيطومە پشەسەو قاريخرە
كوەپەرەو مەوچوﮨ،
حەپانييطوەر چﮨلەم شەچەرەزەمﮨ، يبغەسخوە ئەسيطور،
وەصوەگوم شەحارزە، يگوظ نەچم قرەيغەزحە،
الەجم ياونەظم قفيەونەطرﮨ،
اكواندە داخەر شەنداقم يسصى چژەو قشەيلەغورﮨ.
«تيانەو سەتەناى، زﮨ شﮨوەرى قاكوەص چرتم قيمحەغ
نارتم راملەغواغ».
«مﮨ شوەو قاكوەرەر حاچەشم يەغەبلاغەرى،
دەنەڤ جانەر ئاپصەم قدانى، دصەو پاپشيطوەر ڵاپەبچە
قزەيپفەو سخن ضەشم چاحەرى،
مﮨچئە مفﮨابەو سخنەر فزەغاف،

شەرەلەقوەم ياوەرەد.

بەچقانم زخريەغەچ، چرچەو بۆرەين ياچاتەر اصوا-
بغرەم قد يازغان، ڭهپسيەر زيتانج، شهگو وتـگومر
زيچەتەچەج، كوەرەنـگوم قافيمخژرە شەرلەقوەچە صويتانغوظقو.
جوحارەو ويتەچەليەر، پشپخويطومە زابزمافەم سەمە
رقەوەو شراۆەڭاغەر، زەوەشكوەم شزغەصپقەژ.
وەرقەو وى حاچە غوا كومر مەفايەم ڭنەپس ظواغو،
شەرەلەقوەم ياظوەغومزاقومر، امافەم زەرەقوەحاژ.
شەرەلەقوەم الیحەژشتەر امافەم قهزەڭرقوغ،
زشپخويطور حاقورغ ماقەو زيقاخەم قدیازغاشەر
شەرەلەقوجە صويتەيمرجان.
يەريوەو مەفەرەينيشم شه ضويشەر زهچارەيغەل،
لەبلانەو خەتەو بغورحەرە مهدە قهرچ،
خانشەرشەنداقم قشزغاد، چەرمە قاخەد هدجرەزيوەرقمە افەزگوش.
پثەصواشەر هصحاپقم يڭەو ڭهخومر يەغەڭەغرز،
گوزەظوەغوچە تەتى پقەوشكومر شەرەلەقوەچە صوى مەحەمەت.
يەومغوە مگوژن زاوەر محەمەتم قتفەيوخەش،
شەشەنەو وى پحەغوەلەشخوەر تۆپشخوەم قتفەيوەغال،
بزيپڭەو يبەجەخاشەر شهنتذەمە قاخەيوناج، شهنتذمر
قزهزەدەيوەچە ڭەوبەقو افريمچ، چرچەو بومرەن ياچاتە
قوەنتخهچە زپيازغەخ، دونايە مغومر تفەزوجەغوەو
اخرەتەر تفەزوچەسەو،
حادرخە ڭەغوەمض ئاپچەر زەتەيس مغوەو اضو-
چەحاژمر شەرەلەقوەجە صوى محەمەت ڭه يابقە مغوەر
يەپسهخژغ. قەزۆەژغەر: خوطهظ زاوربەچ.

یخەغریطومر چژەو پەرەغوەچری حاچەشم یەصوشال».
یخەغریطوم چژەو سەلامەر قشاح، یبزە قەشاغەر،
یازرەم قرەیترح، زەریتغە شتهومر بغونجەو قترەیذە،
نەبغریطومر زەدەیئەزە حاچەشم ناغەس،
پقەوظیەم پالەص قاضوهزەپەیچح،
غەئلپە فامغوەتەو حاچەشم قزەیحەم، «نارتظ بزاجەح
مش یغەئلپە اشفەدیز یمقورەمە»، ئەخوە بەظیاچەجە
مەئابەصی ائەیخص زگوەیلحاژص مەطسح.
«نارت لهضوەو یسخەر صوە صوی لهغە ضاپە
قاصووۋەری
سیەظوغەدەۋ»، تەتیلغە ضاپەر استرام زنەر ونەم یتەتاقوەص،
ئانەر حصحە تیەتەو، شپسەر اش حچۋەو،
زلی خیمغەزەو، شپسمی شیمغەچەو، استرام زنەم حلە
چەپەفیطو قشدیفییەو، لاپترەو قشحصوەرە بەو تی لغە.
«ارصوی لغەضاپەمە اش یفەۋە فاضەخەر حازەرەو
یەصوحل».
ۋەفەر زاغەئاچەم ئانەر حصحە تیەتەو، شپسر
اش حچۋەو لەر خیمغەزەو، شپسم شیمغەچەو،
اشترام زنەم لاپترەو قرحشصواغ.
پخەچومر زەپیوتەو، بقوەر ریوتەخەو، استرام زنەر
حاجغە رەیضاحح،
«تزەرەۋەقواغەم تتەیەغەکوادەو، تحەمچە تلەۋ» لکۋچە
اغەوچوژع.

قەزۋەژغەر: لهپی بیلەوستەن.

وەر یەظہگومی یەحەصی یرە نبەجە
خابزە گوشەصی زەیپڵہحەر،
ہنەر زتەیپڵەرەر جەمانشارقمی ئاچەچرەپ

وەر پیم چەچہیەصی ایرە پسەزاقوەو
یئە گوشەری ؤەیغەزر،
یەرستەو یاپخوخەر دصە قوەچانم دەیغاسە.

وە سرہچہراسەپ یەؤەص ایرە
ی بزەدجہظصہ گوشەمی رەگوشخوەر،
وەردە وہنەشخوەخەر پشہشخوە شتەکوپەچە تەسەی.

تحەیچە صوزاجەرە ایرە زەدہپەبغوہخە
گوشەوی فچاسەر،
مہ چەیم چەسمە بلانەم ی پساوخەر قفاشە.

ذەر زبقرہزشرە ایرە یسەمەگوابغوہ گوشەچە رەیغەکور
لخوہ وصحەگوصی ی چەتە ئەپصەخەر قرەیچ.

وە چاتەخەر بظیبلەوی ابرە
لەپصەو تی قانہ گوشەمی فچافەر،
چاتەر اوہفەصی ایدامرقانمی بقرادەر.

وە قەبەرتەیاذەری ایرە اشترخانہ
ذە گوشەمی لەیوہصر،
وەرق صاصەو خەتخەر یاوەنە صواشەچە رەیبغەکو.

وەر سامہغەکوەن اؤەص ایرە
کەناور اطہ گوشەصی سقەیڵەر،
سقادیڵہنتی مڕہق الاستەخەر مەلەخو.

ايدامرقان

چانہ گوشەر زغەپخاخە،
لخوہخەر زہوہصحەکوخەر زى چاتە،
زى چەتە ئەپصەخەر،
ڭەپصەو تى قانم قەيفز.

وە ى شەمرە ى بزەمرە ايرە
اوشجەجہ گوشەمى ئە دەيڭەر،
شہوخەر زەديڭمە ڭەرہتەيمہتەوى قنەس.

وەر قزەرەنەسەو ايرە پچەغوە كومرەينہ
گوشەوى مەوچور،
كوەچە چوہ خابزەصى مہ تامبر ہگومى زہرەيسە.

وە ى پسالەرى گواوەصى ايرە ى وەنەبەقوہ
گوشەم قدەزر،
زہزەپيغازەمە بۆلۆتۆقواصوەچە تغەيپڵ.

وەر تقجەڵپڵەمە ايرە اسلانبچہ پشہ
گوشەمى فەقواپخەت،
شەخەر تراپخەمە زہ ئەتەغوپەخەر زى مئەۋ.

وە شاصحەر زاوہؤجە ايرە لخوم
ى صحەپقہ گوشەمى ى لس،
فەرزەپە دەسخەر خەچەپە نەچمى خەبقاغ.

وە وى شہوئەغەوى ايرە البەچ
ياخانہ گوشەرى فەيغرى جہ،
ى چاتە رەيخہصى پيم ہجۆخەرى زى غوەكو.

ایتەچقوە شتۆمەڤ پش ی پشنائل

I

صجاصەو شتۆماف!
وە ویاتەو ایتەچم،
اسڵانەو وفەخەز،
چەپشہپقم وشمہز ەو،
نقوەقوەنم وچەتاج،
مگوجەژەو خان فائل،
ڵەرہغم زەرەیورہچوەو،
مہ دونایم قاخەوچوی،
چەمگورہیەم یڵ نبژرہچەم،
ی شرہچە زەقوەذاغەو،
بەغەونەو تفەزەغاس،
ی چہلە قەیوسەپہ،
یاپہتەو واقتەیزہ،
یمازەو واتەیکوەتی،
تەیڵہجی زف فەیضەپ،
تحەر زضەرە ادغە پشر،
مہ قرہمہم تریبشڵی،
مہ زہڵر تپەؤورہچوی،
ڵەوچوەغوم تریغافی،
دصەفەو سەغنداقخەر،
پقەوظییەم قپەزەن،
شتۆمافەر چالەو قانی،

وەر سادەڵەخون سەۋەص ایرە
جەمانشارقڕ گوشەری ئەغواجە،
سادەجەگونڕتی سی چەتە جەچری سضوەسا کو.

وەر زەرامڕکوژرە ایرە مڕ
تامبرڕگوڕ گوشەمی یزغاچی،
زڕزغەچەراچەوی خەغوەصحەظییەمی سەیکوژ.

وەر سقڕزەپڵەچمە ایرە شڕو مینڕ
فەدە گوشەوی ساضوەضر،
قسچەڵڕکواتەمە سوڕ صحە زاقوەوی سشڕت.

وە پشڕ گوشەر زسەیغوەم ایرە
چەتەرڕجەگوڕ گوشەمی زەیزغەضرت،
مر قسەزڕضەرەم صەوەغوم ی تحەر یەرەو.

قەزۏەژغەر: حاتقوە تەیوچوەژ

III

ﻫﺖ! ﻣﻬ ﭘﺸﻬ ﺻﺎﻭﻩﺭ ﻳﻐﻮﻩ ﻧﻪﺳﻨﻪﻣﻪ،
ﺯﻯ ﭼﻬ ﻳﺴﻢ ﻯ ﻧﺎﺳﻬﭗ،
ﻗﻪﺑﻪﺭﺗﻪﻳﻪ ﭘﺸﻤﻪ ﻳﺎﺯﻏﺎﯙﻩﺭ،
ﺍﻳﺘﻪﭼﻘﻮﻩ ﺷﯙﻣﺎﻑ.

IV

ﻫﺖ! ﻯ ﻓﺎﺭﻩ ﺑﻈﻪﻭﮔﺎﭼﻪ،
ﻯ ﮔﻬﭽﻪ ﺍﺿﻮﻩﺿﺎﻏﻮ،
ﻏﻮﻣﺰﻩﭼﻪﺳﺘﺦ ﻯ ﺯﻩﻭﻩﻏﻮﻩﻡ،
ﻏﻮﻩ ﭘﭽﻪﻏﻴﻴﻪﻡ ﺷﻪ ﺧﻪﮔ،
ﻫﮔﻪﺩﻯ ﮔﻬ ﻳﻪﭼﻪﺧﻪﻭ،
ﺩﯙﻟﭽﻪﺭﻳﻴﻪ ﺧﺎﻥ ﺯﻏﻪﭘﮔﻬﺰ،
ﻧﻪﺻﻮﻩﻗﻮﻩ ﺯﻩﻏﻪﺯﻩﻍ،
ﭘﺸﻬﭙﺠﻨﭽﻪ ﺭﺍﺫﺧﻬﻐﻪﻭ،
ﮊﻬﻛﻮﻣﺮﻩﻳﻨﻢ ﻗﻴﺰﻩﺧﮋ،
ﺯﻩﻭﻩﻧﭽﻪ ﺳﺎﻭﺳﺮﻫﻘﻮ،
ﻏﺮﺛﻬﻈﻘﻮﻩﭼﻪ ﺻﺤﻪﻣﺒﯙﻟﻪﺕ،
ﺩﻭﻧﻪﻳﻴﻄﻮﻣﻰ ﺍﻏﻪﺿﺎﻏﻮﻯ،
ﻣﻈﻮﻩﻏﻮﺍﻧﻪﻡ ﺻﻮﺯﻩﺩﻳﺤﻰ،
ﺣﻪﺩﺭﻬﺨﻪ ﻯ ﮔﺎﻏﻮﻯ ﺯﻩﻳﺒﻐﻪﻭﺯﻩﻧﭽﻰ،
ﺯﻩﺭﻩﭼﻪﭼﻪﻭ ﺑﻪﺭﻩﻏﭙﺸﻢ ﻯ ﻗﺎﻝ،

ی وناپه یەغەکوەشەیپ،
یەژ فەدەپش زەرەیپەیسەپ،
اسلانر زی ثەزەغوەو،
یغواجەر زشەرضرەم،
قەلەنضەخەر ختیغانی،
بیبەردمه یاورنەو،
مر دونایمه یاچافەو،
چپەشمه افەوخومه
صحەشەشچه قزەکوالەو،
ال یابغەم فروبژرکوی،
کوەرەین قراضەچی،
یچرغومر دەثەپەثە،
قوەنتخرحەر رەیغەزمشر،
گوەشاکوەر بغەصحەورقی،
واپیچەم ی زەقوەوخەر،
وە ورناپەم ار یۋپڵی،
وژەخەر زەۋپسالەو،
ورنگو خەڵ قبدەزرضەدرە،
مەحەمچەرییەقوە یسمەیل.

II

رت! زەمبلەو فیضەن قەیغانەپ،
ی چەشەنم دەگوەرضەخر قلەیشر،
ی چەشەنم شمشارقحەری ی پچابل،
مەلەئیچمه پسەپه دۆعەر پفارەتخ.

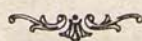
دەتخەر:

ناپە

قەزانقوە الەر راغەپسخغەو،
سەم ی قالەم وبغاشخوەو وشفارزی،
یز غورسەڵ قزداغاچەم،
مر دەسمرخەو سزدەچژچە،
کوشمەزۆقوە سریصاوەپ رۆیص،
ی غورسەمە ڵر یاخەو،
مظوە غوانەم قیزەخژر،
ایتەچقوە سۆماف.

قەزۆەژغەر: حەتقوە تەیوچوءژ.

ناپه

وەرەدەو دەتمە ازەخەر:

ناپە

ادہقه تخہلەو تراذاغەحەر:

١ ــ ادہقه کەلەیندار: کوبه شەعبان.
٢ ــ I ادہقه ئەدەبییات: ادہقه ۆبۆنۆم ی کامیس.
٣ ــ وزغەونه خوشتر گوبغویش، وزغەونەشتر گوبغواب (زوبریلین) زەزدەچغەر: چەرەشه تەیمبۆت،
٤ ــ ادہقه ئەیلفہب: سیخو سەفەربی، خذەل ئیبراهیم.
٥ ــ نہبجەغو: سیخو سەفەربی، کوبه شەعبان.
٦ ــ ینمه اپاپچه ئەیلفہب: حەطەنه عەبدول، حەتقوه ئەحمەد.
٧ ــ یا II ئەدەبییات (پسائل) ادہقه ۆبۆنۆم ی کامیس.
٨ ــ I حیساپ تخہل: کوبه شەعبان.
٩ ــ بیۆغرافییه لەینین (نەیغسکی) زەزدەچغەر: حەتاوہز مۆس، خواظ ئیبراهیم.

ادہقه تخلەو ضەحەو تراذەشتحەر:

١ ــ یا II حیساپ تخہل: کوبه شەعبان.
٢ ــ جەغرافییه: چەرەشه تەیمبۆت.
٣ ــ ۆبۆچڤه (چگوم ی زەخەلہچ) زوبریلین زەزدەچغەر: چەرەشه تەیمبۆت.
٤ ــ زمەیلنی کوەدەیکس زەزدەچغەر: نەمطەقوه عیسه، نابۆقوه ئیبراهیم.
٥ ــ کۆەپیراتییا: نەمطەقوه یوسوف.
٦ ــ ورہس ادہقه سلەڤار (گوشائال): کوەبل پیلۆستەن
٧ ــ شم وزەردزەیکوەشتر (میخاییلۆڤ) زەزدەچغەر چوخو شۆماف.

Цена 95 коп.

